

LIFE Project Number
LIFE 13 NAT/RO/001154

MIDTERM Report

Covering the project activities from 01.11.2014 to 31.05.2018

Reporting Date
31.05.2018

LIFE+ LIFE FOR BEAR

Conservation of Brown Bear (*Ursus arctos*) population in Romania

Project Data

Project location	National level for some actions, Implementation area: Brasov-Prahova Valley Area	
Project start date:	01.10.2014	
Project end date:	01.10.2019	Proposed Extension date: 01.10.2020
Total budget	1.567.512 €	
EU contribution:	1.115.911 €	
(%) of eligible costs	71.19 % of total eligible budget	

Beneficiary data

Name Beneficiary	INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE ÎN SILVICULTURĂ MARIN DRĂCEA S.C.D.E.P. BRAȘOV (fostul Institut de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) – Stațiunea Brașov)
Contact person	Mr. Ramon JURJ
Postal address	13, Closca Street, code 500400, Brasov, Romania
Telephone	+40-268-419936
Fax:	+40-268-415338
E-mail	ramon@icaswildlife.ro
Project Website	http://www.forbear.icaswildlife.ro

1. Cuprins	2
Lista abrevierilor	3
2. Executive Summary - Rezumat	3
2.1. General Progress – English	3
2.2. Progres General - Română	11
3. Introducere	20
4. Descrierea administrativă	21
4.1. Descrierea echipei de management	21
4.2. Stadiul acordurilor de colaborare și conținutul acestora	21
4.3. Evaluare pentru a stabili dacă obiectivele proiectului și planul de lucru sunt încă viabile	22
4.4. Probleme întâmpinate	22
5. Descrierea tehnică	23
5.1. Progres tehnic, pe acțiuni	23
5.1.1. Acțiunea A.1	23
5.1.2. Acțiunea A.2	24
5.1.3. Acțiunea A.3	36
5.1.4. Acțiunea C.1	39
5.1.5. Acțiunea C.2	46
5.1.6. Acțiunea C.3	55
5.1.7. Acțiunea C.4	59
5.1.8. Acțiunea C.5	63
5.1.9. Acțiunea C.6	65
5.1.10. Acțiunea C.7	69
5.1.11. Acțiunea C.8	71
5.1.12. Acțiunea D.1	76
5.1.13. Acțiunea D.2	78
5.1.14. Acțiunea D.3	80
5.1.15. Acțiunea E.1	82
5.1.16. Acțiunea E.2	88
5.1.17. Acțiunea E.3	90
5.1.18. Acțiunea E.4	92
5.1.19. Acțiunea E.5	97
5.1.20. Acțiunea E.6	98
5.1.21. Acțiunea F.1	99
5.1.22. Acțiunea F.2	101
5.1.23. Acțiunea F.3	106
5.1.24. Acțiunea F.4	106
5.1.25. Acțiunea F.5	107
5.2. Acțiunile de diseminare	108
5.2.1. Obiectivele acțiunilor de diseminare	108
5.2.2. Evaluarea activităților de diseminare	108
5.3. Evaluare generală a implementării proiectului	110
5.4. Analiza beneficiilor pe termen lung	117
5.4.1. Beneficii directe pentru specie, habitate și situri Natura 2000	117
5.4.2. Sustenabilitatea și beneficii pe termen lung	117
5.4.3. Replicabilitate, transferabilitate, cooperare	118
5.4.4. Cele mai bune practici	118
5.4.5. Inovația și caracterul demonstrativ al proiectului	119
5.4.6. Indicatori de succes	119
Progresul activităților – calendar	120
6. Comentarii asupra raportului financiar	123
6.1. Sumarul costurilor efectuate până la data raportării	123
6.2. Sistemul contabil și modul de implementare al parteneriatului	125
6.3. Modul de implementare al parteneriatului	127
6.4. Raportul auditorului	127
6.5. Sumarul costurilor pe acțiuni	127
7. Listă Livrabile și Anexe	132

LISTA ABREVIERILOR

Project acronym	LIFE 13 NAT/RO/001154
COORDINATING BENEFICIARY	
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE ÎN SILVICULTURĂ, SECȚIA DE CERCETARE DEZVOLTARE EXPERIMENTARE ȘI PRODUCȚIE BRAȘOV	INCDS
ASSOCIATED BENEFICIARY	
FUNDAȚIA CARPAȚI	FC
REGIA PUBLICĂ LOCALĂ A PĂDURILOR KRONSTADT R.A.	KRT
MINISTERUL MEDIULUI	MM
RNP ROMSILVA - ADMINISTRAȚIA PARCULUI NATURAL BUCEGI R.A.	PNB
OCOLUL SILVIC AL ORAȘULUI RÂȘNOV R.A.	OS
Other	
BEAR TEAM	BT

2. SUMMARY/REZUMAT

2.1. General progress

The Project “*Conservation of Brown Bear (Ursus arctos) population in Romania*” launched on 03.10.2014 and it’s under implementation. During the implementation of the project there were political / administrative changes in decision-making institutions which are directly involved in the management of brown bear species, so the completion period for some actions had to be extended.

Along with political/administrative changes, there have been changes in the attitude of people who carry out activities related to the bear species and/or their habitat and the attitudes of people whose activities are influenced by the presence and actions of bears. At the same time, the attention of the press raised on matters of bears, so that the management of this species in Romania has created controversy and has become an emotional subject for several groups: people who have to cohabit with brown bear species, animal lovers who do not live with bear species, hunting fund managers, hunters, public administrations, environmental activists, researchers, conservationists.

So far, the goal and objectives of the project are achievable, although there are delays in the implementation periods of some activities, but we would like to ask for a one-year extension of the project implementation period, so that the extended period contributes to a better achievement of the project objectives.

The delays in the implementation of some activities, as well as the delay in the submission of the Midterm Report, are caused by the political and administrative changes at the Government of Romania, especially those of the Ministry of Environment, as well as the changes in the management vision of large carnivores strictly protected species.

Since 2016, when the team of the Ministry of the Environment has taken the decision not to grant derogations for hunting interventions on specimens from the bear population, it has continued to cause great conflict especially between hunting managers, rural populations and some environmental organizations occupied with the protection and conservation of nature, as well as animal lovers in the urban area, so that the subject of brown bear species management became very sensitive in Romania.

In 2018 the Ministry of Environment (MM) demonstrated an active participation by engaging in the debates and approval of the Action Plan for the Conservation of Brown Bear Population in Romania. The Action Plan, carried out under action C1, integrates elements of the project's actions. The Ministry of the Environment has submitted a project to get Structural Funds (POIM-124646 - Implement the measures contained in the national action plan for the brown bear species in Romania) through which it wants to implement this Action Plan. At the time of this reporting, the project is under evaluation. By replication and transfer of the actions from the LIFE FOR BEAR project, in a future project, implemented by the Ministry of Environment, sustainability will be ensured (*Anexa nr. C.1.6. la Midterm Report*).

The Ministry of the Environment issued an address to the project manager expressing its support for the activities carried out by the project within the limits of its legal attributions. (*Anexa C.2.7. Adresa nr. 21830/ECU din 01.10.2018 la Midterm Report*).

Preparatory activities of type A.

Under Action A1, the socio-economic analysis of interest groups in the project area was completed in 2015. Throughout the project, the results of the study are used in the implementation of other activities and in working with stakeholders.

Under Action A2, the analysis of conflicts and damage done by bear at national level was carried out. Official and unofficial data of conflicts and damage caused by the bear species have been centralized and analyzed. This activity was practically completed, but due to the administrative changes in bear species management, activity continued in 2017-2018 to capture a clearer picture of the effects of stopping hunting intervention on the bear population, the notoriety of the subject and changes in people's attitude. The activity also continued because there is a need to obtain additional information on resolution measures and on the determinants of conflicts. For this, an interview guide was developed as a working tool in the in-depth data collection that was sent as an annex to the progress report. The applicability of the interview was tested on members from the project team. Potential respondents from each interest group were identified, which can provide qualitative details on the topic concerned and they were contacted in order to conduct the interviews. As a direct consequence of the abandonment of direct interventions in the brown bear population in Romania through hunting activities, there is a considerable increase in the official files of bear-related damage at national level (In the year 2015 - 251 files, the year 2016 - 461 files, the year 2017 - 939 files) and an increase in bears' attacks on people, in some areas, completed with serious injury and their hospitalization (In 2015 - 12 persons, 2016 - 13 persons, 2017-30 persons). Based on these results, different measures to reduce conflicts have been proposed in the Action Plan for bear population on national level (Action C1). The final report will be restructured in order to clarify some aspects and present the information on concrete objectives.

In the context in which bear species management is changing, it is necessary to continue to monitor the conflicts between human and bear in order to have stronger basis in the solutions proposed in the Bear Management Plan at national level. We propose to continue to monitor the evolution of conflicts and damage and the final report to be made until the end of the project, integrating the data recorded by the end of 2018, at least.

Under Action A3, the bonity study of the hunting funds at the national level was finalized, where the bonity of all the hunting funds at the national level was completed and is to be completed the technical guidelines to analyze the habitat's natural habitability for each hunting unit. For this activity has been made: the inventory of the land use categories, by bonity classes, of brown bear habitats; an inventory of the forest habitat types in the distribution area of the brown bear population; the determination of the optimum herd and bonity of habitats at the hunting unit level

(542 hunting funds) was made in order to establish the support capacity of bear habitats at national level; the distribution of land areas by land use categories was made for each bonity category; the bonity category has been determined based on the area occupied in the bear habitat; the comparative distribution of the presence of anthropic factor at the level of the project area was analyzed.

For the 542 hunting funds in the country, only the ones that totalize the distribution area of the bear, the optimum number for the brown bear species was calculated as 4002 individuals, with 398 individuals smaller than the 2002 calculation. In order to determine the bonity categories of habitats for the brown bear species in Romania, land use categories were inventoried for an area of approximately 7,185,000 ha (7,1850 km²), overlapping the brown bear population distribution area Romania.

Concrete C-type activities continued as proposed by the project.

Under action C1, in order to elaborate the action plan for the conservation of brown bear populations in Romania, there were made:

- several meetings between the experts of the project,
- four stages of consultation with specialists from institutes / institutions / entities / universities / non-governmental organizations involved in the management, conservation and research of the brown bear species.
- a public debate organized by the Ministry of Environment at the Parliament Palace on 09.05.2018.

The consultation stages resulted in a reinforced version of the action plan, which harmonized the environmental, ethological, conservative, social and economic needs of the bear species and the human population.

The consolidated version of the action plan for the conservation of brown bear populations in Romania was approved by minister order (Order No. 625/2018 regarding the approval of the National Action Plan for the Conservation of the Brown Bear Population in Romania).

The Action Plan contains a mix of actions needed to achieve a peaceful coexistence between human and bear. Depending on the specifications of the existing conflicting situations, the actions must be implemented in parallel in order to get positive results. One single action will not solve the issue.

Under Action C2, based on several meetings with experts, a draft Intervention and Assessment Guide was made, which was made available to the Ministry of Environment and County Prefectures, as well as a proposal for completing the normative acts in force regarding the modalities granting compensation for damages and preventing damage caused by the bear species and not only, which was discussed with the government authorities. On the basis of the Intervention and Assessment Guide elaborated by the project team, the Prefect Institution of Brasov issued an Order (Order No. 1072 of 10.11.2017) regarding setting up a Joint Commission for the Assessment of Measures to prevent bear related or other wild animals Emergency Situations in Brasov County.

Also under Action C2, the project team, since its formation, intervened in 32 bear rescue actions, which consisted in: releasing bears from illegal snare, catching and relocating bears from human settlements proximity, catching orphan bears and relocating them to the center for rehabilitation of orphan bears. BEAR CONFLICT team also intervened in cases of road and rail accidents involving bears from the area of implementation of the concrete actions of the project. Members from the project team also participated in three workshops organized at the Ministry of Environment between March and July 2017, where was analyzed the regulation of emergency

response interventions towards situations generated by large carnivores that threaten the health and safety of humans. As a result of these meetings, a ward of a joint minister between the Ministry of the Environment and the Ministry of Internal Affairs was carried out, but this order was not approved until the date of this report.

The Action Plan approved by Order no. 625/2018 approving the National Action Plan for the Conservation of the Brown Bear Population in Romania, stipulates an accreditation action of the specialists for solving the conflict situations, thus expressing its intention to use the results and experts trained by the LIFE FOR BEAR project to solve human-bear conflict situations.

By address 21830 / 01.10.2018, the Ministry of Environment expresses its support for the project activities and approves the team of specialists for solving man-bear conflict situations, formed and equipped by the project LIFE 13 NAT/RO/001154 FOR BEAR "Conservation of Brown Bear (*Ursus arctos*) population in Romania".

We opened dialogue with Transilvania University Brasov - Faculty of Forestry and Forestry Exploitation Brasov, aiming to form a training course for specialists with competence in bear related assessing damages and establishing the compensations, in order to increase protection of the brown bear population. It is hoped that after accrediting the course within the university, 10 specialists will be trained in the following year.

Under Action C3, BEAR TEAM managed to obtain the derogation required to capture 20 bear specimens in order to mount and monitor their GPS / GSM systems. A draft of a "Technical guideline for capture, relocation, mounting GPS/GSM system and bear monitoring" has been developed, based on which 8 bears were captured, relocated and GPS/GSM collars were mounted on them and 3 bear relocation actions for which they could not install a collar because they were too young. On the basis of the monitoring of these bears, there have been determined the territory they used after relocation and the results of relocation actions could be determined. Maps of habitats used by relocated bears with GPS / GSM systems have been developed.

In Action C4, based on the specialized course attended by project team members in Germany, the areas with high density of ant-hills were identified in the area of project implementation, from where 120 ant-hills were multiplied and moved in favorable areas of the bear habitat. In 2017-2018, after the bear-hunting stopped, there was an increase in the density of bears in the areas where the ant-hills were installed, which endangered the viability of ant families.

In spring 2015, 2016 and 2017, bear feed crops have been set up in several places in the Natura 2000 sites Postavarul and Piatra Mare, in areas where the anthropic pressure has increased and the possibility of restoring the balance is more difficult or virtually irreversible. Cultures were made with a total of 13160 seedlings and 6000 cuttings of the species used by the bear to feed.

As part of Action C5, based on the project team's expertise, a first draft of a set of measures applicable to forest management was made, providing for special arrangements for the management of bear-friendly stands in conflict zones, requesting changes to the arrangements if in order to allow for the maintenance of bear habitats in the habitat, so as to reduce the number of conflicts.

Implementation of the measures applicable to the forest management of the Natura 2000 sites in the project implementation area will be done by the associated beneficiary Fundația Carpați for ROSCI 0195 Piatra Mare, ROSCI 0207 Postăvaru, as custodian, for ROSCI0038 Ciucaș site implementation will be done by INCDS Brasov, as site administrator, and for ROSCI0013 Bucegi will be made by the Bucegi Natural Park Administration, as administrator.

For each forestry arrangement that will come to the advice of the custodian / administrator of the protected area, it will be necessary to implement the set of measures applicable to the forestry arrangement that would favor the stands necessary for the bear in the critical areas.

Under Action C6, in order to reduce conflicts by implementing protection measures, in the first stage, the project members inventoried the situation of the sheepfolds in the project implementation area, from the agricultural offices, from where the owners and locations of the sheepfolds were identified. The centralization of the location of the sheepfolds in the project implementation area was made and resulted in a number of 115 sheepfolds, distributed over the 12 administrative units. 10 complex systems of electric fences were installed at the sheepfolds and orchards, where there were more damage caused by bear. A custody protocol with the users of these protection systems was made and beneficiaries were trained for any errors in the installed system.

Within Action C7, the project database was updated for each activity, thematic maps were developed considering the parameters aimed by the project implementation team, namely the distribution of the bear, as well as other relevant objectives within the project area (sheepfolds, farms, apiaries, tourist areas and camping sites, areas frequented by habituated bears, etc.).

Under Action C8, since June 2015, patrol team members have conducted field trips to identify areas where household waste and waste collection platforms are located in urban areas near the forest and tourist areas (camp areas, chalets, hostels, hotels, etc.). This activity takes place throughout the year on a well-established graph or in areas where the frequency of bears is high. Areas with a high potential of human-bear conflict are frequently checked, these areas vary according to the food debris found at the waste collection platforms or the number of tourists in the camping areas.

In many places of the Brasov-Valea Prahovei area (the project area) the bears attend the platforms or household waste dumps. These areas have been monitored since the start of the project and the most frequently visited locations have been identified. 160 containers (bear-proof) will be purchased and will be located in the most sensitive areas. The purchase of bear-proof containers can only take place after the second tranche of financing is received because the project budget did not allow them to be purchased until this stage of the project.

At the platforms or household waste dumps in the urbanized areas near the forest, camping areas and areas with tourist activities outside the localities, between 01.04.2015 - 01.10.2016 there were identified 36 bear individuals frequenting different locations in the implementation area of the project and during the period 01.04.2018 - 20.05.2018 there were identified 40 bear individuals frequenting the household waste collection areas in the project implementation area.

A working meeting was organized in Predeal, Brasov county, which had a dual purpose: to set up a working group for limiting the habituated bears phenomenon and to reduce potential human-bear conflicts, by modifying the household waste management within the project LIFE13 NAT / RO / 001154 and the awareness of local communities about the risks of human-bear conflicts.

Following several discussions with local administrations, several approaches to garbage management have been attempted, such as daily waste collection, especially in the evening to leave no source of attraction for bears. This approach has caused an unexpected reaction. If the bears did not find any waste in the places they frequented near the forest, they have penetrated deeper into some localities, reaching their center. This caused discomfort and was considered to be a danger to the lives and safety of people who were not accustomed to the presence of bears. Collaboration between stakeholders will continue to find solutions to manage conflicts.

Type D monitoring activities continued with annual reports.

In the D1 action, in order to achieve the conservation objectives of the *Ursus arctos* species, impact evaluation indicators have been determined, allowing periodic analysis of the factual situation as compared to the initial state recorded at the start of the project and monitoring has started in the following protected areas: ROSCI 0120 Mount Tâmpa, ROSCI 0207 Postăvaru, ROSCI 0195 Piatra Mare, ROSCI 0013 Bucegi, ROSCI 0038 Ciucaș.

The monitored indicators are:

- The degree of information and acceptance by the stakeholders of the action plan for the conservation of brown bear - C1
- Decrease of number of problem bears - action C2 and C3
- Reducing the number of human-bear conflicts - C8 and C6
- Degree of GIS database use – G7
- Improvement of trophic offer in habitats near conflict zones - C5, C4

Within the action, 5 main indicators were monitored, based on 28 quantifiable data categories, on the basis of which data could be obtained to determine the conservation status of the brown bear population at the level of the 5 protected natural areas within the project implementation area.

Taking into account the aspects monitored and presented in the last report, the impact of the project activities on the conservation status of the bear population is positive and helps maintain the conservation status of the brown bear population in the study area.

As a result of the conservation status of brown bear populations, at the protected area level, the overall conservation status of the brown bear species within the 5 protected natural areas is favorable.

In the framework of Action D2, the concrete areas to be monitored constantly were established, the parameters of the stakeholders attitude indicators in the project implementation area have been improved, the project reference actions to be followed for quantification of indicators were established. On the basis of the monitoring sheet, the established indicators were monitored. The Impact Monitoring Fact Sheet follows the concrete actions made in the Type C activities, determining the influence they have on the beneficiaries of the action and their attitude and involvement. Annual monitoring reports were made.

Action D3 has been completed. At the start of the project (at the end of 2014, until april 2015) 12 indicators were evaluated, the result of the evaluation is recorded in the Evaluation Report of the Brown Bear Conservation Initial Status in the Project Area, by establishing the starting indicators for Type C actions. (*Anex D.3.1. Deliverable report sent with Inception Report*)

The evaluation of the indicators took into account the period between 15.09.2013- 14.09.2014, as the existing data centralized to the level of the central public authority did not allow access to the conflict situations in the last part of 2014 and there was need for data on all four seasons, to capture seasonal differences in the number of conflicts.

Type E activities continued with education and information activities as follows:

Under Action E1 there were organized information events about the actions of the project for each target group and various information sessions regarding the bear and its associated issues (species conservation actions, conflict reduction methods). On the occasion of these events, the project was presented and disseminated informative and promotional materials: promotional brochures, t-shirts, caps, posters, flyers, stickers and customized pens.

After consulting stakeholders and consider their additions, a draft modified version of the "Technical guideline for bear capture and relocation", was sent to: Ministry of Environment, Romanian Academy - Commission for the Protection of Natural Monuments.

The project was promoted by the project team at each event where they were present and on all occasions in implementing concrete actions. In addition to official presentations, informative and promotional materials, addressing the target groups was different according to the interests of each group regarding different matters of the bear species. So:

The Target Group I (made up of specialists working in the fields of fauna, forestry, biology, ecology, etc.) was mainly communicated with during the working meetings for the making of the action plan and at every event attended by members of the project team. The exchange of information was also done in individual meetings or by email. The subject of communications with this group mainly focused on applicable management measures to address the environmental, ethological, conservative, social and economic needs of the bear species and the human population.

The target group II (made up of staff of the institutions whose activity interferes with the bear species: managers of hunting funds, forestry administrations, environmental protection agencies, mayors, community police, sanitation companies, etc.) was communicated with during the meetings organized by the team of the project and on other meetings organized by various institutions regarding human-bear conflicting situations. Many representatives of the mentioned institutions from different localities also participated in many field actions. The subject of communication with this group has focused both on methods of managing existing and potential conflicts between human and bear, as well as on conflict prevention methods. Since contacts have been established with representatives of these institutions, they are still working in a team to find solutions in matters of human-bear coexistence.

With Target Group III (made up of people who often have conflicts with the bear, namely: shepherds, beekeepers, farmers) the communication was carried out both at an organized meeting, but more by field agents on the occasion of: patrols in areas frequented by bears, data collection, installation of protection systems. During these meetings, it was possible to discuss the nature of the conflicts, the attitudes generated, prevention methods and examples of good practices for conflict reduction.

In 2017, members of the project team participated in the LIFE events organized on the occasion of the 25th anniversary of the LIFE program, where the project and some of its concrete actions were presented, and an exchange of experience between projects was carried out.

Under Action E2 the online communication channels (website, youtube, facebook) are regularly monitored and updated. It seeks to inform and raise awareness among stakeholders, especially the general public. In order to disseminate actions and results, the information is centralized and adapted to be transformed into synthesized and clear content. We discussed with partners about integrating into their website of a link to the website of the project.

Under E3, the action to install the 12 project information panels has been completed and a map has been made with their location. The flyers with the project data were distributed to the meetings and actions of the various project activities.

Under Action E4, all the proposed information materials, as well as the 23 information boards on the existence of bear, conservation actions and methods of conflict reduction, have been produced. The panels were customized for each site of the 5 Natura 2000 sites in the project implementation area. They were located where there is a risk of human-bear conflict and access ways to enter Natura 2000 sites in the project implementation area. The map was created with the panels location.

In the first 3 years of the project, several meetings were held for different stakeholders and the project team participated in several events aimed at promoting bear conservation actions and conflict-reduction methods. Informative and promotional materials were offered at the meetings.

In areas frequented by bears, dissemination actions were carried out in schools and links have been established to develop further educational materials on the bear for pupils.

In the last year, information actions were fewer, as there were changes and sensitivities in public opinion. In areas where the bears have created conflicting situations, the population has developed a hard-to-reach attitude. Further successful communication actions require a strategic reorganization of the informational content.

In march and may 2018, the INCDS "Marin Drăcea" headquarters, the Braşov resort, hosted several actions, with pupils, with the purpose of dissemination and awareness on bear general information and actions carried out within the project and elements of ecological education, such as: preventing human-bear conflicts and behavioral tips when meeting the bear.

Under Action E5, the information campaign aimed at local communities and pupils in the project area, which aims at raising awareness among the general public about the importance of the bear in the context of the Natura 2000 network, continued. Members of the project team participated in various events in which they provided informative materials and promotional and information on Natura 2000 sites (their importance and rules of behavior within protected areas).

F-type actions

Action F1. At the beginning of the project, project management and collaborations between partners have gone well, but since 2016, a difficult administrative collaboration has begun with the leadership of the Ministry of the Environment, which has made difficult the circuit of administrative documents. Following successive changes in the leadership of the Ministry of Environment, since spring 2018, collaboration began to work with the new leadership, so that the ministry's involvement in the project was felt, especially in finalizing the Action Plan for the Conservation of the Brown Bear Population in Romania. The project management was carried out in good conditions at the headquarters of the coordinating beneficiary I.N.C.D.S „Marin Drăcea”, Brasov Resort. Here is the entire project management team, along with a part of the implementation team, there are no changes in the Coordinator, but personnel replacements were made within the beneficiaries OSR, PNB and KRT.

Action F2. During this reporting period, part of the members of the LIFE FOR BEAR team participated in the International Conferences on Bear Management and Research (IBA 2016, 24 Edition, Anchorage, Alaska and IBA 2017, 25 Edition, Quito, Ecuador) and in an exchange of experience with the researchers at The Center for Large Landscape Conservation in Bozeman, Montana, where the team presented the following themes based on the LIFE FOR BEAR project: *"Specific features of Brown bear immobilization in Romania using general anesthetics and sedatives"* respectively *"The influence of urban development on the ecology and ethology of brown bear in the Romanian Carpathians"*. (2016).

At the IBA 2016 conference, the LIFE FOR BEAR project implementation team proposed 4 presentations, accepted in the Conference, covering various topics, including sections on species management, diet, behavior, human-bear conflict, genetics, as follows:

- *Specific features regarding brown bear immobilization in Romania using general anesthetics and sedatives* - George Sârbu, Vodă Flaviu, Gridan Alexandru – Management Section
- *The influence of urban development on the ecology and ethology of brown bear in the Carpathians*- Ramon Jurj, Ovidiu Ionescu, Ancuta Cotovelea, Georgeta Ionescu, Marius Popa, Giorgiana Mircea, Constantina Jurj - Human-Bear Conflict Section
- *Evaluation of the Brown Bear Diet, in Spring Mid Summer Period in Brasov-Prahova Valley Region*- Georgeta Ionescu, Claudiu Paşca, Ramon Jurj, Mihai Fedorca, Cezar Spătaru - Feeding ecology and diet Section

- *Preliminary Results in Testing the Influence of Habituation on Genetic Structure of Brown Bears in Brasov-Prahova Valley Area - Cotovelea/Fedorca Ancuța, Ovidiu Ionescu, Georgeta Ionescu, Ramon Jurj, Marius Popa – Genetics Section*

At the IBA 2017 conference, the project team found other funding sources to take part in the 25th International Conference on Bear Research & Management in Quito, applying successfully to national competitions where the team presented the following:

- *Habitat suitability and bear population management in Carpathians* Authors: Georgeta IONESCU; Ramon JURJ; Marius POPA; Claudiu PAȘCA; Cezar SPATARU; Ancuta FEDORCA; Mihai FEDORCA; Alexandru GRIDAN; Ioana NEGREA; Ovidiu IONESCU.
- *Case study on the use of natural and anthropogenic habitats of bear specimens in Romania,* Authors: Ramon JURJ; Simon DIETER; Ovidiu IONESCU; Georgeta IONESCU; Marius POPA; George SARBU; Ancuta FEDORCA; Alexandru GRIDAN; Flaviu VODA.
- *Designing ecological corridors network for brown bears in Romania:* Authors: Ancuta Fedorca, Mihai Daniel Niță, Ovidiu Ionescu, Georgeta Ionescu, Mihai Fedorca, Marius Popa, Ramon Jurj.

Also from other sources of funding, GIS expert Marius Popa will take part in IBA 2018, the LIFE WITH BEARS-26th International Conference on Bear Research & Management in Slovenia-Ljubljana from 16-21 September 2018, with great importance, being organized by the project's collaborators - Djuro Huber (Faculty of Veterinary Medicine in Zagreb), LIFE DINALP BEAR - LIFE 13NAT/SI/000550 - Population level management and conservation of brown bears (*Ursus arctos*) in the Northern Dinaric Mountains and the Alps.

Collaboration with the LIFE Connect Carpathians project, the only ongoing LIFE project in Romania, targeting the *Ursus arctos* species, has been a continuous process, so, common ways have been found to develop an action plan for the conservation of the bear population, including measures applied at national, regional and local level.

Project manager Jurj Ramon, field engineer Voda Flaviu and sociologist Jurj Constantina (project LIFE FOR BEAR) and Iain Trewby, project manager (Fauna & Flora International) and technical manager Moț Radu and field project team LIFE Connect Carpathians) took part in activities on how to make more efficient fieldwork and the interaction with stakeholders.

Action F5. Monitoring the progress of the project is carried out and the project implementation plan is updated whenever needed.

REZUMAT RO

2.2. Progresul general

Proiectul "Conservarea populației de urs brun (*Ursus arctos*) din România" a început pe data de 03.10.2014 și este în curs de implementare. Pe parcursul implementării proiectului au intervenit modificări de ordin politic/administrativ în cadrul instituțiilor cu rol decizional implicate în mod direct în managementul speciei urs brun, astfel încât perioada de finalizare la unele acțiuni a trebuit să fie extinsă.

Odată cu modificările de ordin politic/administrativ au intervenit și modificări în atitudinea oamenilor care desfășoară activități care privesc specia urs și/sau habitatul acestuia și atitudinea oamenilor ale căror activități sunt influențate de prezența și acțiunile urșilor. Totodată a crescut atenția presei pe temele care privesc specia urs, astfel încât managementul acestei specii în România a creat controverse și a devenit un subiect emotiv pentru mai multe grupuri: oameni care trebuie să conviețuiască cu specia urs brun, iubitori de animale care nu conviețuiesc cu specia urs, gestionari de fonduri cinegetice, vânători, administrații publice, activiști de mediu, cercetători, conservaționiști.

Până în prezent, scopul și obiectivele proiectului sunt realizabile cu toate că există întârzieri la perioadele de implementare ale unor activități, însă dorim să solicităm prelungirea perioadei de implementare a proiectului cu un an, astfel încât perioada extinsă să contribuie la o mai bună atingere a obiectivelor proiectului.

Întârzierile apărute în implementarea unor activități, precum și întârzierea depunerii Raportului Midterm sunt cauzate de schimbările politico-administrative la nivelul Guvernului României, în special cele din conducerea Ministerului Mediului, precum și a schimbărilor apărute în viziunea de management a speciilor strict protejate de carnivore mari.

Din anul 2016, când echipa de la conducerea Ministerului Mediului a luat decizia de a nu acorda derogări pentru intervenții prin vânătoare asupra unor exemplare din populația de urs a continuat să provoace conflicte mari între gestionarii faunei cinegetice, populația rurală și unele organizații de mediu care se ocupă cu protecția și conservarea naturii, precum și iubitori de animale din zona urbană, astfel încât subiectul managementului speciei urs brun a devenit foarte sensibil în România.

În 2018 Ministerul Mediului a demonstrat o participare activă prin implicarea în realizarea și aprobarea Planul de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România. Planul de acțiune, realizat în cadrul activității C1 integrează elemente din acțiunile proiectului. Ministerul Mediului a depus un proiect pentru a obține fonduri structurale POIM (*Anexa nr. C.1.6. la Midterm Report*) prin care dorește să implementeze acest Plan de acțiune. La momentul prezentei raportări, proiectul este în faza de evaluare. Prin replicarea și transferul acțiunilor proiectului LIFE FOR BEAR, într-un viitor proiect implementat de Ministerul Mediului, se va asigura sustenabilitatea.

Ministerul Mediului a emis o adresă către managerul de proiect prin care își manifestă sprijinul pentru activitățile realizate de proiect în limita atribuțiilor legale. (*Anexa C.2.7. Adresa nr. 21830/ECU din 01.10.2018 la Midterm Report*).

Activitățile pregătitoare de tip A

În cadrul Acțiunii A1 s-a finalizat, în 2015, analiza socio-economică a grupurilor de interese din zona proiectului. Pe parcursul proiectului se utilizează rezultatele studiului în implementarea celorlalte activități și în lucrul cu factorii de interes.

În cadrul acțiunii A2 s-a realizat analiza conflictelor și pagubelor produse de urs la nivel național. Au fost centralizate și analizate date oficiale și neoficiale ale conflictelor și pagubelor provocate de specia urs. Această activitate a fost, practic, finalizată, dar datorită schimbărilor administrative în managementul speciei urs, activitatea a continuat și în perioada 2017-2018, pentru a surprinde o imagine mai clară a influențelor opririi intervenției prin vânătoare asupra populației de urs, creșterii notorietății subiectului și schimbărilor în atitudinea oamenilor. De asemenea s-a constatat necesitatea de a obține informații suplimentare legate de măsuri de soluționare și factorii determinanți ai conflictelor. Pentru acest lucru s-a realizat un ghid de interviu ca și instrument de lucru în colectarea de date aprofundate care a fost trimis ca anexă în raportul de progres. Aplicabilitatea interviului a fost testată pe persoane din cadrul proiectului în cunoștință de cauză. S-a procedat la identificarea unor potențiali respondenți din fiecare grup de interese care pot oferi detalii calitative asupra temei vizate și s-a luat legătura cu ei în vederea desfășurării interviului. Ca și consecință directă a renunțării la intervențiile directe în populația de urs brun în România prin acțiuni de vânătoare se constată o creștere considerabilă a dosarelor oficiale de pagube produse de urs la nivel național (În anul 2015 – 251 dosare, anul 2016 – 461 dosare, anul 2017 – 939 dosare) și o creștere a atacurilor urșilor asupra oamenilor, în anumite zone, finalizate cu rănirea gravă și cu spitalizarea acestora (În anul 2015 – 12 persoane, anul 2016 – 13 persoane, anul 2017 – 30 persoane). Pe baza acestor rezultate s-au propus măsuri de reducere a conflictelor în Planul de

acțiune al populației de urs la nivel național (pentru Acțiunea C1). Raportul final va fi restructurat, în vederea clarificării unor aspecte și prezentării informației pe obiective concrete.

În contextul în care, managementul speciei urs este în schimbare, este necesară continuarea monitorizării situațiilor conflictuale dintre om și urs, pentru a avea o bază mai solidă în soluțiile propuse în Planul de management al populației de urs la nivel național. Propunem să continuăm monitorizarea evoluției conflictelor și pagubelor, iar raportul final să fie întocmit până la sfârșitul proiectului, care să integreze date înregistrate, cel puțin până la sfârșitul anului 2018.

În cadrul Acțiunii A3 a fost finalizat studiul bonității fondurilor cinegetice la nivel național. S-a realizat bonitatea tuturor fondurilor cinegetice la nivel național și urmează finalizarea îndrumarului tehnic pentru a analiza bonitatea habitatelor naturale la nivel de fond cinegetic. S-a realizat inventarierea categoriilor de folosință a terenurilor, pe clase de bonitate, a habitatelor de urs brun; s-a realizat inventarierea tipurilor de habitate forestiere din aria de distribuție a populației de urs brun, s-a realizat determinarea efectivului optim și a bonității habitatelor la nivel de fond cinegetic (542 fonduri cinegetice) în vederea stabilirii capacității de suport a habitatelor de urs la nivel național; s-a realizat distribuția suprafețelor pe categorii de folosință a terenurilor pentru fiecare categorie de bonitate; s-a determinat categoria de bonitate în funcție de suprafața ocupată în habitatul ursului; s-a analizat distribuția comparativă a prezenței factorului antropic la nivelul ariei proiectului.

Pentru cele 542 de fonduri cinegetice din țară, doar cele care totalizează aria de distribuție a ursului, s-a calculat efectivul optim pentru specia urs brun ca fiind de *4002 exemplare*, cu 398 de exemplare mai mic față de calculul din anul 2002.

Pentru a determina categoriile de bonitate a habitatelor pentru specia urs brun în România, au fost inventariate categoriile de folosință a terenurilor pentru o suprafață de aproximativ 7.185.000 ha (71850 km²), care se suprapune peste aria de distribuție a populației de urs brun în România.

Activitățile concrete de tip C au continuat conform propunerilor din proiect.

În cadrul acțiunii C1, în vederea elaborării planului de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România s-au realizat următoarele:

- mai multe întâlniri între experții proiectului;
- patru etape de consultare cu specialiști din institute/instituții/entități/universități/organizații non-guvernamentale, implicate în managementul, conservarea și cercetarea speciei urs brun.
- dezbatere publică organizată de Ministerul Mediului la Palatul Parlamentului în data de 09.05.2018.

Astfel, a rezultat o variantă consolidată a planului de acțiune, în care au fost armonizate necesitățile speciei urs și ale populației umane din punct de vedere ecologic, etologic, conservativ, social și economic.

Varianta consolidată a planului de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România a fost aprobată prin ordin de ministru (Ordinul nr. 625/2018 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România).

Planul de acțiune conține un cumul de acțiuni necesare pentru a se putea realiza o conviețuire pașnică între om și urs. În funcție de specificul situațiilor conflictuale, acțiunile trebuiesc implementate în paralel. O singură acțiune nu va putea rezolva problema.

În cadrul acțiunii C2, pe baza mai multor întâlniri cu experții, s-a realizat un draft de *Ghid de intervenție și evaluare pagube*, care a fost pus la dispoziția Ministerului Mediului și al Prefecturilor județene, precum și o propunere de completare a actelor normative în vigoare privind

modalitățile de acordare a despăgubirilor și de prevenire a pagubelor cauzate de specia urs și nu numai, care a fost discutată cu autoritățile guvernamentale.

La nivelul ariei de implementare a proiectului funcționează o echipă de specialiști care intervin în rezolvarea conflictelor dintre om și urs.

Pe baza ghidului de intervenție și evaluare pagube elaborat de echipa proiectului, Instituția Prefectului Brașov a emis un ordin (Ordinul 1072 din 10.11.2017), privind constituirea unei Comisii Mixte de Evaluare a măsurilor pentru prevenirea situațiilor de urgență generate de urs și alte animale sălbatice la nivelul județului Brașov.

Tot în cadrul acțiunii C2, echipa proiectului, de la formarea sa, a intervenit în 32 de acțiuni de salvare urși, care au constat în eliberarea unor urși din capcane ilegale, capturarea și relocarea acestora din localități, capturarea urșilor orfani și relocarea acestora în centrul pentru reabilitare urși orfani. Echipa BEAR CONFLICT a intervenit și în cazurile de accidente rutiere și feroviare asupra unor exemplare de urs din zona de implementare a acțiunilor concrete ale proiectului.

Membrii din echipa proiectului au mai participat la 3 întâlniri de lucru organizate la Ministerul Mediului în perioada martie–iulie 2017 în care s-a reluat analizarea reglementării intervențiilor situațiilor de urgență generate de carnivorele mari care pun în pericol sănătatea și securitatea oamenilor. În urma acestor întâlniri s-a realizat o propunere de ordin de ministru comun între Ministerul Mediului și Ministerul Afacerilor Interne, însă acest ordin nu a fost aprobat până la data raportării.

Planul de acțiune aprobat prin Ordinul nr. 625/2018, prevede o acțiune de acreditare a specialiștilor pentru rezolvarea situațiilor conflictuale, astfel că își exprimă intenția de a folosi rezultatele și experții pregătiți în cadrul proiectului LIFE FOR BEAR pentru a rezolva situații conflictuale om-urs.

Prin adresa 21830/01.10.2018, Ministerul Mediului își manifestă sprijinul pentru activitățile proiectului și agreează echipa de specialiști pentru rezolvarea situațiilor conflictuale dintre om și urs, formată și dotată în cadrul proiectului LIFE 13 NAT/RO/001154 FOR BEAR „Conservarea populației de urs brun (*Ursus arctos*) din România”.

Au fost demarate discuții cu Universitatea Transilvania Brașov – Facultatea de Silvicultură și Exploatare Forestieră Brașov pentru a se realiza un curs de perfecționare pentru specialiști cu competențe în evaluarea pagubelor și stabilirea compensațiilor necesare protecției ursului. În acest sens se dorește ca în următorul an, după ce se acreditează cursul în cadrul universității, să se instruiască 10 specialiști.

În cadrul acțiunii C3, BEAR TEAM a reușit să obțină derogarea necesară capturării a 20 exemplare de urs în vederea montării sistemelor GPS/GSM și monitorizarea acestora. A fost realizat un îndrumar tehnic pentru capturare, relocare, montare sistem GPS/GSM și monitorizare urși, pe baza căruia au fost capturați și relocați 8 urși, cărora le-au fost montate colare GPS/GSM și au fost realizate 3 acțiuni de relocare urși pentru care nu s-au putut monta colare pentru că erau prea tineri. Pe baza monitorizărilor acestor urși s-a determinat teritoriul utilizat de aceștia după relocare și s-au putut determina rezultatele acțiunilor de relocare. Au fost realizate hărți cu habitatele utilizate de urși relocați care au sisteme GPS/GSM.

În cadrul acțiunii C4, pe baza cursului de specialitate realizat de echipa proiectului în Germania, s-au identificat zonele cu densitate mare de mușuroaie de furnici la nivelul ariei de implementare a proiectului, de unde s-au multiplicat și mutat 120 mușuroaie de furnici în zonele propice din habitatul ursului. S-a constatat în perioada 2017-2018, după oprirea vânătorii la urs, o creștere a densităților de urși în zonele în care au fost instalate mușuroaiele de furnici, fapt care a pus în pericol viabilitatea familiilor de furnici.

În perioada de primăvară din anii 2015, 2016 și 2017, s-au înființat culturi cinegetice în mai multe nuclee din zona siturilor Natura 2000, Postăvarul și Piatra Mare, în zonele unde presiunea antropică s-a accentuat, iar posibilitatea restabilirii echilibrului este mai dificilă sau practic ireversibilă. Culturile cinegetice au fost realizate cu un număr total de 13160 de puieți și 6000 butași din speciile care dau roade utilizate de urs pentru hrănire.

În cadrul acțiunii C5, pe baza expertizei echipei proiectului s-a realizat un prim draft al unui set de măsuri cu aplicabilitate în amenajarea pădurilor, care să prevadă dispoziții speciale de conducere a arboretelor favorabile ursului în zonele unde se înregistrează conflicte, solicitându-se modificarea amenajamentelor dacă este cazul, în așa fel încât să permită menținerea efectivelor de urs în habitat, astfel încât să se diminueze numărul conflictelor.

Implementarea măsurilor cu aplicabilitate în amenajamentul silvic din siturile Natura 2000 din zona de implementare a proiectului se va face de beneficiarul asociat Fundația Carpați pentru ROSCI 0195 Piatra Mare, ROSCI 0207 Postăvaru, în calitate de custode, pentru situl ROSCI0038 Ciucaș implementarea se va face de INCDS Brașov, în calitate de administrator sit, iar pentru ROSCI0013 Bucegi se va face de Administrația Parcului Natural Bucegi, în calitate de administrator.

Pentru fiecare amenajament silvic care va veni la avizarea custodelui/administratorului ariei protejate, se vor impune să se implementeze setul de măsuri cu aplicabilitate în amenajamentul silvic care să conducă arboretele favorabile ursului în zonele critice.

În cadrul acțiunii C6, pentru a reduce conflictele prin implementarea unor măsuri de protecție, în prima etapă, membrii proiectului au inventariat situația stânelor la nivelul zonei de implementare a proiectului, de la birourile agricole, de unde s-au identificat exact proprietarii și locațiile stânelor. În urma centralizării stânelor la nivelul zonei de implementare a proiectului, au rezultat un număr de 115 locații cu stâne, distribuite pe raza a 12 unități administrative (primării). În funcție de zonele cu pagube produse de urs, au fost instalate 10 sisteme complexe de garduri electrice la stâne și livezi. S-a încheiat un proces verbal de custodie cu utilizatorii acestor sisteme de protecție, s-a făcut instructajul pentru eventualele erori ale sistemului instalat.

În cadrul acțiunii C7, s-a completat baza de date a proiectului pentru fiecare activitate în parte, s-au realizat hărți tematice cu parametrii urmăriți de echipa de implementare a proiectului, respectiv distribuția ursului, precum și a altor obiective relevante din aria proiectului (stâne, ferme, stupine, zone turistice și locuri de campare, zone frecventate de urșii habitați etc.).

În cadrul acțiunii C8, membrii echipelor de patrulare, începând cu luna iunie 2015, au efectuat deplasări în teren pentru a identifica zonele în care sunt depozitate resturi menajere și a platformelor pentru colectarea deșeurilor din zonele urbanizate, din apropierea pădurii și a zonelor turistice (zone de campare, cabane, pensiuni, hoteluri, etc). Această activitate se desfășoară pe tot parcursul anului pe un grafic stabilit la începutul proiectului sau în zone unde frecvența urșilor este ridicată. Zonele cu un potențial ridicat de conflict om-urs se verifică frecvent, aceste zone diferă în funcție de resturile alimentare găsite la platformele de colectare sau de numărul de turiști din zonele de campare.

În multe zone din aria Brașov-Valea Prahovei (aria proiectului) urșii frecventează platformele sau tomberoanele cu resturi menajere. Aceste zone au fost monitorizate de la începutul proiectului și s-au determinat locațiile cel mai des frecventate. Se vor achiziționa 160 containere (bear-proof) și vor fi amplasate în zonele cele mai sensibile. Achiziționarea containerelor anti urs se poate face doar după ce se primește tranșa II de finanțare, deoarece bugetul proiectului nu a permis achiziționarea lor în această etapă a proiectului.

La locurile de colectare a resturilor menajere din zonele urbanizate din apropierea pădurii și a zonelor de campare și cu activități turistice din afara localităților, în perioada 01.04.2015 –

01.10.2016 s-au identificat 36 de exemplare urs care frecventau diferite locații din zona de implementare a proiectului, iar în perioada 01.04.2018 – 20.05.2018 s-au identificat 40 de exemplare urs care frecventează locații de colectare a resturilor menajere din zona de implementare a proiectului.

A fost organizată o întâlnire de lucru la Predeal, jud.Brașov care a avut dublu scop: realizarea unui grup operativ de lucru pentru limitarea fenomenului de habitare a urșilor și de reducere a conflictelor directe om-urs, prin modificarea managementului resturilor menajere în cadrul proiectului LIFE13 NAT/RO/001154 și conștientizarea comunităților locale despre riscul apariției conflictelor om-urs.

În urma mai multor discuții cu administrațiile locale s-au încercat mai multe abordări în managementul gunoaielor, cum ar fi colectarea zilnică a deșeurilor, în special la lăsarea serii pentru a nu exista sursa de atracție pentru urși. Această abordare a provocat o reacție neașteptată. Dacă urșii nu au mai găsit deșeuri la locurile frecventate de la liziera pădurii, au pătruns mai adânc în unele localități, ajungând în centrul acestora. Acest lucru a provocat disconfort și s-a considerat că a fost un pericol la viața și securitatea oamenilor care nu erau obișnuiți cu prezența urșilor. Colaborarea între părțile implicate va continua pentru a se găsi soluții de gestionare a situațiilor conflictuale.

Activitățile de monitorizare de tip D au continuat cu realizarea rapoartelor anuale.

În cadrul acțiunii D1, în vederea atingerii obiectivelor de conservare a speciei *Ursus arctos*, s-au determinat indicatorii de evaluare a impactului, care permit analiza periodică a situației de fapt, în comparație cu starea inițială, înregistrată la începutul proiectului și s-a început monitorizarea acestora în următoarele arii protejate: ROSCI 0120 Muntele Tâmpa, ROSCI 0207 Postăvaru, ROSCI 0195 Piatra Mare, ROSCI 0013 Bucegi, ROSCI 0038 Ciucaș.

Indicatorii monitorizați sunt:

- Gradul de informare și acceptare a planului de acțiune pentru conservarea ursului brun de către factorii de interes C1
- Diminuarea numărului de urși problemă de la acțiunea C2 și C3
- Diminuarea numărului de conflicte om-urs pentru acțiunea C8 și C6
- Gradul de utilizare a bazei de date GIS C7
- Îmbunătățirea Ofertei trofice în habitatele adiacente zonelor de conflict C5, C4

În cadrul acțiunii, au fost monitorizați 5 indicatori principali, care au avut la bază 28 de categorii de date cuantificabile, pe baza cărora s-au putut obține date pentru determinarea stării de conservare a populației de urs brun, la nivelul celor 5 arii naturale protejate din cadrul zonei de implementare a proiectului.

Având în vedere aspectele monitorizate și prezentate în ultimul raport, impactul activităților proiectului asupra stării de conservare a populației de urs este pozitiv și ajută la menținerea stării de conservare a populației de urs brun în zona de studiu.

În urma determinării stării de conservare a populației de urs brun, la nivel de arie protejată, a rezultat că starea globală de conservare a speciei urs brun în cadrul celor 5 arii naturale protejate este favorabilă.

În cadrul acțiunii D2 s-au stabilit zonele concrete care vor fi monitorizate constant, s-au îmbunătățit parametrii indicatorilor de evaluare a atitudinii factorilor interesați în zona de implementare a proiectului, s-au stabilit acțiunile de referință ale proiectului care vor fi urmărite pentru cuantificarea indicatorilor. Pe baza fișei de monitorizare s-au monitorizat indicatorii stabiliți. Fișa de monitorizare a impactului urmărește acțiunile concrete realizate în cadrul activităților de tip C, determinând influența pe care o au asupra beneficiarilor acțiunii și a atitudinii și implicării acestora. S-au realizat rapoarte anuale de monitorizare a indicatorilor.

Acțiunea D3 a fost finalizată. La începutul proiectului (de la sfârșitul anului 2014 până în aprilie 2015) au fost evaluați 12 indicatori, rezultatul evaluării este consemnat în Raportul de evaluare a stării inițiale de conservare a ursului brun în zona proiectului, prin stabilirea indicatorilor de pornire pentru acțiunile de tip C (*Anexa D.3.1. - Livrabil transmis cu Inception Report*). Deoarece datele existente, centralizate până la nivelul autorității publice centrale, nu permiteau accesul la situațiile conflictuale din ultima parte a anului 2014 și era necesară analiza unor date aferente tuturor celor patru sezoane, evaluarea indicatorilor a luat în calcul perioada dintre 15 septembrie 2013 și 14 septembrie 2014 pentru a surprinde diferențele determinate de sezon asupra numărului de conflicte.

În cadrul acțiunilor de tip E s-a continuat cu activități de educare și informare, astfel:

În cadrul acțiunii E1 s-au realizat evenimente de informare cu privire la acțiunile proiectului pentru fiecare grup țintă și diverse sesiuni de informare cu privire la urs și problematica asociată acestuia (acțiuni de conservare a speciei, metode de reducere a conflictelor). Cu ocazia acestor evenimente a fost prezentat proiectul și au fost diseminate materiale informative și promoționale: broșuri pentru promovarea proiectului, tricouri, șepcuțe, postere, fluturași, autocolante și pixuri personalizate.

”Îndrumarul tehnic de capturare și relocare urși problemă”, în versiunea de draft modificată în urma consultărilor cu alți factori interesați și completărilor aduse de aceștia a fost trimis către: Ministerul Mediului, Academia Română – Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii.

Proiectul a fost promovat de către echipa proiectului la fiecare eveniment la care au fost prezenți și cu toate ocaziile din implementarea acțiunilor concrete. În afară de prezentări oficiale, materiale informative și promoționale, modalitățile de comunicare cu grupurile țintă au fost diferite în funcție de interesele fiecărui grup privind problematica speciei urs. Astfel:

Cu Grupul țintă I (format din specialiști care își desfășoară activitatea în domeniile: cinegetic, silvic, biologie, ecologie, etc.) s-a comunicat îndeosebi cu ocazia întâlnirilor de lucru pentru realizarea planului de acțiune și la fiecare eveniment la care au fost prezenți membrii din echipa proiectului. Schimbul de informații s-a realizat și în întâlniri individuale sau pe email. Tematica comunicărilor cu acest grup a vizat, în principal, măsuri de management aplicabile care să urmărească necesitățile speciei urs și ale populației umane din punct de vedere ecologic, etologic, conservativ, social și economic.

Cu Grupul țintă II (format din personal al instituțiilor a căror activitate interferează cu specia urs: gestionari fonduri cinegetice, ocoale silvice, agenții de protecția mediului, primării, poliția comunitară, firme de salubritate, etc.) s-a comunicat cu ocazia întâlnirilor organizate de echipa proiectului și la alte întâlniri organizate de diverse instituții cu privire la situațiile conflictuale dintre oameni și urși. De asemenea, la multe acțiuni de teren au participat și reprezentanți de la instituțiile amintite din diverse localități. Tematica comunicării cu acest grup s-a îndreptat atât către metodele de gestionare ale conflictelor existente și potențiale dintre om și urs, cât și către metode de prevenire a conflictelor. Întrucât s-au stabilit legături cu reprezentanți ai instituțiilor amintite, se lucrează în continuare în echipă pentru a se găsi soluții la problemele care privesc coexistența om-urs.

Cu Grupul țintă III (format din persoane care au frecvent conflicte cu ursul, respectiv: fermieri, apicultori, agricultori) comunicarea s-a realizat atât în cadrul unei întâlniri organizate, dar mai mult de către agenții de teren cu ocazia: patrulelor efectuate în zonele frecventate de urși, colectării de date, instalării de sisteme de protecție. În cadrul acestor întâlniri s-a putut discuta despre natura conflictelor, atitudinea generată, metode de prevenție și exemple de bune practici pentru reducerea conflictelor.

În 2017, membrii din echipa proiectului au participat la Caravana LIFE organizată cu ocazia împlinirii a 25 ani de program LIFE, unde a fost prezentat proiectul și unele acțiuni concrete realizate în cadrul acestuia și s-a efectuat un schimb de experiență între proiecte.

În cadrul acțiunii E2 se monitorizează și actualizează periodic canalele de comunicare online (website, youtube, facebook). Se urmărește informarea și conștientizarea factorilor interesați, în special a publicului larg. În vederea diseminării acțiunilor și rezultatelor, informațiile se

centralizează și se adaptează pentru a fi transformate în conținut sintetizat și clar. S-a discutat cu partenerii despre integrarea în propriul website a unui link care să acceseze website-ul proiectului.

În cadrul acțiunii E3 a fost finalizată acțiunea de amplasare a celor 12 panouri informative de proiect și a fost realizată o hartă cu amplasarea acestora. Fluturașii cu datele proiectului au fost distribuiți la întâlnirile și acțiunile realizate din cadrul diverselor activități ale proiectului.

În cadrul acțiunii E4 s-au realizat toate materialele informative propuse, precum și cele 23 de panouri informative privind existența ursului, a acțiunilor de conservare și a metodelor de reducere a conflictelor. Panourile au fost personalizate pentru fiecare sit din cele 5 situri Natura 2000 din zona de implementare a proiectului. Acestea au fost amplasate unde există risc de conflicte om-urs și pe căile de acces la intrarea în situri Natura 2000 din zona de implementare a proiectului. S-a realizat harta cu amplasarea acestora.

În primii 3 ani de proiect s-au realizat mai multe întâlniri pentru diferite grupuri interesate și s-a participat la mai multe evenimente cu scopul de a se promova acțiunile de conservare a ursului și a metodelor de reducere a conflictelor, la care s-au oferit materiale informative. S-au realizat acțiuni în școli din localitățile frecventate de urși și s-au stabilit legături în vederea realizării de materiale educative pentru elevi cu privire la urs.

În ultimul an, acțiunile de informare au fost mai puține, întrucât au survenit modificări și sensibilitate în opinia publică. În zonele în care urșii au creat situații conflictuale, populația a dezvoltat o atitudine greu abordabilă. Pentru realizarea unor acțiuni de comunicare reușite este necesară o reorganizare strategică a conținutului informațional.

În martie și mai 2018, sediul I.N.C.D.S „Marin Drăcea”, Stațiunea Brașov a găzduit mai multe acțiuni, cu elevi, de diseminare și conștientizare informații generale despre urs și acțiuni realizate în cadrul proiectului și elemente de educație ecologică, cum ar fi: sfaturi de prevenire a conflictelor om-urs și sfaturi de comportament la întâlnirea cu ursul.

În cadrul acțiunii E5 a continuat campania de informare care vizează comunitățile locale și elevii din zona proiectului, care urmărește să crească nivelul de conștientizare în rândul publicului larg asupra importanței ursului în contextul rețelei Natura 2000. Membrii ai echipei proiectului au participat la diverse evenimente în care au oferit materiale informative și promoționale și informații despre siturile Natura 2000 (importanța lor și reguli de comportament în cadrul ariilor protejate).

Acțiunile de tip F

Acțiunea F1. La începutul proiectului, managementul proiectului și colaborările între parteneri au decurs bine, însă pe parcurs, începând cu anul 2016, a început o colaborare mai anevoioasă pe linie administrativă cu echipa din conducerea Ministerului Mediului, fapt care a îngreunat circuitul documentelor administrative. După schimbări succesive în conducerea Ministerului Mediului, începând cu primăvara anului 2018, colaborarea a început să funcționeze cu noua conducere, astfel că s-a simțit implicarea ministerului în proiect, mai ales în finalizarea Planului de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România. Managementul proiectului s-a desfășurat în bune condiții la sediul beneficiarului coordonator I.N.C.D.S „Marin Drăcea”, Stațiunea Brașov. Aici se regăsește toată echipa de management a proiectului, alături de o parte din echipa de implementare, neexistând schimbări la nivelul coordonatorului, însă au fost realizate înlocuiri de personal în cadrul beneficiarilor asociați OSR, PNB și KRT.

Acțiunea F2. În această perioadă de raportare, o parte din membrii echipei LIFE FOR BEAR au participat la Conferințele Internaționale privind managementul și cercetarea ursului (IBA 2016, Editia 24, Anchorage, Alaska și IBA 2017, Ediția 25, Quito, Ecuador) și la schimbul de experiență cu cercetătorii de la The Center for Large Landscape Conservation în Bozeman, Montana, unde echipa a prezentat următoarele teme având la bază activitățile din cadrul proiectului LIFE FOR BEAR: „*Specific features regarding Brown bear immobilisation in Romania using general anesthetics and sedatives*”, respectiv „*The influence of urban development on the ecology and ethology of brown bear in the Romanian Carpathians*”. (2016).

În cadrul conferinței IBA 2016, colectivul de implementare a proiectului LIFE FOR BEAR a propus 4 prezentări, acceptate în cadrul Conferinței, acestea abordând subiecte variate,

încadrându-se în secțiuni legate de managementul speciei, dietă, comportament, conflicte om-urs, genetică, după cu urmează:

- *Specific features regarding brown bear immobilization in Romania using general anesthetics and sedatives*-George Sârbu, Vodă Flaviu, Gridan Alexandru - Secțiunea Management
- *The influence of urban development on the ecology and ethology of brown bear in the Carpathians*- Ramon Jurj, Ovidiu Ionescu, Ancuta Cotovelea, Georgeta Ionescu, Marius Popa, Giorgiana Mircea, Constantina Jurj - Secțiunea Human-Bear Conflict
- *Evaluation of the Brown Bear Diet, in Spring Mid Summer Period in Brasov-Prahova Valley Region*- Georgeta Ionescu, Claudiu Pașca, Ramon Jurj, Mihai Fedorca, Cezar Spătaru - Secțiunea Feeding ecology and diet
- *Preliminary Results in Testing the Influence of Habituation on Genetic Structure of Brown Bears in Brasov-Prahova Valley Area*-Cotovelea/Fedorca Ancuța, Ovidiu Ionescu, Georgeta Ionescu, Ramon Jurj, Marius Popa - Secțiunea Genetics

În anul 2017, echipa proiectului a găsit alte surse de finanțare pentru a lua parte la 25 th International Conference on Bear Research & Management din Quito, aplicând la competiții naționale cu succes, unde echipa a prezentat următoarele lucrări:

- *Habitat suitability and bear population management in Carpathians* Autori: Georgeta IONESCU; Ramon JURJ; Marius POPA; Claudiu PAȘCA; Cezar SPATARU; Ancuta FEDORCA; Mihai FEDORCA; Alexandru GRIDAN; Ioana NEGREA; Ovidiu IONESCU.
- *Case study on the use of natural and anthropogenic habitats of bear specimens in Romania*, autori: Ramon JURJ; Simon DIETER; Ovidiu IONESCU; Georgeta IONESCU; Marius POPA; George SARBU; Ancuta FEDORCA; Alexandru GRIDAN; Flaviu VODA.
- *Designing ecological corridors network for brown bears in Romania*: autori: Ancuta Fedorca, Mihai Daniel Niță, Ovidiu Ionescu, Georgeta Ionescu, Mihai Fedorca, Marius Popa, Ramon Jurj.

Tot din alte surse de finanțare, expertul GIS Marius Popa va lua parte la IBA 2018, evenimentul LIFE WITH BEARS-26th International Conference on Bear Research & Management din Slovenia-Ljubljana din 16-21 Septembrie 2018, a cărui importanță este la fel de mare, fiind organizat de colaboratorii proiectului - Djuro Huber (Facultatea de medicină veterinară din Zagreb), proiect LIFE DINALP BEAR -LIFE 13NAT/SI/000550- Population level management and conservation of brown bears (*Ursus arctos*) in Northern Dinaric Mountains and the Alps.

Colaborarea cu proiectul LIFE Connect Carpathians a avut un proces continuu, astfel încât s-au găsit modalități comune de a realiza un plan de acțiune pentru conservarea populației de urs care să includă măsuri aplicative la nivel național, regional și local.

Managerul de proiect, Jurj Ramon, inginerul de teren Vodă Flaviu și expertul sociolog Jurj Constantina (proiect LIFE FOR BEAR) și Iain Trewby, manager de proiect (Fauna & Flora International) și cu managerul tehnic Moș Radu și echipa de teren a proiectului (proiect LIFE Connect Carpathians) au participat la activități privind modalități de eficientizare a activităților de teren și a interacționării cu factorii interesați.

Acțiunea F5. Se realizează monitorizarea progresului proiectului și se actualizează de câte ori este nevoie planul de implementare al proiectului.

3. Introducere

Regiunea carpatică a României, deși reprezintă mai puțin de 2% din suprafața Europei, susține populații viabile și stabile de urs: aproximativ 35% din efectivele de urși bruni. Aceste animale de talie mare reprezintă specie-simbol pentru conservarea biodiversității în Europa.

Ursul este specie emblematică pentru România, atât din punct de vedere conservativ, cât și social, care a reușit să atragă în ultimii ani din partea diferitelor categorii de oameni, atât sentimente de dragoste și acceptanță, cât și ură și neacceptanță, astfel încât subiectul speciei urs a devenit unul sensibil de abordat.

Specia urs brun are un rol important în ecosistem prin controlul “top-down” pe cel care îl exercită pe teritorii întinse asupra populațiilor pradă.

Astfel, prezența acestei specii indică habitate naturale cu o valoare ecologică ridicată și ecosisteme funcționale ce pot fi model pentru reconstrucția ecologică în alte regiuni ale Europei.

În prezent, România este una dintre puținele țări europene unde s-au păstrat zone naturale sălbatice în adevăratul sens al cuvântului, iar atracția turistică exercitată de acestea nu face decât să le demonstreze importanța.

Directiva Consiliului 92/43/EEC privind Conservarea Habitadelor Naturale și a Faunei și Florei Sălbatice (Directiva Habitata), reprezintă una dintre reglementările de bază pentru protecția naturii în țările Uniunii Europene. Țările membre ale Uniunii Europene trebuie să armonizeze prevederile naționale legale în concordanță cu aceste Directive. Ursul este menționat în Anexa II a Directivei, care include specii de faună și floră salbatică de interes comunitar a căror conservare necesită declararea de Arie Speciale de Conservare – SAC - formând rețeaua ecologică Natura 2000.

Specia *Ursus arctos*, este înscrisă în Anexa nr. 2 la Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, adoptată la Berna la 19 septembrie 1979, la care România a aderat prin Legea nr. 13/1993.

Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, pentru speciile de plante și animale sălbatice terestre, acvatice și subterane, prevăzute în anexele nr. 4 A și 4 B, în care este inclusă și specia *Ursus arctos*, reglementează prelevarea intenționată a unor indivizi din natură, pe baza unor derogări acordate de autoritatea națională de mediu.

Scopul proiectului:

- Conservarea populației de urs brun în România

Obiectivele proiectului:

- Reactualizarea planului de management a populației de urs din România în contextul dezvoltării socio-economice.
- Îmbunătățirea stării de conservare a populației de urs brun din zona de conflict Brașov-Valea Prahovei.
- Optimizarea managementului deșeurilor menajere, pentru reducerea conflictelor om-urs în zona Brașov-Valea Prahovei
- Transferul unor tehnici de bune practici către factorii de interes în conservarea și managementul populației de urs brun.
- Îmbunătățirea atitudinii grupurilor de interese locale și naționale cu privire la conservarea populației de urs brun și promovarea siturilor Natura 2000.

Aria proiectului se suprapune peste arealul de distribuție al ursului în România, cuprinzând toate formațiunile muntoase din România.

Aria de implementare a acțiunilor concrete ale proiectului cuprinde o suprafață de aproximativ 290.000 ha și este compusă din suprafețele intravilane și extravilane din U.A.T.-urile: Brașov, Azuga, Sinaia, Bușteni, Predeal, Măneciu, Moroieni, Bran, Moieciu și Fundata. Se suprapune peste următoarele situri NATURA 2000: ROSCI 0207 Postăvaru; ROSCI 0195 Piatra Mare; ROSCI 0013 Bucegi; ROSCI 0038 Ciucaș și ROSCI 0120 Muntele Tâmpa.

Rezultate așteptate pe termen lung

Conservarea speciei urs brun pe baza unui plan de acțiune activ, care are la bază conservarea habitatului natural, menținerea unui efectiv populațional optim din punct de vedere ecologic și social, în urma armonizării intereselor speciei cu interesele antropice.

4. DESCRIEREA ADMINISTRATIVĂ

4.1.Descrierea echipei de management

Managementul proiectului respectă în continuare propunerea din proiect, din punct de vedere al componenței, instituțiilor implicate și al rolurilor prevăzute. La derularea proiectului participă 6 entități, dintre care una este beneficiarul coordonator al proiectului INCDS -Institutul Național de Cercetare Dezvoltare în Silvicultură "Marin Drăcea" – Stațiunea Brașov (fostul ICAS- Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice, Stațiunea Brașov) și cei cinci beneficiari asociați ai proiectului (P1 - FC, P2 –KRT, P3-MMAP, P4-PNB, P5-OSR).

Echipa de management a proiectului continuă cu managerul de proiect, în persoana domnului Ramon Romulus JURJ, rol asumat încă din perioada depunerii proiectului, din partea coordonatorului INCDS. Tot din cadrul coordonatorului INCDS, fac parte și Responsabilul științific și tehnic al proiectului - doamna Georgeta IONESCU, cât și responsabilul financiar al proiectului-Ec. Maria FUMEA. Pozițiile Responsabil Administrativ și Achiziții (Ec. Ioana NEGREA) și de asistent manager (Vișan Daniel) au fost desemnate din cadrul beneficiarului asociat Fundația Carpați. Momentan poziția de asistent manager a rămas liberă după ce domnul Vișan Daniel a părăsit echipa proiectului pe bază de motive personale independente de proiect. Odată cu primirea tranșei a doua de finanțare se vor face demersuri pentru a se ocupa poziția.

4.2.Stadiul acordurilor de colaborare și conținutul acestora

La finalul lunii octombrie 2014 au fost semnate acordurile de parteneriat dintre ICAS și Fundația Carpați (22.10.2014), Ocolul Silvic Râșnov (23.10.2014), Parcul Natural Bucegi (22.10.2014) și Regia Publică Locală a Pădurilor Kronstadt (22.10.2014). Acordul cu Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a fost semnat abia în Iunie 2015 (29.06.2015), iar ultimul act adițional a fost semnat în data de 28.11.2016, procedura fiind întârziată din cauza procedurilor greoaie pentru crearea contului și a celorlalte formalități care durează mai mult în cadrul acestei instituții.

Acordurile de colaborare au respectat recomandările Comisiei din Life+ guidelines for Partnerships Agreements și au fost transmise cu Inception Report.

Beneficiarul coordonator și-a schimbat denumirea și a trecut printr-o reorganizare în 2015. Pentru acest lucru s-au inclus într-un plic separat toate documentele aferente actului adițional (addendum), inițiat datorită reorganizării beneficiarului coordonator INCDS (fost ICAS). Mai mult, s-au anexat documentele privind actualizarea numelui Beneficiarului asociat - Ministerul Mediului, reglementată prin Ordonanța de Guvern nr. 19/2017, din data de 12 ianuarie 2017. Statutul juridic al acestui partener nu a fost modificat. Beneficiarul coordonator, actualmente Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură "Marin Drăcea", Brașov (INCDS) a trecut printr-o reorganizare, reglementată prin Ordonanța de Guvern nr. 318, publicată în Monitorul Oficial al României la 21 mai 2015, devenind institut național. Institutul a rămas un organism public, dar a trecut sub coordonarea Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică și Inovare (ANCSI), schimbându-și codul de identificare fiscală și codul de TVA. Patrimoniul și întreg personalul au fost transferate către noul institut național.

În acest scop, am depus formularele vechi și cele revizuite (cu modificări evidențiate cu track changes, pe CD-ul atașat), respectiv FC, A2, A3, A4 și A5, o justificare a evenimentelor care au determinat inițierea actului adițional, copii ale documentelor care reglementează ambele modificări (Ordonanța Guvernului nr.318, publicată în Monitorul Oficial al României la 21 mai 2015 și Ordonanța Guvernului nr.19 / 2017 din 12 ianuarie 2017), noua „Public Fiche” pentru INCDS, noul său certificat de înregistrare fiscală și înregistrarea în scopuri de TVA.

4.3.Evaluare pentru a stabili dacă obiectivele proiectului și planul de lucru sunt încă viabile

Obiectivele proiectului și planul de lucru sunt încă viabile după cum au fost prevăzute în proiect, cu toate că există unele întârzieri în unele acțiuni ale proiectului și unele deficiențe de colaborare pe cale administrativă între beneficiarul coordonator (INCDS) și beneficiarul asociat Ministerul Mediului (fostul MMAP, actualmente MM), deficiențe independente de personalul angrenat în mod direct în proiect. Niciuna dintre acestea nu sunt iremediabile sau susceptibile de a modifica realizarea obiectivelor proiectului sau succesul acțiunilor unice. Aceste deficiențe de colaborare s-au îmbunătățit pe parcursul anului 2018.

Pentru finalizarea acțiunilor care stau la baza atingerii obiectivelor, ne propunem să solicităm acordul pentru prelungirea proiectului cu 1 an, astfel încât termenul de finalizare a proiectului să fie 30.09.2020.

4.4.Probleme întâmpinate

Colaborarea cu echipa din conducerea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, a fost una extrem de anevoioasă prin prisma circuitului documentelor administrative la nivel de management al proiectului, care au avut la bază schimbările politico-administrative la nivelul Guvernului României și în special schimbărilor avute în conducerea Ministerului Mediului Apelor și Pădurilor (fostul MMAP, actualmente MM), precum și a schimbărilor apărute în viziunea de management al speciilor strict protejate de carnivore mari.

Începând cu data de 02.10.2014 a fost trimis spre minister un draft al Acordului de Colaborare pentru consultare, iar în data de 26.01.2015 a fost trimisă o adresă pentru deschiderea unui cont la o banca comercială pentru proiectul LIFE FOR BEAR și în data de 14.04.2015 a fost trimisă o solicitare și un draft cerere de plată pentru ca beneficiarul coordonator să transfere prima prefinanțare pentru partenerul asociat (fost M.M.A.P., actual MM). După mai multe reveniri cu solicitări pentru a se finaliza procedurile pentru punctele enumerate mai sus, până la data depunerii raportului de progres I (30.11.2016) s-a finalizat doar semnarea Acordului de Colaborare cu actele adiționale aferente (Acord semnat în data de 29.06.2015, iar ultimul act adițional a fost semnat în data de 28.11.2016), fără a se finaliza procedura de transfer a primei prefinanțări (40%) cuvenite Ministerului Mediului Apelor și Pădurilor conform Acordului de Grant LIFE13 NAT/RO/001154 și a Acordului de Colaborare cu Institutul Național de Cercetare Dezvoltare în Silvicultură Marin Drăcea – Stațiunea Brașov, nr.4839/GLG/29.06.2015 și a Actului Adițional nr. 1 la Acordul de Colaborare , nr.8028/CPP/28.11.2016. În ianuarie 2017 MM a făcut cererea de plată către INCDS și s-a reușit a se transfera suma de 5620,40 euro. După primul transfer suma a fost returnată deoarece nu era funcțional contul MM în care s-au virat banii, însă în perioada următoare au fost transferați într-un alt cont funcțional al MM.

Din cauza circuitului anevoios al documentelor administrative enumerate mai sus și a existenței altor proiecte în cadrul departamentului de Biodiversitate, experții Ministerului Mediului, nu au putut să se implice suficient în implementarea activităților din LIFE FOR BEAR, conform preconizărilor din proiect, provocând întârzieri pentru o parte din activitățile în care MM este implicat și pentru care contribuția lor era vitală pentru finalizare. Mai mult, aceasta a cauzat întârzieri în raportare.

5. DESCRIEREA TEHNICĂ

5.1. Progres tehnic, pe acțiuni

5.1.1. ACȚIUNEA A.1 - ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ A GRUPURILOR DE INTERESE

Obiectiv: Obiectivele acestei acțiuni sunt: identificarea categoriilor de factori de interes care sunt implicate activ sau colateral sau a căror activitate se poate răsfrânge asupra speciei vizate de proiect și cunoașterea necesităților, așteptărilor și intereselor acestora, precum și opiniile referitoare la specia urs și la activitatea acestuia.

Progresul înregistrat:

Activitate finalizată și raportată în raportul de inițiere.

Amintim câteva dintre concluziile generale din acest studiu realizat în 2015:

- Din prisma contextului socio-economic, în 2015, se considera că cele mai mari probleme generale referitoare la relația om-urs vizau: managementul resturilor menajere în așezările umane din proximitatea pădurilor, tăierile ilegale de pădure, turismul dezorganizat și întreruperea conectivității habitatelor.
- Atitudinea generală exprimată era pozitivă la toate categoriile de respondenți, datorată simpatiei față de specie sau recunoașterii importanței ursului în ecosistem. Atitudinea indiferentă s-a întâlnit mai ales la cei care nu au avut de-a face cu ursul și considerau că nu îi afectează direct. Alții care notau o atitudine indiferentă au oscilat între simpatia față de urs și faptul că au avut neplăceri create de activitatea acestuia. Atitudinea negativă a fost destul de rar întâlnită, aceasta fiind o urmare a unor neplăceri create de activitatea ursului.
- Grupurile de interese care nu aveau cunoștințe considerabile cu privire la particularitățile speciei urs sau nu au avut interacțiuni cu el considerau mai degrabă că ar trebui protejați total și să nu se vâneze. Cei de la instituții, vânzătorii, silvicultorii considerau mai degrabă că vânătoarea trebuie să se realizeze, în principal pentru a menține efective optime.

Continuarea activității:

Activitatea practic a fost finalizată, dar pe parcursul proiectului se vor utiliza rezultatele studiului în implementarea celorlalte activități și în lucrul cu factorii de interes.

Anexe transmise cu Inception Report:

- Anexa nr. A.1.4. Lista factorilor de interes identificați

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
A1	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Model chestionar socio-economic	A1	30.11.2014	30.11.2014	Anexa A.1.1 la Inception Report
Raport de teren	A1	27.02.2015	15.05.2015	Anexa A.1.2 la Inception Report
Studiu socio-economic al grupurilor de interes	A1	30.03.2015	30.05.2015	Anexa A.1.3 la Inception Report

5.1.2. ACȚIUNEA A.2 - ANALIZA CONFLICTELOR OM-URS LA NIVEL NAȚIONAL ȘI LA NIVEL LOCAL ÎN ZONA DE CONFLICT BRAȘOV-VALEA PRAHOVEI

Obiectiv: Activitatea urmărește stabilirea tipologiei conflictelor, factorii determinanți, frecvența și localizarea conflictelor, măsurile de soluționare adoptate până în prezent, identificarea zonelor cu potențial ridicat de risc al apariției unor conflicte între om-urs, în vederea implementării unor sisteme de protecție împotriva pagubelor.

Rezultate așteptate:

Raport final de analiză a conflictelor om-urs, care să cuprindă următoarele aspecte:

- tipologia conflictelor, factorii determinanți, frecvența și localizarea conflictelor, măsurile de soluționare adoptate până în prezent și zonarea riscurilor de conflicte în aria proiectului.
- hartă GIS format cu zonarea riscurilor de apariție a conflictelor în aria proiectului pe trei categorii de importanță, unde se pot implementa sistemele de protecție a bunurilor și animalelor domestice împotriva pagubelor provocate de urs.

Progresul înregistrat:

S-au întocmit rapoartele:

- Raport intermediar de analiză a conflictelor om-urs – 30.11.2015
- Raport final de analiză a conflictelor om-urs – 15.11.2016

Aceste rapoarte au fost trimise cu Progress Report I (2016)

Progresul înregistrat până la transmiterea rapoartelor menționate

Pentru întocmirea acestor rapoarte, în primul rând s-au identificat grupurile de interese a căror activitate poate interfera cu specia și genera conflicte om-urs și s-a conceput chestionarul în concordanță cu metodologia sociologică consacrată, iar construirea itemilor a urmărit problematica conflictelor om-urs. Inițial, studiul s-a demarat având la bază metoda chestionarului, însă pe măsură ce se colectau date prin această metodă s-a observat că informațiile colectate pe această cale nu erau suficiente pentru a atinge obiectivele, astfel că s-a adăugat ca metodă de cercetare studiul documentelor sociale care implică analizarea și extragerea informațiilor concludente pentru tema luată în studiu din documentele obținute din diverse surse.

Sursele identificate de unde s-au colectat informații au fost: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor; Gărzile forestiere Brașov și Ploiești, Agențiile județene pentru protecția mediului Brașov și Prahova, primării și gestionari de fonduri cinegetice din aria proiectului. De asemenea s-au colectat informații din mass-media online.

S-au solicitat date legate de conflictele om-urs de la instituțiile menționate mai sus și s-au identificat și arhivat știri online referitoare la conflictele create între om și urs. Aceste date au fost colectate, înregistrate și prelucrate pentru a stabili factorii urmăriți de studiu: s-a stabilit tipologia conflictelor, factorii determinanți și frecvența; s-au identificat măsuri de soluționare adoptate până în prezent și localizarea conflictelor; s-au identificat zonele cu potențial ridicat de risc al apariției unor conflicte între om-urs; s-au întocmit hărți GIS cu zonarea riscurilor de apariție a conflictelor.

Criteriul pe care a fost construită structura raportului final a fost sursa informațiilor, iar din fiecare pachet de date au fost determinate separat tipologia conflictelor, factorii determinanți, frecvența și localizarea conflictelor, măsurile de soluționare adoptate până în prezent și zonarea riscurilor de conflicte în aria proiectului.

Perioada propusă inițial pentru implementarea acestei activități s-a finalizat și s-a depus un raport final cu conținut de informații care ating, în general, obiectivele propuse, însă s-a propus extinderea acestei activități din mai multe considerente: reanalizarea datelor, necesitatea de a aduce completări asupra unor aspecte; managementul speciei diferit cu privire la vânătoare și restructurarea raportului.

Aspectele principale pentru care s-a constatat necesitatea de a obține informații suplimentare sunt cele legate de măsuri de soluționare și factorii determinanți ai conflictelor. Pentru acest lucru s-a realizat un ghid de interviu ca și instrument de lucru în colectarea de date aprofundate care a fost trimis ca anexă în raportul de progres. Aplicabilitatea interviului a fost testată pe persoane din cadrul proiectului în cunoștință de cauză a situației și s-a dovedit a fi o bună modalitate de culegere de date de tip calitativ, deoarece se abordează tematica în profunzime. Limita acestei metode constă în timpul lung de aplicare, însă s-a procedat la identificarea unor potențiali respondenți din fiecare grup de interese care pot oferi detalii în cunoștință de cauză asupra temei vizate și s-a luat legătura cu ei în vederea desfășurării interviului. S-a încercat a se aplica această metodă și în anul 2016, însă nu s-a întâlnit disponibilitate din partea respondenților, probabil din cauza timpului lung de aplicare și interesului scăzut. Se dorește completarea analizei conflictelor om-urs cu informații obținute din interviuri cu persoane care cunosc problematica în detaliu.

Întrucât managementul speciei urs este în schimbare, în anul 2016 nu au mai fost acordate de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor derogări pentru nivel maxim de intervenție în populația de urs (cotă de recoltă prin vânătoare), nivelul pagubelor și conflictelor se prezintă mai crescut pe parcursul anilor 2017-2018.

S-a continuat colectarea de date din sursele menționate anterior pentru a se putea realiza și o imagine comparativă între anii cu management diferit (an în care s-a intervenit în populația de urs prin acțiuni de vânătoare și an în care nu s-a intervenit). Ministerul Mediului centralizează la nivel național dosarele întocmite în vederea acordării de despăgubiri. Aceste date sunt concrete și oficiale, dar se referă doar la pagubele care au ajuns să fie aprobate pentru a se acorda despăgubiri.

Procesare date de la Ministerul Mediului:

Datele de la Ministerul Mediului oferă un suport concret de analiză, fiind singurele date oficiale din România pe această temă. Aceste date se referă strict la pagubele pentru care se acordă despăgubiri conform HG 1679/2008 și care au trecut prin toate etapele până la aprobarea dosarului pentru acordarea despăgubirii. De asemenea se oferă o imagine clară asupra tipului de pagube pentru care se pot obține despăgubiri. Aceste date nu sunt publice, au fost puse la dispoziția proiectului LIFE FOR BEAR de către Ministerul Mediului, pentru perioada 2012-2017, pentru a putea fi analizate.

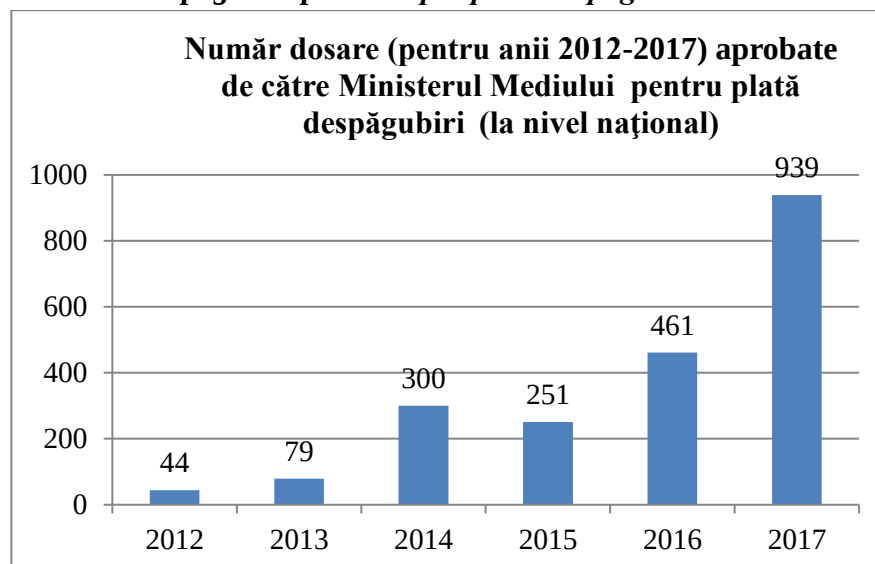
După transmiterea raportului final al activității A.2., întocmit la finalul perioadei inițiale de desfășurare a activității, s-a continuat colectarea, centralizarea și prelucrarea acestor date.

S-au suprapus datele colectate în diferite perioade pentru a se completa cu intrările noi și s-au scos dublurile. La ultima centralizare, care a fost făcută în prima parte a anului 2018, s-au remarcat intrări de date noi (pe lângă cele care au fost cuantificate în raportul final I), chiar și pentru anii trecuți. S-a constatat că în 2017 au fost acordate despăgubiri și pentru ani anteriori, fapt pentru care s-a acordat o mai mare atenție la data calendaristică aleasă pentru analiza datelor. Astfel că pentru analiza datelor s-a luat în considerare data procesului verbal în care s-a constatat paguba, dată care este cea mai aproape de data reală la care s-a realizat evenimentul conflictual. Analiza urmărește data la care s-a realizat paguba, nu data la care s-a dat decizia pentru acordarea de despăgubiri. S-

a mai constatat că unele procese verbale au fost întocmite pentru mai multe tipuri de pagube sau pentru mai mulți proprietari. Procesele de analiză a datelor vor continua pentru raportul final care va fi întocmit la finalul noului termen.

Din totalul de 2074 de înregistrări colectate și prelucrate pentru anii 2012-2017, în 41 de dosare s-au înregistrat 2 tipuri de pagube. Astfel că în analiză totalul dosarelor indică 2074 de înregistrări și totalul pe tip de pagubă indică un total de 2115 înregistrări.

Grafic nr. 1. Dosarele de pagube aprobate spre plată despăgubirilor de Ministerul Mediului

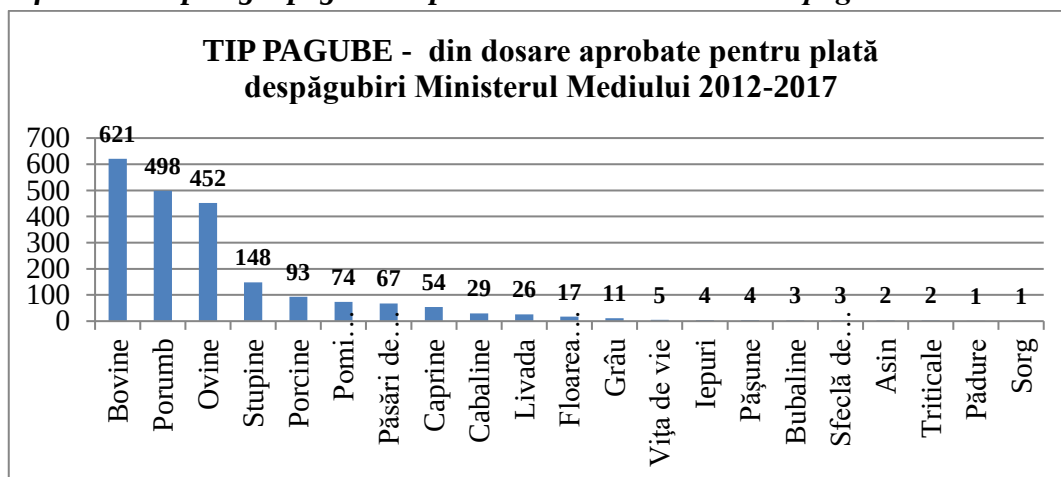

Cauzele creșterii înregistrărilor pagubelor sunt diverse. În interviurile cu persoane în cunoștință de cauză, s-a încercat și determinarea unor cauze, astfel:

- Se relatează des că din pricina neacordării cotelor de intervenție asupra populației de urși, aceștia s-au înmulțit prea mult și de aceea fac pagube tot mai multe.
- Pe altă parte, se relatează că în anumite zone oferta trofică nu este suficientă.
- Altă cauză a creșterii numărului de dosare întocmite în vederea acordării de despăgubiri este informarea și implicarea crescută a diferiți factori. Dacă până în 2016 procesul acordării de despăgubiri era puțin cunoscut, după stoparea vânătorii la urs, oamenii au fost mai informați cu privire la acest aspect. Acest lucru are un dublu rol: de a stabiliza nivelul de acceptanță al speciei (dacă se primesc despăgubiri pentru pagube se trece mai ușor peste supărare) și de a demonstra că numărul urșilor este crescut în unele zone.

Tipurile de pagube înregistrate pe această cale se referă doar la **pagubele din sectorul agricol**: animale domestice, pomi fructiferi, culturi agricole, întrucât, după actuala legislație, despăgubirile se acordă doar pentru acest tip de pagube. Alt tip de conflicte, cum ar fi prezența urșilor în zone locuite sau turistice sau chiar incidentele soldate cu vătămare, nu sunt înregistrate oficial nicăieri. De aceea, pentru completarea informațiilor, s-a recurs la studierea sesizărilor depuse de localnici la primării sau gestionari de fonduri de vânătoare și a articolelor din mass-media care relatează conflicte om-urs soldate cu vătămarea omului.

Grafic nr. 2. Tipologia pagubelor pentru care s-au acordat despăgubiri în 2012-2017

Tabel nr. 1 Situația dosarelor aprobate pt plată despăgubiri de MM, pe județe, între 2012-2017

TOTAL TIP PAGUBĂ/JUDEȚ pt. dosare aprobate pentru plată despăgubiri de către MMAP între 2012-2017																						
JUDEȚ	Asin	Bovine	Bubaline	Cabaline	Caprine	Floarea Soarelui	Grâu	Iepuri	Livada	Ovine	Pădure	Pășune	Păsări de curte	Pomi fructiferi	Porcine	Porumb	Sfeclă de zahăr	Sorg	Stupine	Triticale	Vița de vie	TOTAL JUDEȚ
Alba		15								5					1	4			1			26
Arad																			1			1
Argeș		29		6	4				5	10			5	7	14				12			92
Bacău		4	1													1						6
Bistrița Năsăud		22								2				1	1	3			6			35
Brașov		28		3	2	1				37				1		41			14			127
Buzău		5			9					20					25				15			74
Caraș-Severin														1								1
Cluj		1								1									1			3
Covasna		97		6	13	7	6		4	104			7	5	12	142	3	1	6	2		415
Dâmbovița		5							1													6
Harghita		291		9	7		3	4	2	79	1	4	46	4	11	91			29		1	582
Hunedoara		5							4	7				2					4			22
Maramureș		6																				6
Mureș		36			8	9	2		6	119			8	36	18	196			29		4	471
Neamț		5		1	4					7						1						18
Prahova		3							3	6			1	16	3	2			1			35
Sibiu	2	40	2	3	5				1	50				1	6	17			18			145
Suceava		28								1												29
Timiș										1												1
Vâlcea																			4			4
Vrancea		1		1	2					3					2				7			16
TOTAL TIP PAGUBĂ	2	621	3	29	54	17	11	4	26	452	1	4	67	74	93	498	3	1	148	2	5	2115

Foto nr. 1 Vacă omorâtă de urs Bucovina

Sursa: www.wildbucovina.ro

Foto nr. 2 Oi omorâte de urs jud. Harghita

Surs: proiect LIFE FOR BEAR

Pentru o mai bună înțelegere a demersurilor care conduc la aprobarea acordării despăgubirilor asupra pagubelor făcute de urs, s-a realizat o analiză a acestui proces.

Analizarea procesului de acordare a despăgubirilor, la nivel național

La momentul actual, legislația din România, prevede un sistem de acordare a despăgubirilor proprietarilor de terenuri agricole, silvice și animale domestice, lipsind însă acordarea despăgubirilor pentru unele bunuri materiale distruse de animale sălbatice, precum și despăgubirile rănilor/accidentelor/mortalităților umane, provocate de animalele sălbatice, în special de urs.

În baza legislației actuale, pagubele se constată și se despăgubesc în baza *HOTĂRĂRII DE GUVERN Nr. 1679 din 10 decembrie 2008*, privind modalitatea de acordare a despăgubirilor prevăzute de Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006, precum și obligațiile ce revin gestionarilor fondurilor cinegetice și proprietarilor de culturi agricole, silvice și de animale domestice pentru prevenirea pagubelor.

Procesele-verbale încheiate se aprobă prin decizie a conducătorului structurii teritoriale de specialitate a autorității publice centrale care răspunde de silvicultură (Garda Forestieră) în a cărei rază de competență s-a produs paguba.

Proprietarii culturilor agricole, silvice sau proprietarii de animale domestice, precum și gestionarii fondurilor cinegetice trebuie să îndeplinească obligațiile pentru prevenirea pagubelor ce pot fi cauzate de exemplarele din speciile de faună de interes cinegetic, prevăzute în anexele nr. 3 și 4 la Hotărârea Guvernului.

În vederea acordării despăgubirilor, procesele verbale se întocmesc doar pentru pagube produse la animale domestice și la culturi agricole sau silvice.

Pentru culturi există obligații pe care proprietarul trebuie să le îndeplinească pentru prevenirea pagubelor, cum ar fi: asigurarea pazei în perioadele în care culturile sunt frecventate de faună, amplasare mijloace de îndepărtat exemplarele din speciile de faună. Procesul verbal este propus pentru aprobare dacă se constată că au fost îndeplinite obligațiile, iar suma care urmează a fi acordată se calculează în funcție de banii care se consideră că au fost investiți în cultură până la momentul pagubei. Adică se înregistrează cheltuielile la o sumă stabilită pe hectar pentru diverse investiții (ex. arat, discuit, sămânță, semănat, prășit, îngrășământ, erbicidat) și se calculează la suprafața afectată.

Pentru animalele domestice, obligațiile proprietarilor se referă la: declararea și înregistrarea animalelor domestice, potrivit legii; asigurarea pazei în perioadele în care animalele se află la pășunat sau la diferite munci; pășunarea în locurile admise, potrivit legii; adăpostirea pe timpul nopții a animalelor în locuri împrejmuite și păzite; deplasarea animalelor pe traseele stabilite

împreună cu persoana juridică care gestionează fauna cinegetică și cu administratorul suprafeței respective de fond funciar. Rănirea sau decesul animalelor se constată și se consemnează de organe sanitare. Valoarea despăgubirii se calculează în funcție de numărul exemplarelor afectate înmulțit cu valoarea/buc stabilită real, din care se scad sumele din recuperare, dacă s-a putut recupera ceva (carne) din animalele atacate.

Colectare informații din diferite surse mass-media

Deocamdată, urmărind articolele cu privire la urs, se poate afirma că mass-media relatează știri despre urs mai mult decât în alți ani în aceeași perioadă. La nivel declarativ, primăriile și gestionarii de fonduri cinegetice spun că sunt mai multe pagube și mai multe sesizări decât în alți ani.

Se urmăresc articolele despre urs și conflictele dintre om și urs pentru acumularea de informații calitative, în general, și cantitative doar în ceea ce privește numărul de persoane care au fost vătămate de urși. Articolele care relatează pagube în sectorul agricol nu au fost cuantificate deoarece nu au relevanță în realizarea obiectivului propus, întrucât tipologia din sectorul agricol este bine ilustrată în dosarele înregistrate pentru acordarea de despăgubiri. S-au urmărit informațiile din mass-media care ar fi putut indica factori determinanți. S-a constatat că numărul de articole asupra pagubelor făcute de urs a crescut în anii 2017-2018, mai ales pentru județul Harghita. Pentru județul Prahova, s-au întâlnit informații care relatează mai mult disconfortul și teama pe care o provoacă prezența urșilor în localități. Ca o noutate în tipul pagubelor întâlnite, în primăvara anului 2017 s-au înregistrat pagube făcute de urși pe părțile din Poiana Brașov la tun mobil pentru zăpadă artificială, saltele de protecție pârtii, în depozite la soluțiile pentru zăpada artificială.

Cele mai multe cazuri de vătămare au fost asupra ciobanilor la stână sau pe pășune. Alte împrejurări în care omul a fost vătămat de urs: la cules de ciuperci/fructe de pădure, în cultura de porumb, în gospodărie, turism (drumeții, camping). Un caz aparte a fost în 2017, când un bărbat de 40 de ani din județul Argeș a fost ucis de un urs pe când se afla în pădure la vânătoare. Un alt caz deosebit a dus la vătămarea unui pădurar din județul Bacău care a ajutat la eliberarea unui urs din laț. Acesta a fost atacat de urs când ursul s-a trezit după ce fusese tranchilizat.

O atenție deosebită s-a acordat cazurilor soldate cu vătămare corporală a omului de către urs, întrucât aceste cazuri nu sunt înregistrate oficial nicăieri. Astfel de cazuri au fost cuantificate, obținându-se, până la data prezentei raportări, următoarea cuantificare a incidentelor provocate de urs oamenilor, finalizate cu spitalizări:

Tabel nr. 2 Situația incidentelor soldate cu vătămare corporală a omului de către urs, în perioada 2004 – 31.05.2018

An	2004-2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Total
Nr. incidente	11	10	8	4	7	10	8	14	12	13	30	5	132

Tabel nr. 3 Situația numărului de oameni răniți și uciși de urși în perioada 2004 – vară 2018

Județ	Nr. incidente	Oameni răniți de urs	Oameni uciși de urs
HR	41	45	1
BV	14	21	4
DB	13	17	4
PH	10	11	0
AG	10	10	1
CV	8	9	1
MS	6	6	1
MM	5	5	0
BN	5	5	0
VN	5	5	0
BZ	4	5	0
BC	3	3	0
HD	3	3	0
CJ	2	3	0
GJ	1	2	0
SB	1	1	0
NT	1	1	0
Total	132	152	12

Cel mai des, în articole este relatată starea celui rănit, mai puțin circumstanțele producerii incidentului. Se vor urmări în continuare articolele pentru a fi extrasă atât informația cantitativă, cât și cea calitativă.

Foto nr.3 Atac urs, lac Sfânta Ana, jud. Harghita 2017

Sursa: www.protv.ro

Foto nr. nr. 4 Adult atacat de urs

Bacău – Mănăstirea Cașin - 2017

Sursa: www.libertatea.ro

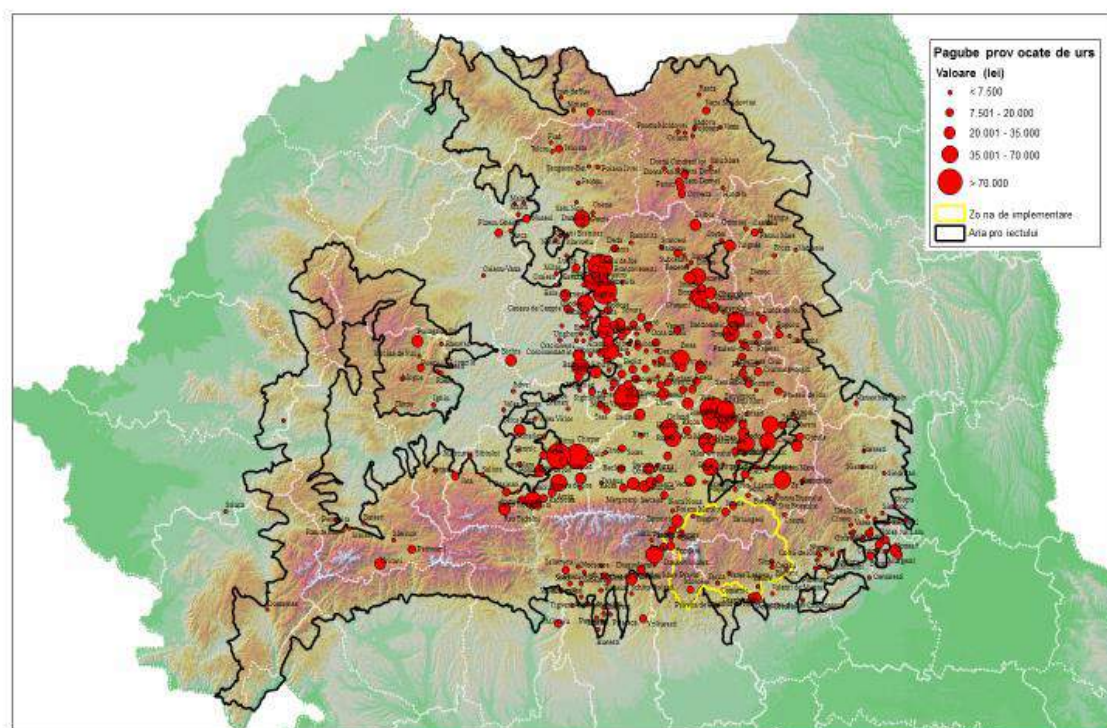
Foto nr. 5 Copil, 14ani, atacat de urs

în fața blocului, Municipiul Făgăraș 2017

Sursa: www.libertatea.ro

Harta nr. 1 Distribuția pagubelor provocate de urs în funcție de valoarea acestora

Activitatea A2: ANALIZA CONFLICTELOR OM - URS
LA NIVEL NAȚIONAL ȘI LA NIVEL LOCAL ÎN ZONA
DE CONFLICT BRAȘOV - VALEA PRAHOVEI

- Valoarea pagubelor provocate de urs la nivel național
înregistrate la MMAP și Garda Forestieră în perioada 2012 - 2017

Scara: 1:1700000
0 25 50 Km

E

PROIECT LIFE FOR BEAR - LIFE 13 NAT/RO/001154

Realizare model de risc de conflicte directe în zona de implementare a proiectului

Pentru evaluarea conflictelor potențiale dintre om și urs s-au identificat conflictele existente și s-au determinat cele potențiale, grupate pe zone potențiale de risc de conflicte dintre om și urs, în vederea asigurării unui management eficient al acestora.

Pentru a determina conflictele potențiale s-a realizat o analiză a conflictelor existente, care au fost identificate prin studiul datelor scriptice existente (dosare oficiale de pagube) și prin realizarea sondajului de opinie care vizează factorii de interes privind situațiile conflictuale dintre om și urs din zona de implementare a proiectului.

Pentru identificarea și cartarea distribuției zonelor principale de conflicte potențiale dintre comunitățile locale și specia urs, s-au definit criterii de evaluare a riscului de conflicte care au la bază categoria de folosință a terenului, activitățile antropice realizate în sit și măsurile de prevenire conflicte aplicate sau neaplicate în zonă.

Criterii de evaluare a riscului de conflicte om-urs:

1. Categoria de folosință a terenului:

- a. intravilan construit
- b. intravilan neconstruit
- c. pădure la limită intravilan (200m)
- d. teren arabil în interiorul sau la limita pădurii
- e. pășune înconjurată de pădure
- f. livadă la limita pădurii
- g. pășune lângă pădure
- h. livadă la distanță mai mare 500 m de pădure
- i. pădure la distanță mai mare de 200 m de intravilan
- j. trup pădure izolat, fără activități antropice intense

2. Activități antropice realizate în zonă

- a. Așezări umane izolate și permanente înconjurate de pădure
- b. Așezări umane izolate și sezoniere înconjurate de pădure (cabane, stâne, ferme, zone turistice, etc.)
- c. Așezări umane sezoniere la limita pădurii (sub 200 m)
- d. Pășunat pe pășuni înconjurate de păduri
- e. Pășunat pe pășuni înconjurate la limita pădurii
- f. Agricultură realizată în interiorul sitului fără sisteme de protecție
- g. Colectarea ciupercilor și a fructelor de pădure din interiorul sitului
- h. Exploatarea resurselor naturale (gaz, petrol, carieră, mină, balastieră,
- i. Lucrări silvice
- j. Vânătoarea

3. Măsuri de prevenire conflicte luate în zona sitului

- a. Fără măsuri
- b. Măsuri rudimentare (câini legați la colțul proprietății, focuri de cauciucuri sau bălegar în zonele de culturi, panglici, sticle de plastic cu pietricele atârinate în pomi, etc.)
- c. Măsuri eficiente (garduri electrice, garduri de protecție rezistente, sisteme de avertizare, management al resturilor menajere eficient (unde e cazul), câini de pază specializați, etc.)

Clasificarea riscului de conflicte

- Zonă de risc major

- Prezența repetată a speciei urs în: intravilan construit; intravilan neconstruit; pădure la limită intravilan (200m); teren arabil în interiorul sau la limita pădurii.
- Prezența repetată a speciei urs în următoarele zone de activitate ale omului:

așezări umane izolate și permanente înconjurate de pădure; așezări umane izolate și sezoniere înconjurate de pădure (cabane, stâne, ferme, zone turistice, etc.) și așezări umane sezoniere la limita pădurii (sub 200 m).

○ Fără măsuri de prevenire împotriva conflictelor luate de către oameni în zonele de activitate din interiorul sitului.

- *Zonă de risc mediu*

○ Prezența repetată a speciei urs în: pășune înconjurată de pădure; livadă la limita pădurii și pășune lângă pădure.

○ Prezența repetată a speciei urs în următoarele zone de activitate ale omului:

Pășunat pe pășuni înconjurate de păduri; pășunat pe pășuni înconjurate la limita pădurii; agricultură realizată în interiorul sitului fără sisteme de protecție; colectarea ciupercilor și a fructelor de pădure din interiorul sitului și exploatarea resurselor naturale (gaz, petrol, carieră, mină, balastieră, etc.).

○ Aplicarea de măsuri rudimentare de prevenire împotriva conflictelor în zonele de activitate din interiorul sitului.

- *Zonă de risc scăzut*

○ Prezența repetată a speciei urs în: livadă la distanță mai mare 500 m de pădure; pădure la distanță mai mare de 200 m de intravilan și trup pădure izolat, fără activități antropice intense.

○ Prezența repetată a speciei urs în următoarele zone de activitate ale omului:

lucrări silvice și cinegetice (vânătoarea).

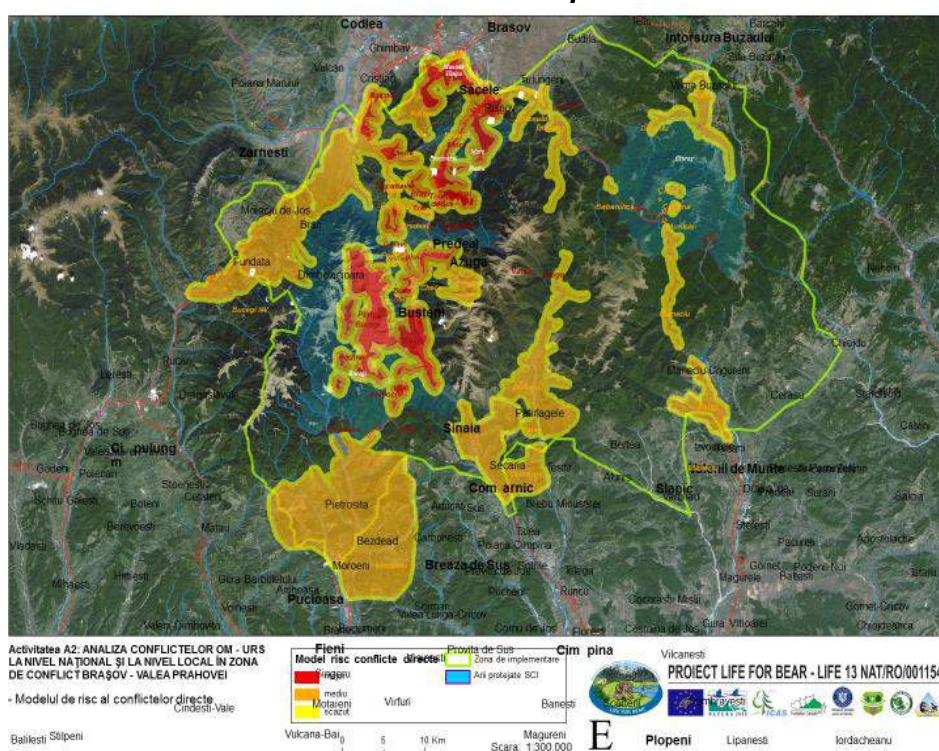
○ Aplicarea Măsurilor eficiente (garduri electrice, garduri de protecție rezistente, sisteme de avertizare, management al resturilor menajere eficient (unde e cazul), câini de pază specializați, etc.) de prevenire împotriva conflictelor în zonele de activitate din interiorul sitului.

În urma analizei a rezultat o suprafață de 9500 ha cu zone cu potențial risc major de conflicte, 73.600 ha cu risc mediu și o zonă tampon de 115.000 ha cu risc scăzut de conflicte.

**Tabel nr.4 Zonarea riscului
de conflicte om-urs**

Denumire	Risc	S (ha)
Azuga	major	256
Bolboci	major	55
Brasov	major	1.285
Busteni	major	121
Cheile Rasnoavei	major	227
Cota 1000	major	150
Dambu Morii	major	1.037
Diham	major	152
Padina	major	211
Platou Bucegi	major	3.076
Predeal Cioplea	major	345
Rasnov	major	292
Scropoasa	major	47
Sinaia	major	1.562
Timisul de Sus	major	601
Trei Brazi	major	66
Valea Cerbului	major	37
Total		9.520
Baraj Măneciu	mediu	1.749
Domeniu schiabil Azuga	mediu	1.042
Valea Doftanei	mediu	4.652
Zona tampon 500m	mediu	66.235
Total		73.678
Zona tampon 500m	scăzut	115.231

Harta nr. 2 Modelul de risc al conflictelor directe om -urs

Raportul final va fi restructurat, în vederea clarificării unor aspecte și prezentării informației pe obiective concrete. Raportul va conține: glosar de termeni; metodologia de cercetare, în care vor fi relatate sursele și explicată proveniența datelor; descrierea cadrului legislativ prin care se acordă despăgubiri pentru pagubele produse de urși, în care va fi explicat și rolul fiecărei instituții; datele din toate sursele relatate pe categoriile urmărite: tipologia conflictelor, factorii determinanți, frecvența și localizarea conflictelor, măsurile de soluționare adoptate până în prezent; concluziile.

Probleme apărute/ soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Problema: Metodele de colectare a datelor alese inițial au fost insuficiente pentru atingerea obiectivelor.

Soluții găsite: S-a suplimentat metodologia de studiu, prin metoda studiului documentelor sociale și interviu în profunzime. Datele astfel colectate au fost utile și s-au putut prelucra pentru atingerea scopului.

Continuarea activității:

Activitatea s-a terminat practic cu raportul final I (2016), însă s-a continuat colectarea și centralizarea de date referitoare la conflictele om-urs. Se urmărește realizarea unei analize comparative în ani cu management cinegetic diferit și îmbogățirea informațiilor, mai ales cu privire la factorii determinanți și măsurile de soluționare a conflictelor. Pentru acest lucru s-au realizat (începând din iarna 2017) și se vor realiza interviuri în profunzime cu persoane abilitate din categoriile de factori de interes și se va continua colectarea, centralizarea și analizarea datelor referitoare la pagubele și conflictele produse de urs.

În contextul în care, managementul speciei urs este în schimbare, este necesară continuarea monitorizării situațiilor conflictuale dintre om și urs, pentru a avea o bază mai solidă în soluțiile propuse în *Planul de management al populației de urs la nivel național*. Propunem să continuăm monitorizarea evoluției conflictelor și pagubelor, iar raportul final să fie întocmit până la finalul proiectului, care să integreze datele înregistrate oficial până la sfârșitul anului 2018 și alte date colectate în 2019.

Anexa transmisă cu Inception Report (2015):

- Anexa nr. A.2.1 - Chestionarul (Fișa de teren - analiza conflictelor om-urs la nivel național și local în zona de conflict Brașov - Valea Prahovei).

Anexe transmise cu Progress Report I (2016):

- Anexa nr. A.2.2. Chestionar analiza conflictelor om-urs la nivel național și local în zona de conflict Brașov-Valea Prahovei
- Anexa nr. A.2.4. Ghid de interviu
- Anexa nr. A.2.5. Harta-Modelul de risc al conflictelor directe
- Anexa nr. A.2.6. Harta-Numărul oamenilor decedați și răniți în conflicte directe 2014-2016
- Anexa nr. A.2.7. Harta-Pagubele și conflictele directe produse de urs 2014
- Anexa nr. A.2.8. Harta-Pagubele și conflictele directe produse de urs 2015
- Anexa nr. A.2.9. Harta-Pagubele și conflictele directe produse de urs 2016
- Anexa nr. A.2.10. Harta-Tipurile de pagube și conflicte om-urs 2014-2016
- Anexa nr. A.2.11. Harta-Valoarea pagubelor produse de urs 2014-2016

Anexe transmise cu Midterm Report

- Anexa nr. A.2.1. Harta modelului de risc al conflictelor directe provocate de urs în zona de implementare a acțiunilor concrete ale proiectului
- Anexa nr. A.2.2. Harta cu distribuția pagubelor în funcție de valoarea acestora la nivel național înregistrate oficial în perioada 2012-2017
- Anexa nr. A.2.3. Harta pagubelor și conflictelor directe produse de urs la nivel național înregistrate la Ministerul Mediului și Garda Forestieră în anul 2014
- Anexa nr. A.2.4. Harta pagubelor și conflictelor directe produse de urs la nivel național înregistrate la Ministerul Mediului și Garda Forestieră în anul 2015
- Anexa nr. A.2.5. Harta pagubelor și conflictelor directe produse de urs la nivel național înregistrate la Ministerul Mediului și Garda Forestieră în anul 2016
- Anexa nr. A.2.6. Harta pagubelor și conflictelor directe produse de urs la nivel național înregistrate la Ministerul Mediului și Garda Forestieră în anul 2017

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
A2	Proposed																					
	Actual																					
	*New proposal																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport intermediar de analiză a conflictelor om-urs	A2	30.11.2015	30.11.2015	Anexa nr. A.2.1 la Progress Report I
Raport final 1 de analiză a conflictelor om-urs	A2	30.09.2016	15.11.2016	Anexa nr. A.2.3 la Progress Report I
*Raport final de analiză a conflictelor om-urs	A2	30.09.2019		

**Oficial acțiunea s-a finalizat în anul 2016 cu Raportul final I, dar datele au fost colectate în continuare până la data raportării. Se dorește colectarea lor până la finalizarea proiectului și realizarea unui alt raport final. Prelungirea activității a fost aprobată prin adresa de la European Commission nr.5440126/08.11.2017 / Progress Report, în care se cerea transmiterea clară a termenului de realizare a noului raport final.*

5.1.3. ACȚIUNEA A.3 - ANALIZA BONITĂȚII (CALITĂȚII) HABITATULUI URSULUI BRUN LA NIVEL NAȚIONAL PRIN PRISMA DEZVOLTĂRII SOCIO-ECONOMICE DIN ULTIMUL DECENIU

Obiectiv: Analizarea calității habitatelor populate cu urs din România prin determinarea suprafeței habitatului natural existent la momentul de față în raport cu habitatul natural din perioada anterioară dezvoltării zonelor urbane și a infrastructurii, precum și prin determinarea bonității habitatelor pe fonduri de vânătoare și a calculului efectivului optim pe fonduri cinegetice, pentru specia urs, la nivelul întregii țări utilizând cheia de bonitare realizată de ICAS.

Rezultate așteptate:

Un raport care cuprinde următoarele:

- distribuția comparativă a prezenței factorului antropic la nivelul ariei proiectului,
- efectivele optime la nivel de fond cinegetic,
- bonitatea habitatelor naturale la nivel de fond cinegetic,
- îndrumar practic pentru analiza bonității habitatelor populate cu urs.

Progresul înregistrat:

- S-a realizat inventarierea categoriilor de folosință a terenurilor (7.185.000 ha) pe clase de bonitate a habitatelor de urs brun,
- S-a realizat inventarierea tipurilor de habitate forestiere din aria de distribuție a populației de urs brun,
- S-a realizat determinarea efectivului optim și a bonității habitatelor la nivel de fond cinegetic (542 fonduri cinegetice) în vederea stabilirii capacității de suport al habitatelor de urs la nivel național,
- S-a realizat distribuția suprafețelor pe categorii de folosință a terenurilor pentru fiecare categorie de bonitate,
- S-a determinat categoria de bonitate în funcție de suprafața ocupată în habitatul ursului,
- S-a analizat distribuția comparativă a prezenței factorului antropic la nivelul ariei proiectului.
- S-a început realizarea unui îndrumar practic pentru analiza bonității habitatelor populate cu urs.

Pentru calcularea efectivului optim și al bonității fondurilor cinegetice pentru specia urs brun, s-au analizat 542 de fonduri cinegetice la nivel național.

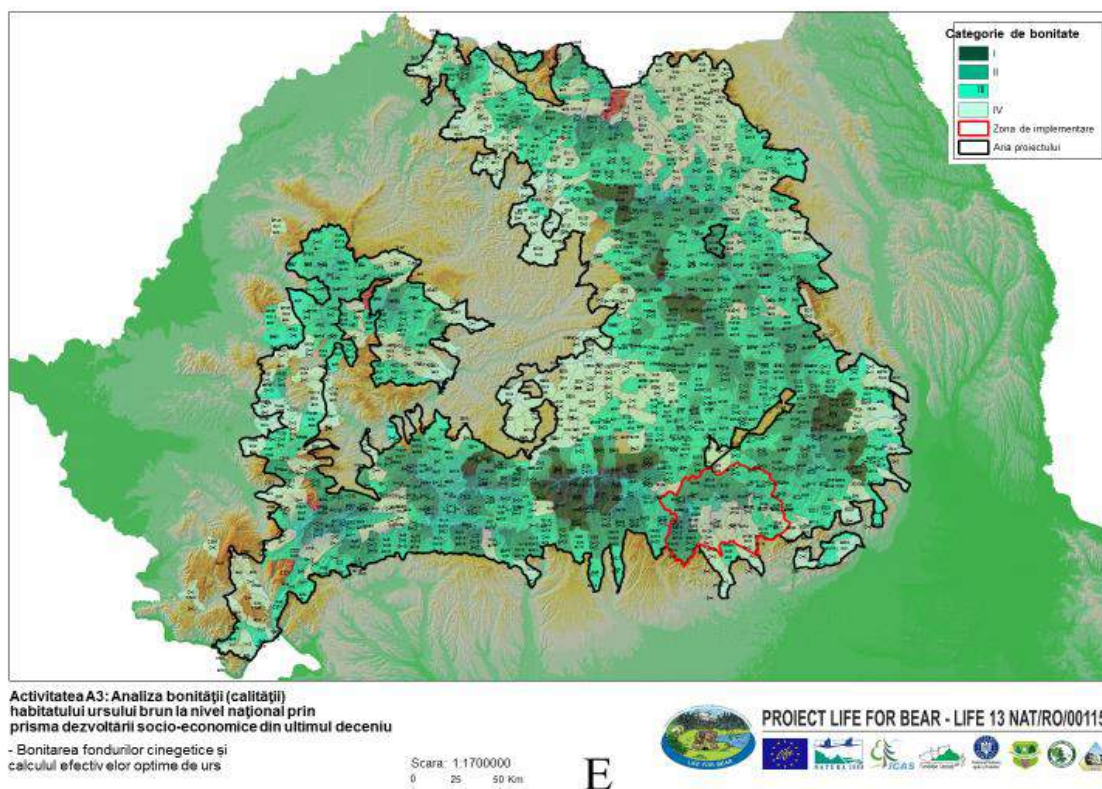
În cadrul analizei datelor care au stat la baza determinării efectivelor optime și al bonității fondurilor cinegetice s-au luat în calcul categoriile de folosință al terenurilor, distribuția și categoriile de habitate forestiere, factorii biotici, abiotici și de cultură cinegetică.

Pentru 542 de fonduri cinegetice s-a calculat efectivul optim pentru specia urs brun ca fiind de 4002 exemplare, cu 398 de exemplare mai mic față de calculul din anul 2002.

Tab.nr. 5 Categoria de bonitate în funcție de suprafața ocupată în habitatul ursului

Categorie bonitate după categoria de folosință a terenului Corine Landcover 2012	S (ha)	% din total
Categ I de bonitate	339.812,70	4,73%
Categ. II de bonitate	1.473.525,70	20,52%
Categ. III de bonitate	3.063.676,19	42,64%
Categ. IV de bonitate	2307.421,51	32,12%
Total	7.184.436,10	100,00%

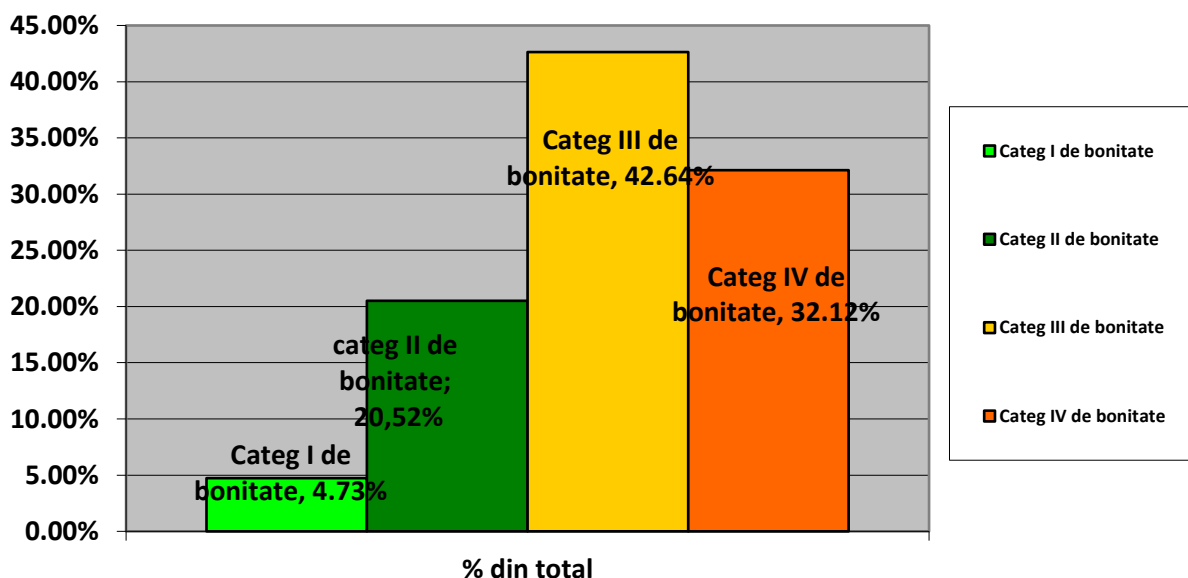
Harta nr. 3 Bonitatea habitatelor naturale la nivel de fond cinegetic în România

Pentru a determina categoriile de bonitate a habitatelor pentru specia urs brun în România, au fost inventariate categoriile de folosință a terenurilor pentru o suprafață de aproximativ 7.185.000 ha (71850 km²), care se suprapune peste aria de distribuție a populației de urs brun în România.

Rezultatele acestei acțiuni formate din categoria de folosință a habitatelor, a ajutat la elaborarea acțiunii de zonare a managementului speciei urs brun, propus în planul de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România (C1) și la identificarea zonelor cu habitate naturale favorabile pretabile pentru relocarea urșilor capturați la acțiunea C3.

Grafic nr. 3. Categoria de bonitate în funcție de suprafața ocupată în arealul ursului

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Volumul foarte mare de muncă pentru analizarea fondurilor cinegetice a determinat întârzierea finalizării acțiunii.

Continuarea activității:

Studiul și îndrumarul tehnic a fost trimis la Ministerul Mediului pentru un punct de vedere. Ca și soluție propunem continuarea activității astfel încât să se primească un punct de vedere oficial de la reprezentanții Ministerului Mediului pentru această activitate.

Pentru a avea un îndrumar practic funcțional, acesta trebuie să fie agreat și de reprezentanții MM, iar odată cu studiul va fi analizată și propunerea de îndrumar tehnic.

Pentru finalizarea îndrumarului tehnic, a fost aprobată prelungirea termenului de realizare a activității până în data de **31.12.2018** prin adresa de la European Commission nr.5440126/08.11.2017 / Progress Report.

Anexe transmise cu Inception Report:

- A.3.1. Harta parțială a bonității fondurilor cinegetice
- A.3.2. Bonitare parțială – tabel

Anexe transmise cu Progress Report 1:

- Anexa nr. A.3. Studiu privind bonitatea habitatelor de urs în România - draft
- Anexa nr. A.3.1. Hartă-Analiza bonității fondurilor cinegetice și calculul efectivelor optime de urs
- Anexa nr. A.3.2. Cheie pentru diagnoza ecologică a terenurilor cu urs
- Anexa nr. A.3.3. Date care au stat la calculul bonității fondurilor cinegetic

Anexe Midterm Report

- Anexa nr. A.3.1. Harta bonității fondurilor cinegetice și a efectivelor optime de urs
- Anexa nr. A.3.2. Harta cu distribuția comparativă a factorului antropic în zona de implementare a proiectului
- Anexa nr. A.3.3. Efectivele optime la nivel de fond cinegetic

Action Number/ name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
A3	Proposed **																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Studiu privind bonitatea habitatelor I draft	A3	30.12.2015	30.12.2015	Anexa nr. A.3 la Progress Report I
Studiu privind bonitatea habitatelor Final	A3	30.12.2015	30.05.2017	Midterm Report
Îndrumar practic pentru analiza bonității	A3	30.03.2016*	-	
		31.12.2018**		

*Termen Grant agreement

**Termen Scrisoare European Commission nr.5440126/08.11.2017 / Progress Report

5.1.4. ACȚIUNEA C.1 - REVIZUIREA PLANULUI DE ACȚIUNE PENTRU CONSERVAREA POPULAȚIEI DE URS BRUN DIN ROMÂNIA

Obiectiv: elaborarea unui plan de acțiune revizuit, atât în urma analizei rezultatelor și transferului bunelor practici ale proiectelor la nivel național și regional cu referire la populația de urs brun din România cât și în urma consultării factorilor de decizie și interes la nivel național, regional și local.

Rezultate așteptate:

- Un document ce conține planul de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România revizuit
- Planul de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România avizat de Ministerul Mediului

Progresul înregistrat:

În vederea elaborării planului de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România s-au realizat mai multe întâlniri între experții proiectului, patru întâlniri naționale de lucru în grup extins de experți, o întâlnire regională și o dezbateră publică națională.

Pentru a pune bazele planului de acțiune, au fost realizate mai multe întâlniri de lucru în cadrul echipei proiectului „*Conservarea populației de urs brun (Ursus arctos) din România*” LIFE 13 NAT/ RO / 001154 (LIFE FOR BEAR) și patru întâlniri de lucru cu specialiști la nivel național care au format un “grup de lucru”:

- În perioada 05 – 06.11.2015 a fost organizată la Șimon/Bran, județul Brașov, *prima întâlnire a Grupului de lucru*

Foto nr. 6 Întâlnirea grupului de lucru la Șimon/Bran 05-06.11.2015

- În data de 20.12.2017 a fost organizată a doua întâlnire a grupului de lucru la I.N.C.D.S. Marin Drăcea – Stațiunea Brașov,

Foto nr. 7 Întâlnirea grupului de lucru din data de 20.12.2017 la INCDS Braşov

- În perioada 15-16.03.2018, a fost organizată a treia întâlnire a grupului de lucru la Facultatea de Silvicultură şi Exploatare Forestiere, din Municipiul Braşov

**Foto nr. 8 Întâlnirea grupului de lucru din data de 15-16.03.2018
la Braşov/Facultatea de Silvicultură şi Exploatare Forestiere**

- În data de 29.03.2018, a fost organizată a patra întâlnire a grupului de lucru la I.N.C.D.S. Marin Drăcea – Staţiunea Braşov.

Foto nr. 9 Întâlnirea grupului de lucru din data de 29.03.2018 la INCDS Braşov

Pe tot parcursul întâlnirilor de lucru, aproximativ 50 de persoane, reprezentanți ai instituțiilor și ONG-urilor reprezentative și cu activitate în domeniul conservării faunei sălbatice, au contribuit la elaborarea planului de acțiune. (Anexa nr. C.1.2. fișele de prezență).

În acest context, **grupul de lucru** stabilit în cadrul acestei activități, este format din experți în domeniul faunei sălbatice și experți în domeniul conservării la nivel național, administratori ai fondului forestier, gestionari ai fondurilor de vânătoare, atât din aria proiectului, cât și gestionari reprezentativi la nivel național (RNP ROMSILVA, AGVPS), reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale pentru protecția mediului și vânătoare, reprezentanți ai autorităților publice centrale și teritoriale cu atribuții de control în domeniul protecției mediului (Garda Națională de Mediu) și vânătoare (Garda Forestieră), reprezentanți ai administrațiilor locale, administratori de arii naturale protejate (Parcul Național Piatra Craiului și Parcurile Naturale Apuseni și Bucegi), Organizații Nonguvernamentale.

Acest document a fost elaborat în urma celor patru întâlniri în cadrul acestui grup de lucru, a rezultatelor și transferului bunelor practici ale proiectelor derulate la nivel național și regional cu referire la populația de urs brun din România, a stadiului implementării acțiunilor stabilite prin primul plan de acțiune, a problemelor identificate la nivel local, regional sau național.

În cadrul întâlnirilor au fost atinse următoarele chestiuni:

- Evaluarea dificultăților identificate în conservarea și managementul ursului brun la nivel național;
- Discuții privind practicile de management existente în cazul ursului și impactul acestora asupra eforturilor de conservare;
- Colectarea rezultatelor publice de la alte proiecte asemănătoare la nivel internațional;
- Discutarea bunelor practici internaționale cu referire la managementul speciei;
- Identificarea principalelor presiuni și amenințări asupra speciei urs brun, în vederea stabilirii obiectivelor de conservare și management a speciei;
- Stabilirea structurii planului de acțiune a speciei urs brun la nivel național;
- Stabilirea modalității de funcționare a grupului de lucru pe parcursul derulării proiectului; pași pentru derularea acțiunii;
- Identificarea obiectivelor și acțiunilor specifice planului de acțiune;
- Determinarea măsurilor prin care să se atingă obiectivele planului de acțiune;

- Analizarea măsurilor identificate;
- Armonizarea intereselor de conservare cu cele economice și sociale pentru managementul speciei urs brun în România;
- Stabilirea modului de implementare a măsurilor din punct de vedere al perioadei de implementare, responsabilității, termenelor, urgențelor și necesităților.

A fost astfel menționată necesitatea stabilirii obiectivului pe care planul de acțiune la nivel național dorește să îl ia în considerare ca și punct de plecare legat de populația speciei la nivel național (mărimea populației, distribuție), precum și necesitatea de a fi realiști în stabilirea acestor obiective, având în vedere situația actuală - conform studiilor privind mărimea populației evaluate pentru urs în România, obligațiile asumate de România privind protecția speciei și necesitatea unor măsuri care să permită asigurarea unui management durabil al populației de urs brun în România.

Au fost listate principalele dificultăți întâmpinate de factorii implicați prezenți la întâlniri, precum și propunerile de soluționare a acestor dificultăți, concluzionând necesitatea unui plan de acțiune care să aibă în vedere factorul antropic și necesitatea unei coexistențe între populația umană și specia urs. De asemenea, a reieșit necesitatea de a exista o structură a Planului de acțiune plecând de la Acțiunile cheie pentru carnivorele mari la nivelul Europei realizat în 2015.

Problemele identificate pe baza analizei punctelor de vedere exprimate în cadrul grupului de lucru au fost grupate în mai multe categorii, după cum urmează:

- Lipsă sau cunoștințe insuficiente:
 - (1) lipsa unor baze de date privind rezultatele studiilor și activităților de monitorizare la nivel național,
 - (2) lipsa sau cunoștințe științifice insuficiente asupra biologiei, ecologiei speciei, calității habitatului,
- Lipsa capacității instituționale:
 - (1) lipsa sau coordonarea insuficientă și comunicarea între instituțiile responsabile și sectoarele implicate în gestionarea speciei în regiune,
 - (2) lipsa sau insuficienta punere în aplicare a legislației existente.
- Reducerea sau degradarea, fragmentarea habitatului
- Mortalitatea cauzată de om (accidentală, braconaj, vânătoare)
- Perturbarea speciei
- Poluarea
- Acceptanța începe să scadă din partea populației locale

Presiunile și amenințările asupra speciei urs brun au stat la baza stabilirii obiectivelor de conservare a speciei la nivel național și a acțiunilor din Planul de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România.

În cadrul grupurilor de lucru s-au identificat cele mai importante probleme legate de managementul speciei urs brun și s-au găsit și cele mai bune soluții de menținere a stării favorabile de conservare a populației de urs brun din România, cu care majoritatea participanților au fost de acord.

Primele două întâlniri ale grupului de lucru au fost coordonate de reprezentanții INCDS, iar discuțiile din cadrul ultimelor întâlniri au fost coordonate de reprezentanții Ministerului Mediului.

În afara celor 4 întâlniri ale grupului de lucru, în data de 10.01.2018, la Brașov, a fost prezentată și discutată o formă a planului de acțiune cu autoritățile județene. Reprezentanți ai consiliilor județene Brașov, Harghita și Covasna, specialiști în carnivore mari ai Institutului

Național de Cercetare Dezvoltare în Silvicultură (INCDS Marin Drăcea) și ai Universității Transilvania, precum și reprezentanți ai ocoalelor silvice, ai fermierilor și ai Asociației Milioane de Prieteni (care deține rezervația de urși de la Zărnești) au participat la întâlnirea de lucru.

Foto nr. 10 Întâlnire de lucru: specialiști din echipa proiectului cu autoritățile, din data de 10.01.2018 la sediul Consiliului Județean Brașov

Toate recomandările și rezultatele discuțiilor, după ce au fost armonizate în funcție de necesitățile de conservare, sociale și economice ale speciei, au fost integrate în “Planul de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România”.

Planul de acțiune a fost supus **dezbaterei publice pe pagina web a Ministerului Mediului** la linkul: <http://www.mmediu.ro/articol/mm-supune-dezbaterii-publice-proiectul-de-om-pentru-aprobarea-planului-de-actiune-pentru-conservarea-populatiei-de-urs-brun-din-romania/2547>

În baza Legii nr. 52/2003, privind transparența decizională în administrația publică, republicată, Ministerul Mediului a decis organizarea unei **dezbatere publice**, în care să se discute planurile de acțiune naționale pentru speciile de urs brun și lup, în data de **09 mai 2018**, ora 12:00, în București, la Palatul Parlamentului, Sala Avram Iancu.

Foto nr. 11 Dezbatere publică – Palatul Parlamentului 09.05.2018

În urma etapelor de consultare a rezultat o variantă consolidată a planului de acțiune, unde au fost armonizate necesitățile speciei din punct de vedere ecologic, etologic, conservativ, social și economic.

Au fost integrate în varianta finală consolidată a planului de acțiune sugestiile venite de la factorii interesați, care au avut justificare și care au avut susținere din partea majorității factorilor interesați prezenți pe tot procesul de dezbatere tehnice și publice.

Varianta consolidată a planului de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România a fost aprobată prin ordin de ministru (Ordinul nr. 625/2018 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România).

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Pe baza deciziei MMAP din septembrie 2016, de a opri total derogările pentru prelevarea intenționată a unor exemplare de urs prin vânătoare, s-au intensificat conflictele între gestionarii fondurilor cinegetice, autoritățile locale (primării, consilii județene, etc.), ONG-urile de mediu și MM, fapt care a îngreunat foarte mult organizarea unor întâlniri productive prevăzute a se realiza cu factorii de interes din cadrul acțiunii C1.

Pe parcursul dezbaterii publice au apărut câteva opinii divergente dintre unele ONG-uri de mediu (care nu au participat la dezbaterile tehnice sau care nu au participat la toate dezbaterile tehnice) și restul factorilor interesați (gestionari de fonduri cinegetice, administratori de păduri, agricultori, crescători privați de animale, fermieri, autorități publice locale, regionale și naționale, cercetători în domeniul silvic și cinegetic, autorități de control și reglementare ale statului, etc.) referitoare la intervențiile în reglarea populației de urs brun prin prelevarea intenționată a unor indivizi, ca măsură de management inclusă în planul național pentru conservarea populației de urs brun în România. Aceste exprimări de puncte de vedere și răspunsul autorității de mediu se regăsesc în minuta dezbaterii publice (*Anexa C.1.4. la Midterm Report*).

Continuarea activității:

Activitatea continuă pentru atingerea obiectivelor propuse.

În perioada următoare se vor derula activități în vederea continuării organizării întâlnirilor pentru a se finaliza și planul de management a populației de urs brun din România.

Propunem prelungirea activității până în 30 septembrie 2019, astfel încât să se poată include în *Planul de management pentru conservarea populației de urs din România* toate măsurile concrete bazate pe rezultatele din proiectul LIFE FOR BEAR și să se includă și prevederile Planului de acțiune regional al populației de urs, realizat în cadrul proiectului LIFE CONNECT CARPATHIANS.

În descrierea activității din Grant agreement, planul de management nu este specificat ca și rezultat și nu a fost bugetat, însă este specificat la livrabile. Cu economia făcută de la planul de acțiune se va realiza și planul de management până la sfârșitul anului

Anexe transmise cu Inception Report:

- Anexa nr. C.1.1 – Invitații și prezența la ședința de lucru revizuire plan de acțiune urs
- Anexa nr. C.1.2 - Baza de date cu articole privind fundamentarea științifică a revizuirii planului de acțiune pentru conservarea populației de urs brun

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa nr. C.1.1. Minuta întâlnirii - Analiza planului de acțiune pentru conservarea populației de urs
- Anexa nr. C.1.2. Prezența întâlnirii privind planul de acțiune la ursul brun

Anexe transmise cu Midterm Report:

- Anexa nr. C.1.1 – Baza de date cu articole privind fundamentarea științifică a revizuirii planului de acțiune pentru conservarea populației de urs brun
- Anexa nr. C.1.2. – Listele de prezență la cele 4 întâlniri ale grupului de lucru
- Anexa nr. C.1.3. – Procedura de dezbatere publică la Palatul Parlamentului
- Anexa nr. C.1.4. – Minuta dezbaterii publice de la sediul Palatului Parlamentului din data de 09.05.2018/Propuneri integrate în planul de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România, în documentul final, după dezbaterile publice de la Palatul Parlamentului din data de 09.05.2018.
- Anexa nr. C.1.5. - Ordinul nr. 625/2018 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România
- Anexa nr. C.1.6. – Extras bază de date POIM – Propunere proiect 124646 – Implementarea măsurilor cuprinse în planul național de acțiune pentru ursul brun (*Ursus arctos*) în România

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		✓	–	□	■	▲	–	□	■	▲	–	□	■	▲	–	□	■	▲	–	□	■	▲
C1	Proposed **																					
	Actual																					
	New proposal ***																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Un document care conține planul de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România - DRAFT	C1	01.08.2016	01.08.2016	Anexa C1 la Progress Report I
Un document care conține planul de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România revizuit (aprobat prin Ordinul nr. 625/2018 Ministerul Mediului)	C1	01.08.2016	30.05.2018	Midterm Report
Un document care conține planul de management pentru conservarea populației de urs din România	C1	31.01.2018*	-	-
		31.03.2019**		
		30.09.2019***		

*Termen Grant agreement

**Termen Adresă de la European Commission nr.5440126/08.11.2017 / Progress Report

***Termen nou propus pentru finalizarea activității

5.1.5. ACȚIUNEA C.2: CREAREA ȘI FUNCȚIONAREA UNEI ECHIPE DE SPECIALIȘTI (BEAR CONFLICT) ACREDITAȚI PENTRU REZOLVAREA SITUAȚIILOR CONFLICTUALE DINTRE OM ȘI URS

Obiective:

Obiectivele acestei activități se referă la formarea unei echipe de specialiști la nivel național (BEAR CONFLICT/ Conflicte om-urs) și o rețea BEAR NETWORK.

Rezultate așteptate:

1. O echipă BEAR CONFLICT, formată din 10 specialiști agreeți de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, pentru evaluarea pagubelor și stabilirea compensațiilor necesare protejării ursului.
2. Un ghid de evaluare a pagubelor produse de urs.
3. O hartă cu zonele de risc la nivel național.
4. 20 de întâlniri cu specialiștii în conservarea biodiversității.
5. Curs de pregătire de minim 3 zile pentru cele cinci echipe regionale BEAR CONFLICT.
6. O propunere de completare a actelor normative în vigoare.

Progresul înregistrat:

Echipa proiectului LIFE FOR BEAR a participat la 9 întâlniri la nivel național:

- **Prima întâlnire de lucru, cu specialiști în conservarea biodiversității și specialiști în domeniul situațiilor de urgență**, organizată la sediul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor în data de **16 decembrie 2015**. (*Anexa C.2.1. Minuta întâlnirii la Progres Report I*)

Datorită schimbărilor politice avute în perioada imediată după începerea proiectului, strategia de începere a realizării draftului de act normativ s-a îngreunat, deoarece s-au schimbat persoanele de decizie cu care am demarat discuțiile.

Cu toate că scopul întâlnirii îl reprezenta problematica situațiilor de urgență apărute ca urmare a atacurilor produse de specia urs brun, am prezentat echipei noi de la MMAP și necesitatea înființării unor echipe de specialiști agreeți de minister pentru evaluarea pagubelor și stabilirea compensațiilor necesare protejării ursului. În acest sens în prima fază am gasit deschidere de la domnul secretar de stat și echipa dânsului, astfel că după finalizarea unei metodologii de intervenție pentru situații de urgență se va avea în vedere și crearea de echipe de specialiști pentru prevenirea pagubelor și conflictelor.

Creșterea eficienței măsurilor de conservare a populației de urs se bazează și pe crearea echipei de specialiști care să lucreze împreună cu echipa de intervenție.

În urma întâlnirii s-a stabilit ca să se realizeze un draft de procedură de lucru pentru situații de urgență, în care să fie introduse pe lângă specia urs brun și alte specii de animale care pun în pericol omul, iar responsabil pentru această draft să fie INCDS Brașov.

- **2. Întâlnire de lucru pentru dezvoltarea planului de intervenție pentru situații de urgență provocate de animalele sălbatice**, organizată la sediul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor în data de **11 februarie 2016**. (*Anexa C.2.2. Invitație, lista de prezență la Progress Report I*)

Obiectivul întâlnirii a fost dezvoltarea unui sistem de alertare și intervenție care să răspundă prompt solicitărilor publicului de a interveni în situații ce implică prezența unor animale sălbatice, prezentând ca studiu de caz situații generate de urși în luna decembrie 2015.

În cadrul întâlnirii au fost abordate următoarele teme:

- structura cadru a planului de Intervenție în Situații ce Implică Animale Sălbatice
- instituționalizarea sistemului de alertare și a echipei de intervenție
- planificare realizare norme/protocoale și ghiduri din structura planului de intervenție.

Participanții au convenit că soluția de a califica MMAP ca agenție pentru situații de urgență este cea mai avantajoasă operațional, instituțional și financiar, urmând ca reprezentanții MMAP să identifice dacă acest lucru poate fi realizat. În caz contrar se va merge la sistemul de alertă prin Dispeceratul 112 – Jandarmerie.

Participanții au convenit că structura planului este una coerentă, însă ea va trebui dezvoltată prin consolidarea normelor, procedurilor și ghidurilor aferente.

Pe baza acestor întâlniri, echipa proiectului LIFE FOR BEAR a realizat un draft de *Ghid de intervenție și evaluare pagube* propus de proiect pentru a fi implementat la nivel național printr-un act normativ, care stă la baza procedurii privind modul de acțiune a instituțiilor implicate în situații de urgență generate de urs brun și alte animalele sălbatice periculoase, la nivel național.

În cadrul Proiectului LIFE FOR BEAR (proiect național) implementat de I.N.C.D.S. Marin Drăcea Brașov s-au analizat toate procedurile locale și regionale implementate de proiectele LIFE NATURA și alte proiecte naționale, care au fost enumerate în ghid, după care s-a propus o procedură de intervenție la nivel național.

La baza acestei proceduri au stat și lucrările realizate pe parcursul anului 2016 de către Grupul de lucru național pentru carnivore mari, în diversele lui forme, (înființat prin O.M. Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1367/07.09.2007, modificat prin Nota MMAP nr.5913/CPP/06.09.2016 și completat prin O.M. MMAP nr.2245/24.11.2016). (Anexa C.2.3. Acte normative la Midterm Report).

Această procedură este un instrument care poate sta la baza creării și funcționării unor echipe de specialiști (BEAR CONFLICT) pentru situații conflictuale dintre om-urs, propuse a se realiza în cadrul proiectului LIFE FOR BEAR, asumate de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, ca și beneficiar asociat al proiectului.

- 3. În vederea propunerii de completare a actelor normative privind modalitățile de acordare a despăgubirilor și de prevenire a pagubelor cauzate de specia urs, echipa proiectului LIFE FOR BEAR a mai participat la **3 întâlniri de lucru pentru modificarea Hotărârii de Guvern privind modalitățile de acordare a despăgubirilor și de prevenire a pagubelor cauzate de fauna cinegetică**, organizată la sediul Ministerului Mediului Apelor și Pădurilor. O întâlnire de lucru a avut loc în data de **04 martie 2016**, a doua întâlnire a avut loc în data de **17 mai 2017** și a treia a avut loc în data de **16 iunie 2017**. Obiectivul întâlnirilor a fost modificarea și completarea H.G. privind modalitatea de acordare a despăgubirilor prevăzute de Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006, precum și obligațiile ce revin gestionarilor fondurilor cinegetice și proprietarilor de culturi agricole, silvice și de animale domestice pentru prevenirea pagubelor. În cadrul întâlnirii, fiecare participant și-a exprimat punctul de vedere cu privire la modificarea HG, iar din partea proiectului LIFE FOR BEAR, pe lângă alte modificări de articole, s-a propus și introducerea specialiștilor acreditați în procesul de constatare și evaluare a pagubelor (Art.3, aliniatul (3) și (4), având rolul să intervină când sunt solicitați în situațiile în care nu sunt clare condițiile de constatare ale pagubelor. Propunerile proiectului LIFE FOR BEAR se regăsesc în anexa C.2.5. la Raportul de Progres I.

Propunerea de H.G. a fost completată cu toate punctele cu care s-a căzut de acord cu reprezentanții instituțiilor participante și a intrat pe procedură de analiză între ministere.

Guvernul a făcut nota de fundamentare cu motivarea emiterii actului normativ, supusă dezbaterii în ședință de guvern. Până la data raportării, actualul guvern nu a finalizat Hotărârea de Guvern propusă de reprezentanții mai sus menționați.

- 4. Membrii echipei proiectului au mai participat la **3 întâlniri de lucru organizate la Ministerul Mediului în perioada martie 2017 – iulie 2017 în care s-a reluat analizarea reglementării intervențiilor situațiilor de urgență generate de carnivorele mari** care pun în pericol sănătatea și securitatea locuitorilor. (*Anexa C.2. la Midterm Report*)

În urma acestor întâlniri s-a realizat o propunere de ordin de ministru comun al Ministerului Mediului cu Ministerul Afacerilor Interne, însă acest ordin nu a fost aprobat până la data raportării.

Membrii echipei LIFE FOR BEAR au mai participat la **un workshop cu tema Biodiversitate – Ecologie – Cinegetică: Împreună sau separat**, organizată de Consiliul Județean Harghita în data de **14 iunie 2017**. Reprezentanții noștri au prezentat lucrarea: *Conflictele dintre oameni și carnivorele mari*.

Pe baza *Ghidului de intervenție și evaluare a pagube* propus de proiect, Prefectul Județului Brașov a emis ordinul nr. 1072 din 10.11.2017 privind constituirea unei comisii mixte de evaluare a măsurilor pentru prevenirea situațiilor de urgență generate de urs și alte animale sălbatice în județul Brașov.

În aria de implementare a proiectului funcționează la nivel demonstrativ o echipă de specialiști, care intervin în rezolvarea cazurilor conflictuale dintre om și urs, care au fost instruite în cadrul unui workshop de către expertul George Sârbu.

Echipa de specialiști BEAR CONFLICT, activă la nivelul zonei de implementare a proiectului este formată din: 4 experți faună, 4 ingineri de teren, 1 specialist cinegetic și 1 coordonator echipă.

1. George Sârbu – expert faună / INCDS Brașov
2. Daniel Vișan – expert faună / INCDS Brașov
3. Claudiu Pașca – expert faună / INCDS Brașov
4. Alexandru Gridan – expert faună / INCDS Brașov
5. Flaviu Vodă – inginer teren / Fundația Carpați
6. Cosmin Didă – inginer teren – responsabil partener / RPLP Kronstadt RA
7. Bogdan Costescu – inginer teren / OS Râșnov
8. Alexandru Colțoiu – inginer teren – responsabil partener / APN Bucegi RA
9. Cupăreanu George – specialist cinegetic - RPLP Kronstadt RA
10. Ramon Jurj – coordonator echipă - INCDS Brașov

Această echipă funcționează doar în baza atribuțiilor prevăzute în proiect și are rolul de a evalua gradul de risc al zonelor populate cu urs și propune măsurile necesare prevenirii conflictelor și se implică în acțiuni concrete de prevenire, diminuare și evaluare conflicte provocate de specia urs brun.

Membrii echipei s-au deplasat în teren, au înregistrat fiecare conflict direct om-urs și pagubele realizate de urs în interiorul ariei de implementare a proiectului și au constatat autenticitatea și valoarea prejudiciului.

Membrii echipei au identificat tipul și gravitatea conflictului, au decis împreună cu alte entități responsabile, măsurile de diminuare a conflictului, de protecție a animalelor domestice, a culturilor, a livezilor sau a stupinelor, astfel încât pentru a fi protejate de atacurile urșilor, relocarea unor exemplare sau eliminarea acestora (în cazul atacului asupra oamenilor). Aceeași echipă a determinat valoarea pagubelor create de urși atunci când a fost solicitată de către proprietarul păgubit și riscul la care se expun stânele și alte adăposturi pentru animale, culturile sau stupinele amplasate necorespunzător.

Demararea acțiunilor specifice BEAR CONFLICT au avut loc în urma primirii informațiilor sau sesizărilor din partea instituțiilor și autorităților publice, gestionarilor fondurilor cinegetice, precum și din alte surse confirmate de către autoritățile publice locale/gestionarul fondului de vânătoare.

La primirea acestor sesizări se contactează de urgență gestionarul fondului cinegetic, autoritățile publice locale, jandarmeria, poliția locală, etc. Atât persoana reclamantă, cât și reprezentanții autorității publice locale trebuie informați cu privire la măsurile ce trebuie luate pentru siguranța persoanelor aflate în zonă și pentru păstrarea intactă a urmelor lăsate de urs până la sosirea reprezentantului gestionarului de vânătoare și a membrilor BEAR CONFLICT sau BEAR TEAM în cazul unui urs captiv în laț/capcană/incintă.

În urma activității echipei BEAR CONFLICT și intervențiilor echipei BEAR TEAM, s-a realizat zonarea nivelului de risc în zona de implementare a proiectului și harta cu intervențiile specialiștilor la nivel național. (Anexa nr. C.2.7. Harta intervenției echipei BEAR CONFLICT în perioada 2014-2016 la Progress Report și Anexa nr. C.2.1. Harta cu locațiile intervențiilor echipei de specialiști pentru rezolvarea situațiilor conflictuale dintre om și urs în perioada 2014 – 31.05.2018 la Midterm Report). Această echipă de specialiști a stabilit zonele de implementare a sistemelor de protecție, a sprijinit și va sprijini administratorii și custozii siturilor Natura 2000 în evaluarea și întocmirea documentațiilor specifice, în vederea despăgubirii pagubelor provocate de urs, acolo unde factorul antropic a ținut cont de toate măsurile legale de prevenire.

Activitatea are un caracter demonstrativ-inovativ, anticipând nevoia autorizării unor specialiști care să contribuie la simplificarea aplicării sistemului de compensare a pagubelor. Apare astfel oportunitatea extinderii acestei practici la nivel național, putând fi creat cadru legal de autorizare a specialiștilor prin: proiecte de formare și specializare interdisciplinară (silvicultură, biologie, medicină veterinară, agricultură, științe juridice).

Ministerul Mediului agreează echipa de specialiști BEAR CONFLICT pentru rezolvarea situațiilor conflictuale dintre om și urs, prin actul emis de Ministerul Mediului nr. 21830/ECU din 01.10.2018. (Anexa C.2.7. la Midterm Report)

Foto nr. 12 Trusă pentru imobilizare chimică urs

Tabel nr. 6 Intervenții echipa BEAR CONFLICT – salvare urși, de la începutul proiectului până la 31.05.2018

NR.CRT.	SEX	METODA CAPTURARE	JUDET	F.C.	DATA
---------	-----	------------------	-------	------	------

1		LAT	MURES	FANCEL	08.07.2014
2		LAT	HUNEDOARA	5 ZEICANI	23.09.2014
3		LAT	COVASNA	28 GHELINTA	07.10.2014
4	M	LAT	VRANCEA	20 LEPSA	10.10.2014
5	F	LAT	ARGES	5 AREFU	14.10.2014
6	F	LAT	ARGES	13 CORBI	22.10.2014
7	M	LAT	BUZAU	35 PALTINIS COSOCA	21.09.2015
8	F	LAT	HUNEDOARA	64 SIGLAU	25.09.2015
9	F	LAT	ARGES	5 AREFU	20.10.2015
10	F	REFUGIAT MAGAZIN FLANCO	BRASOV	INTRAVILAN	29.10.2015
11		INLATURARE DIN TARLUNGENI	BRASOV	INTRAVILAN	28.10.2015
12	M	LAT	BUZAU	35 PALTINIS COSOCA	21.11.2015
	F	LAT INTERVENTI PARCUL BUCEGI	PRAHOVA	25 SINAIA	05.07.2015
13	M	IMOBILIZARE ARBORE	BRASOV	18 TIMIS	18.05.2016
14	M	CAPTURARE/RELOCARE	BRASOV	26 RASNOV	07.06.2016
15		IMOBILIZARE ARBORE/ DAMBU MORII	BRASOV	18 TIMIS	07.06.2016
16	M	CAPTURARE/RELOCARE	BRASOV	26 RASNOV	04.07.2016
17	M	LAT	VRANCEA	11 TARATU	08.08.2016
18	F	LAT	BUZAU	33 SIRIU	13.08.2016
19	M	LAT	PRAHOVA	24 COMARNIC	09.09.2016
21	F	CAPTURARE IN CUSCA /RELOCARE	PRAHOVA	26 AZUGA	07.09.2016
22	F	CAPTURARE IN CUSCA /RELOCARE	PRAHOVA	26 AZUGA	13.09.2016
23	F	CAPTURARE IN CUSCA /RELOCARE	PRAHOVA	26 AZUGA	14.09.2016
24	F	CAPTURAREIN CUSCA /RELOCARE	BRASOV	18 TIMIS	04.11.2016
25	M	CAPTURARE IN CUSCA /RELOCARE	BRASOV	INTRAVILAN	27.05.2017
26	F +3 PUI	CAPTURARE IN CUSCA /RELOCARE	ARGES	VIDRARU	21.06.2017
27	F	LAT	ARGES	GTS MUNTENIA	24.07.2017
28	M	CAPTURARE CUSCA /RELOCARE	BRASOV	26 RASNOV	31.07.2017
29	F	LAT/ INTRAVILAN / MANECIU	PRAHOVA	27 TELEAJEN	22.08.2017
30	F	CAPTURARE CUSCA /RELOCARE	BRASOV	18 TIMIS/ RACADAU	13.10.2017
31	M	RECAPTURARE IN CUSCA/ RELOCARE	BRASOV	26 RASNOV	01.11.2017
32	F PUI	URS PUI PE CFR	BRASOV	18 TIMIS	29.05.2018

Un exemplu mai deosebit este din luna mai 2018, când o ursoaică a fost călcată de tren în zona Timișul de jos, iar cei care s-au prezentat la locul accidentului au descoperit un pui orfan, bolnav și deshidratat de aproximativ 4-5 luni, care a fost tratat și transferat la centrul de reabilitare de la Bălan.

Foto nr. 13 Femelă de urs călcată de tren și pui rămas orfan Timișul de Jos - Brașov

Foto nr. 14 *Echipa BEAR CONFLICT în acțiunea de salvare pui de urs rămas orfan după ce mama lui a fost călcată de tren*

Această acțiune este necesară pentru implementarea celor mai bune practici în rezolvarea conflictelor om – urs și atenuarea reacțiilor negative ale populației împotriva speciei.

Foto nr. 15 *Urși prinși în laț, eliberați ulterior cu implicarea echipei BEAR CONFLICT*

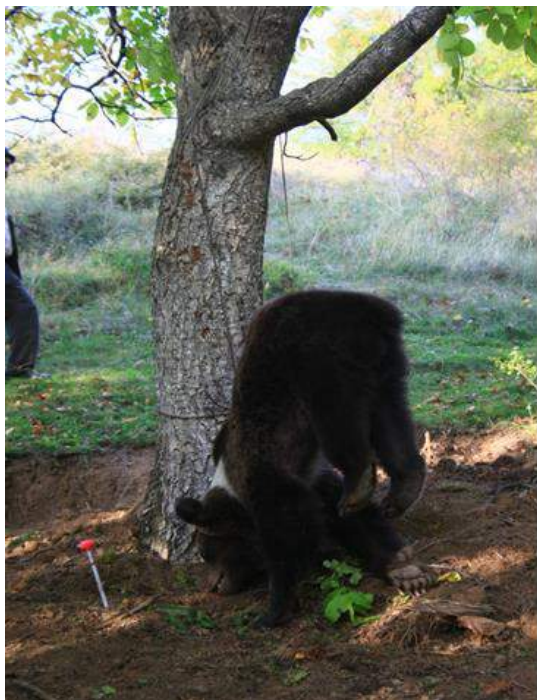

Foto nr. 16 Activitate de eliberare și salvare a unui exemplar de urs prins în laț (capcana ilegală) pe Valea Prahovei, de către echipa BEAR CONFLICT

Înainte de procedură
Before the procedure

După procedură / After procedure

Tratarea rănilor
Treating wounds

Răni închise / Closed wounds

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Datorită schimbărilor politice avute în perioada imediată după începerea proiectului, strategia de începere a realizării draftului de act normativ s-a îngreunat în anul 2015, deoarece s-au schimbat persoanele de decizie cu care am demarat discuțiile. Discuția cu echipa nouă din 2016 de la Ministerul Mediului pentru formarea echipei de specialiști BEAR CONFLICT a fost reluată, dar nefinalizată cu respectiva administrație. În primăvara lui 2017 s-au reluat discuțiile cu Ministerul Mediului care sunt încă în desfășurare.

În cadrul Direcției de Biodiversitate de la MM există dorința de a colabora cu Ministerul Administrației și Internelor prin Jandarmeria Română privind reglementarea intervențiilor în situații de urgență generate de carnivorele mari.

În actualul context politic și legislativ, Ministerul Mediului agreează și susține echipele de specialiști din cadrul proiectului (conform asumării în Grant Agreement), însă acreditarea acestora (10 specialiști propuși în proiect) doar de către Ministerul Mediului (MM) pare greu de realizat, însă se încearcă realizarea unui act normativ comun între cele două ministere în care să se includă unele proceduri pentru situațiile de urgență provocate de speciile de faună, unde o să fie inclusă și specia urs. Echipa proiectului LIFE FOR BEAR, agreează această idee și o consideră ca o soluție bună și alternativă la ideea inițială din proiect și o să fie implicată în realizarea acestui act normativ, punând la dispoziție toată experiența acumulată în proiect, iar după ce se va realiza o procedură aprobată, echipa proiectului poate să realizeze un curs practic de pregătire pentru persoanele desemnate să aplice procedurile.

În urma întâlnirilor menționate mai sus și a inițiativei Jandarmeriei Române, s-a identificat o soluție administrativă de completare a legislației de funcționare a Jandarmeriei Române, prin care, doar în situațiile de conflicte directe om-urs, când este pusă în pericol viața omului, Jandarmeria Română poate să intervină conform *Legii nr. 212/2017 pentru completarea Legii nr. 550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române*. (Anexa C.2.5. la Midterm Report).

Articolul 29¹, alin. 1 stipulează completarea la atribuțiile de serviciu care constau în:

a) *îndepărtarea sau imobilizarea animalelor care amenință viața sau integritatea corporală a persoanelor ori integritatea bunurilor acestora;*

b) *imobilizarea animalelor a căror viață sau integritate corporală este pusă în pericol în urma unei intervenții umane.*

Ca și soluție de funcționare a echipei BEAR CONFLICT o reprezintă agreearea și suportul acestuia de Ministerul Mediului prin Adresa nr. 21830/ECU din 01.10.2018. Echipa va funcționa în continuare în baza proiectului și în baza agreării Ministerului Mediului, până la finalizarea proiectului și până la finalizarea perioadei AFTER LIFE.

Continuarea activității:

Activitatea continuă pentru atingerea obiectivelor propuse.

La zona de implementare a proiectului, echipa de specialiști va funcționa în continuare la nivel demonstrativ pentru intervenții în rezolvarea cazurilor conflictuale.

Până la sfârșitul anului 2018 se va finaliza harta zonelor de risc la nivel național. Echipa proiectului va participa la realizarea actului normativ și a procedurilor cu privire la reglementarea intervențiilor în situații de urgență generate de carnivorele mari, precum și la completarea altor acte normative în vigoare.

Realizare raport de activitate final la data de 30.09.2019.

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa nr. C.2.1. Minuta întâlnirii din data de 16.12.2015 privind problematica speciei urs, organizată la sediul MMAP
- Anexa nr. C.2.2. Invitație, lista de prezență și minuta întâlnire, pentru dezvoltarea planului de intervenție pentru situații de urgență provocate de animalele sălbatice
- Anexa nr. C.2.4. Invitație și lista participanți
- Anexa nr. C.2.5. Propunere de Hotărâre de Guvern
- Anexa nr. C.2.6. Nota de fundamentare propunere HG
- Anexa nr. C.2.7. Harta intervenției echipei BEAR CONFLICT în perioada 2014-2016

Anexe transmise cu Midterm Report

- Anexa nr. C.2.1. Harta cu locațiile intervențiilor echipei de specialiști pentru rezolvarea situațiilor conflictuale dintre om și urs în perioada 2014 – 31.05.2018
- Anexa nr. C.2.2. Invitații și liste de prezență pentru întâlnirile de lucru de la Ministerul Mediului organizate la Ministerul Mediului în perioada martie 2017 – iulie 2017 în care s-a reluat analiza reglementării intervențiilor situațiilor de urgență generate de carnivorele mari care pun în pericol sănătatea și securitatea locuitorilor.
- Anexa nr. C.2.3. Acte normative funcționare Grup de lucru carnivore mari
- Anexa nr. C.2.4. Propunere completare acte normative Ordin de ministru comun Ministerul Mediului și Ministerul Afacerilor Interne / Draft referat aprobare Ministerul Mediului
- Anexa C.2.5. Legea nr.212/2017 pentru pentru completarea Legii nr. 550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române
- Anexa C.2.6. Ordin nr. 1072 din 10.11.2017 privind constituirea unei comisii mixte de evaluare a măsurilor pentru prevenirea situațiilor de urgență generate de urs și alte animale sălbatice în județul Brașov.
- Anexa C.2.7. Adresa nr. 21830/ECU din 01.10.2018 prin care Ministerul Mediului agreează echipa de specialiști BEAR CONFLICT pentru rezolvarea situațiilor conflictuale dintre om și urs

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		✓	-	=	≡	Δ	-	=	≡	Δ	-	=	≡	Δ	-	=	≡	Δ	-	=	≡	Δ
C2	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport de activitate parțial	C2	01.09.2016	01.09.2016	Anexa nr. C.2. la Progress Report I
Ghid de evaluare a pagubelor	C2	01.12.2015	15.11.2016	Anexa nr. C.2.3 la Progress Report
*Propunere Raport de activitate final	C2	30.09.2019		

**În Grant Agreement activitatea este propusă a se finaliza la sfârșitul proiectului, iar ca livrabil a fost propus un singur raport la 01.09.2016. Pentru a îngloba toată informația din cadrul acțiunii, se propune realizarea unui raport de activitate final până la sfârșitul proiectului.*

5.1.6. ACȚIUNEA C.3: CAPTURAREA, RELOCAREA ȘI MONITORIZAREA EXEMPLARELOR DE URS PROBLEMĂ LA NIVELUL ÎNTREGII ARII A PROIECTULUI

Obiective:

Obiectivele acestei activități se referă la aspectele legate de: capturarea, imobilizarea, monitorizarea și relocarea exemplarelor de urși problemă în zone neantropizate fără a pune în pericol vieți omenești sau viața animalului, perfecționarea metodologiei existente, stabilirea și alegerea celor mai bune soluții pentru creșterea eficienței acestor acțiuni.

Rezultate așteptate:

1. Echipă BEAR TEAM la nivelul proiectului, perfecționată și dotată, formată din două nuclee de intervenție (o echipă intervenție pentru NV și una SE).
2. Bază de date ce va cuprinde toate zonele cu urși problemă (hărți GIS), fișa individuală a animalului capturat (eliberat) ce va conține datele biometrice și particularități de recunoaștere a exemplarului, pagubele (acolo unde este cazul) și valoarea estimativă ale acestora.
3. Realizarea unui sistem rapid de comunicare, activ (24/24h - la sediul ICAS BRAȘOV - 0268 419 936), între echipa de intervenție și autoritățile locale implicate sau gestionarii fondurilor cinegetice pe raza căruia se produce evenimentul (conflicte om-urs).
4. Montarea unor sisteme de monitorizare GPS pe 20 de exemplare de urs relocate.
5. Îndrumar tehnic pentru capturare, relocare și monitorizarea exemplarelor de urs-problemă.

Progresul înregistrat:

A fost realizat în luna februarie 2015 un curs teoretic și practic privind manipularea armei de tranchilizare și accesoriile acesteia, dozajul și efectul substanțelor utilizate pentru sedare, manipularea și tratamentul animalelor sub regim de anestezie. La curs au participat 10 persoane angajate în cadrul beneficiarilor proiectului sau colaboratori ai proiectului.

S-a format un sistem rapid de comunicare și informare asupra conflictelor om-urs care funcționează fără întreruperi (0268 419 936 - la sediul INCDS BRASOV- activ 24/24) în baza unui protocol de intervenție a echipei BEAR TEAM.

BEAR TEAM este o echipă de specialiști care intervine în mod rapid asupra conflictelor om-urs fără întreruperi (24/24 h), care a fost formată și dotată în cadrul proiectului LIFE FOR BEAR.

A fost elaborat un protocol de funcționare a echipei de intervenție BEAR TEAM, unde sunt descriși toți pașii pe care trebuie să-i urmeze echipa, în baza unui îndrumar tehnic de capturare, relocare și monitorizare urși problemă. (Protocolul se găsește în Anexe la Raportul de activitate C3 după la raportul de progres I).

A fost realizată achiziția echipamentului necesar echipei de intervenție: un autolaborator - autoutilitară 4X4, echipament specific (armă de tranchilizare, seringi, ace, etc.), targă de transport, sistemele de monitorizare GPS/GSM.

Au fost obținute 20 derogări de la Ministerul Mediului pentru capturarea și relocarea unor urși problemă în vederea montării sistemelor GPS și monitorizării acestor exemplare de urs. În urma monitorizării acestor exemplare de urs, s-a putut determina teritoriul utilizat de aceștia, interacțiunea lor cu factorul antropic, iar la sfârșitul perioadei de monitorizare, se poate cuantifica succesul acțiunilor de relocare și se pot propune noi măsuri pentru urșii habituați.

Au fost realizate 11 acțiuni de capturare și relocare urși, cărora le-au fost montate 8 sisteme de monitorizare GPS/GSM. Au fost realizate 2 acțiuni de relocare pui orfani în centrul de reabilitare a puilor de urs de la Harghita.

A fost revizuit echipamentul specific de capturare, transport și relocare faună și s-a constatat necesitatea unui sistem de capturare cu plase a puilor de urs rămași orfani.

Tabel nr. 7 Acțiuni de capturare și relocare urs

NR.CRT.	SEX	METODA CAPTURARE	JUDET	F.C.	DATA
1	M	CAPTURARE/RELOCARE	BRASOV	26 RASNOV	07.06.2016
2	F	CAPTURARE IN CUSCA /RELOCARE	PRAHOVA	26 AZUGA	07.09.2016
3	F	CAPTURARE IN CUSCA /RELOCARE	PRAHOVA	26 AZUGA	13.09.2016
4	F	CAPTURARE IN CUSCA /RELOCARE	PRAHOVA	26 AZUGA	14.09.2016
5	F	CAPTURAREIN CUSCA /RELOCARE	BRASOV	18 TIMIS	04.11.2016
6	F	CAPTURARE IN CUSCA /RELOCARE	ARGES	VIDRARU	21.06.2017
7	F	LAT	ARGES	GTS MUNTENIA	24.07.2017
8	M	CAPTURARE CUSCA /RELOCARE	BRASOV	26 RASNOV	31.07.2017
9	F	LAT/ INTRAVILAN / MANECIU	PRAHOVA	27 TELEAJEN	22.08.2017
10	F	CAPTURARE CUSCA /RELOCARE	BRASOV	18 TIMIS/ RACADAU	13.10.2017
11	M	RECAPTURARE IN CUSCA/ RELOCARE	BRASOV	26 RASNOV	01.11.2017

Foto nr. 17 Acțiune de capturare-relocare urs din zona Bușteni – Valea Cerbului jud. Prahova

Etape din procesul de relocare:

consultare, recoltare de probe biologice și măsurători biometrice

Etapă din procesul de relocare:

ursul este trezit și eliberat în habitatul său natural

Disponibilitatea licențelor și autorizațiilor necesare

Pentru capturarea urșilor au fost necesare următoarele autorizații:

- Derogare de la măsurile de protecție a speciilor de floră și faună sălbatică pentru capturarea ursului de la Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor;
- Autorizație de Mediu de la Agenția pentru Protecția pentru capturare.

Aceste documente au fost obținute în al treilea trimestru al anului 2016, iar documentele aferente au fost transmise cu Progress Report I ca anexe la acțiunea C3.

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Au existat situații în care datorită unor deficiențe de comunicare din partea gestionarilor fondurilor cinegetice, echipa de intervenție a trebuit să acționeze și pe timp de noapte, lucru deosebit de riscant și în același timp foarte periculos.

O altă situație dificilă o constituie operațiunea de izolare a zonei de intervenție care în anumite locații nu se poate realiza perfect.

După accentuarea conflictelor în urma neacordării derogărilor pentru extragerea urșilor prin vânătoare, gestionarii fondurilor cinegetice la nivel național, nu mai doresc să primească în fondurile lor cinegetice urși relocați, proveniți din zone de conflict. În acest sens se caută în continuare disponibilitatea gestionarilor fondurilor cinegetice pentru a accepta urșii relocați din zonele cu probleme.

Relocarea urșilor în cadrul aceluiași fond cinegetic nu este o soluția viabilă de rezolvare a problemei. Din experiența avută de la începutul proiectului, acești urși relocați pe același fond cinegetic se întorc la locul de capturare într-un interval de 2-10 zile.

Totuși în anul 2017, în urma implicării în activitățile proiectului a autorităților publice locale ale județului Brașov și a Jandarmeriei Române, situația fenomenului de habituaare la urșii din Brașov este sub control iar la data depunerii acestui raport numărul urșilor habituați din zona Brașovului a ajuns la 1-3 exemplare care intră în contact cu factorul antropic pe domeniu public.

O parte din colarele GPS/GSM achiziționate și nemontate au bateria epuizată și se necesită schimbarea acestora, procedură ce constă în trimiterea colarelor la producător pentru a efectua schimbul acumulatorilor.

S-au constatat probleme la capturarea unor pui de urși rămași orfani în urma unor accidente rutiere sau feroviare, aceștia fiind prea mici, nu se poate utiliza arma cu tranchilizant, pentru că există riscul să se rănească puiul sau să fie ucis accidental. În acest sens am identificat ca soluție, achiziționarea unui sistem de propulsie plase cu ajutorul unei arme speciale pentru capturarea animalului. Acest sistem ar ajuta foarte mult echipa de intervenție pentru a salva animalele orfane sau greu de capturat în libertate. (*Anexa nr. C3.4. Sistem capturare cu plase animale libere –CODA All NET GUN*).

Continuarea activității:

Acțiunile de capturare, relocare a urșilor habituați și montarea celor 12 colare GPS rămase (după schimbarea acumulatorilor), vor continua și se vor monitoriza urșii habituați, care urmează a fi capturați și relocați în perioada următoare.

Echipa *BEAR TEAM* este activă pentru toate situațiile de conflict în care sunt implicați în special urșii habituați, din zona de implementare a proiectului și constituie o prioritate în managementul conservativ al populației de urs brun în România.

Achiziționarea echipamentului sistemului de propulsie plase cu ajutorul unei arme speciale pentru capturarea animalului - CODA All NET GUN, dacă se acceptă această achiziție.

Pe baza experienței acumulate anterior și pe baza acțiunilor ce urmează a se realiza în proiect în perioada următoare până la finalizarea acțiunii C3, vom realiza un îndrumar tehnic complex (completarea și adaptarea celui existent în protocolul de funcționare a echipei de intervenție BEAR TEAM) pentru capturare, relocare și monitorizarea exemplarelor de urs-problemă.

Anexe transmise cu Inception Report:

- Anexa nr. C3.2. Agenda cursului training echipă BEAR TEAM
- Anexa nr. C3.3. Training echipă BEAR TEAM
- Anexa nr. C3.4. Diplomă Sârbu George-Curs tranchilizare
- Anexa nr. C3.5. Prezență training BEAR TEAM
- Anexa nr. C3.6. Protocol intervenții BEAR TEAM
- Anexa nr. C3.7. Anexă protocol intervenții BEAR TEAM
- Anexa nr. C3.8. Fișă capturare date biometrice
- Anexa nr. C3.9. Hartă intervenții eliberare din laț

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa nr. C.3.1. Harta-Locații ale acțiunilor desfășurate pentru eliberarea urșilor prinși în laț-relocare
- Anexa nr. C.3.2. Harta-Urs problemă capturat și monitorizat C 39078
- Anexa nr. C.3.3. Harta-Urs problemă capturat și monitorizat C 39081
- Anexa nr. C.3.4. Harta-Urs problemă capturat și monitorizat C 39082
- Anexa nr. C.3.5. Acord capturare gestionari fonduri cinegetice
- Anexa nr. C.3.6. Derogare MM
- Anexa nr. C.3.7. Autorizații de mediu

Anexe transmise cu Midterm Report:

- Anexa nr. C.3.1. Hartă capturare relocare urși în perioada 2015 – 2018
- Anexa nr. C.3.2. Hartă teritorii pentru toți urșii capturați
- Anexa nr. C.3.3. Hărți utilizare teritorii pentru fiecare urs monitorizat cu GPS/GSM
- Anexa nr. C.3.4. Sistem capturare cu plase animale libere – CODA All NET GUN
- Anexa nr. C.3.5. Fișe capturare urși în perioada 2015 – 2018

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
C3	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport de activitate I	C3	01.03.2015	31.05.2015	Anexa nr. C3.1. la Inception Report
Raport de activitate II	C3	01.03.2017	31.05.2018	Midterm Report
Raport final de activitate	C3	01.09.2019		

5.1.7. ACȚIUNEA C.4 - ÎMBUNĂȚĂȚIREA OFERTEI TROFICE FAVORABILE HRĂNIRII NATURALE A URSULUI ÎN VECINĂTATEA ZONELOR DE CONFLICT

Obiectiv: Acțiunea urmărește îmbunătățirea și diversificarea ofertei trofice favorabile hrănirii naturale a ursului prin multiplicarea mușuroaielor de furnici, înființarea unor suprafețe de cultură cinegetică și promovarea prin lucrări silvice a speciilor vegetale preferate de urs.

Rezultate așteptate:

1. Un îndrumar tehnic de aplicare a soluțiilor de îmbunătățire a ofertei trofice favorabile hrănirii naturale a ursului,
2. Mutarea și multiplicarea a 100 mușuroaie de furnici anual,
3. Plantarea a 13160 puiți + 6000 butași de zmeur și mur, pentru îmbogățirea ofertei trofice,
4. Împădurirea a 25 ha teren, cu diverse specii de arbori și arbuști fructiferi utilizați de urs pentru hrănire,
5. Raport de activitate privind îmbunătățirea ofertei trofice.

Progresul înregistrat:

În primăvara anului 2015, pe baza cursului de specialitate pentru multiplicarea pe cale artificială a furnicilor, la care echipa proiectului a participat în Germania, în cadrul Universității din Freiburg, s-a adaptat o metodologie de multiplicare a furnicilor la nivelul zonei de implementare a proiectului. (Anexa nr. C.4.1. - Metodologie: Propagarea artificială a mușuroaielor de furnici - Inception Report).

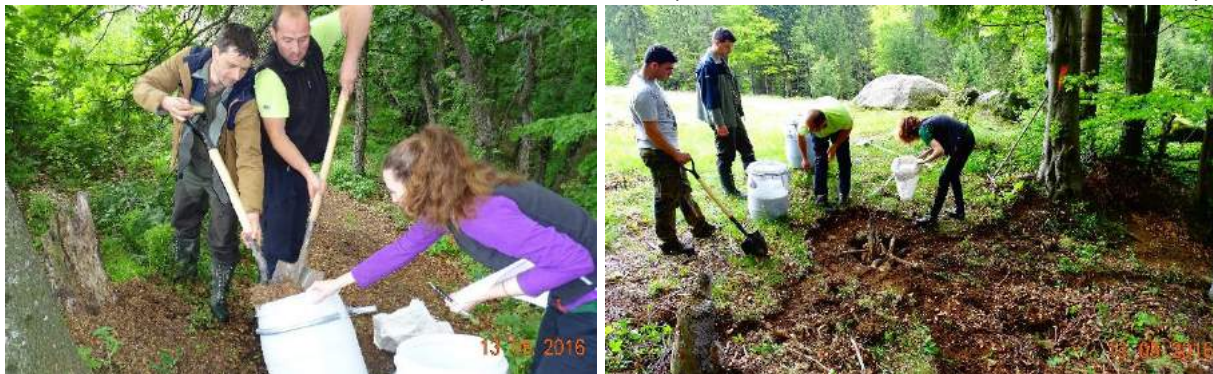
**Foto nr. 18 Echipa proiectului LIFE FOR BEAR
alături de Prof. Dr. Klimetzek la Universitatea din Freiburg**

În anul 2016 s-au identificat zonele cu densitate mare de mușuroaie de furnici de pădure, (FC 23 Lemnia/ Covasna; FC 20 Lepșa/ Vrancea; FC 5 Porumbacu/Sibiu; FC 36 Faroani/Bacău), iar în urma deplasării în teren, echipa proiectului a identificat speciile de furnici de pădure care se pretează la multiplicare.

În primăvara anilor 2016-2017, echipa proiectului a multiplicat, mutat și instalat 120 mușuroaie de furnici, în zona de implementare a proiectului din jurul localităților: Brașov, Săcele și Predeal.

Foto nr. 19 Multiplicare/transport și instalare mușuroi de furnici în zona Postăvarul/Brașov

În primăvara anului 2018 au mai fost multiplicat 20 mușuroaie de furnici în zona Gârcin-Doftana-Ciucăș.

Mușuroaiele de furnici multiplicat au fost instalat în zonele de conflict Râșnov/Valea Lungă, Pârâul Rece, Predeal, Timișul de Sus și Săcele (Gârcin și Doftana).

Foto nr. 20 Urși care se hrănesc cu furnici dintr-un mușuroi de furnici multiplicat în zona Postăvarul - Brașov

În perioada de primăvară a anilor 2015, 2016 și 2017, s-au înființat culturi cinegetice în mai multe nuclee din zona siturilor Natura 2000, Postăvarul și Piatra Mare, în zonele unde presiunea antropică s-a accentuat, iar posibilitatea restabilirii echilibrului este mai dificilă sau practic ireversibilă. Culturile cinegetice au fost realizate cu un număr total de 13160 de puieți și 6000 butași utilizați de specia urs pentru hrănire.

Foto nr. 21 Achiziționare/transport/ plantare puieți în zona Postăvaru-Piatra Mare/Brașov

Foto nr. 22 Urși care se hrănesc în zmeurișul plantat de echipa proiectului în zona Postăvaru-Piatra Mare/Brașov

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

La începutul primăverii anului 2017, când echipa proiectului s-a deplasat în teren pentru identificarea și multiplicarea mușuroaielor, a constatat că densitatea mușuroaielor de furnici din zona de implementare a proiectului este mai redusă, astfel că echipa proiectului a fost nevoită să se deplaseze în alte județe pentru a identifica, multiplica și transporta noi mușuroaie în zonele de conflict din aria proiectului.

Se constată că o parte din primele mușuroaie de furnici multiplicare au fost deja distruse de urși și mistreți, familiile de furnici fiind nevoite să se mute sau să se împartă. Unele mușuroaie au dispărut complet după distrugere (aprox. 30%).

S-a constatat în perioada 2017-2018, după ce nu s-au mai acordat derogări pentru vânatoare la urs, o creștere a densităților de urși în zonele unde au fost instalate mușuroaiile de furnici, fapt care a pus în pericol viabilitatea unor familii de furnici. Ca și soluție am propus să mai aducem alte familii de furnici în aceleași zone, unde au fost instalate în prima etapă a proiectului (2016-2017), astfel încât să aibă șanse mai mari de înmulțire pe cale naturală și după distrugerea unor mușuroaie (prin hrănire naturală) de către urși.

Continuarea activității:

În perioada următoare, în vara anului 2018, primăvara și vara anului 2019, se vor multiplica/muta mușuroaie de furnici în zona de implementare a proiectului, ținând cont de cantitățile prevăzute în proiect și de metodologia de multiplicare.

În perioada următoare se vor identifica parcelele de pădure în a căror compoziție se regăsesc specii fructifere (cireș pășăresc, măr pădureț, păr pădureț, corcoduș, etc), pe teritoriul ariilor protejate Ciucaș, Piatra Mare și Postăvarul. În aceste suprafețe, odată cu realizarea activității de amenajare a pădurilor se vor prevedea lucrări de punere în valoare a speciilor de arbori care vin în sprijinul speciei vizate de proiect.

Propunem prelungirea activității până în la sfârșitul proiectului, (septembrie 2019), pentru a avea timp să refacem/multiplicăm/mutăm mușuroaiele de furnici distruse de urși și mistreți.

Anexe transmise cu Inception Report:

- Anexa nr. C.4.1. - Metodologie: Propagarea artificială a mușuroaielor de furnici
- Anexa nr. C.4.2. - Hartă distribuție mușuroaie de furnici la nivel național
- Anexa nr. C.4.3. - Hartă cu zonele de amplasare a culturilor cinegetice

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa nr. C.4.1. Harta-Locații ale mușuroaielor de furnici identificate și multiplicare
- Anexa nr. C.4.2. Harta-Locații ale suprafețelor unde s-au plantat puieți

Anexe transmise cu Midterm Report:

- Anexa nr. C.4.1. Harta suprafețelor în care s-au plantat puieți în perioada 2015-2017
- Anexa nr. C.4.2. Harta-Locații ale mușuroaielor de furnici identificate și multiplicare până la data de 31.05.2018

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		✓	-	=	≡	✓	-	=	≡	✓	-	=	≡	✓	-	=	≡	✓	-	=	≡	✓
C4	Proposed																					
	Actual																					
	**New proposal																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport de activitate privind îmbunătățirea ofertei trofice	C4	15.09.2018*	-	
		30.09.2019**		

*Termen Grant agreement

**Termen nou propus pentru finalizarea activității

5.1.8. ACȚIUNEA C.5 - ELABORAREA UNUI SET DE MĂSURI CU APLICABILITATE ÎN AMENAJAREA PĂDURII CARE SĂ PREVADĂ MĂSURI SPECIALE DE CONDUCERE A ARBORETELOR FAVORABILE URSULUI ÎN ZONELE CRITICE

Obiectiv: Activitatea își propune realizarea unui set de măsuri cu aplicabilitate în amenajarea pădurilor, care să prevadă dispoziții speciale de conducere a arboretelor favorabile ursului în zonele unde se înregistrează conflicte, solicitându-se modificarea amenajamentelor dacă este cazul, în așa fel încât să permită menținerea efectivelor de urs în habitat, fără apariția conflictelor.

Rezultate așteptate:

1. Norme tehnice privind setul de măsuri cu aplicabilitate silvocienegetică pentru zonele conflictuale;
2. 24 întâlniri ale grupului de experți.

Progresul înregistrat:

Pe baza expertizei echipei proiectului, în anul 2016 s-a realizat un prim draft al unui set de măsuri cu aplicabilitate în amenajarea pădurilor, care să prevadă dispoziții speciale de conducere a arboretelor favorabile ursului în zonele unde se înregistrează conflicte, solicitându-se modificarea amenajamentelor dacă este cazul, în așa fel încât să permită menținerea efectivelor de urs în habitat, fără apariția conflictelor.

În urma analizelor legislative și tehnice au rezultat următoarele propuneri de acțiuni concrete în cadrul normelor tehnice:

- Îmbunătățirea și diversificarea ofertei trofice favorabile hrănirii naturale a ursului
 - Multiplicarea mușuroaielor de furnici
 - Înființarea unor suprafețe de cultură cinegetică și promovarea prin lucrări silvice a speciilor vegetale preferate de urs

Măsuri concrete aplicate în managementul forestier

- Menținerea sau dezvoltarea unor păduri cu o compoziție diversă, cu specii adaptate la condițiile locale, în care sunt promovate și conduse la vârste optime speciile edificatoare pentru habitatele forestiere
- Reglementarea conducerii arboretelor în crâng (raportat la regenerarea unor specii alohtone/potențial invazive – ex. salcâmul, și la nevoile factorilor interesați / comunităților locale). Neconstituirea în SUP Q a arboretelor cu specii alohtone în situri Natura 2000.
- Asigurarea regenerării unor arborete cât mai complexe din punct de vedere compozițional, adaptate micro-stațional, cu vitalitate ridicată și stabile
- Asigurarea conectivității structurale și funcționale a ecosistemului forestier
- Limitarea perturbării în fondul forestier prin lucrări de management

Implementarea măsurilor cu aplicabilitate în amenajamentul silvic din siturile Natura 2000 din zona de implementare a proiectului se va face de beneficiarul asociat Fundația Carpați pentru ROSCI 0195 Piatra Mare, ROSCI 0207 Postăvaru, în calitate de custode, pentru situl ROSCI0038 Ciucaș implementarea se va face de INCDS Brașov, în calitate de administrator sit, iar pentru ROSCI0013 Bucegi se va face de Administrația Parcului Natural Bucegi, în calitate de administrator.

Pentru ficare amenajament silvic care va veni la avizarea custodelui/administratorului ariei protejate, se vor impune să se implementeze setul de măsuri cu aplicabilitate în amenajamentul silvic care să conducă arboretele favorabile ursului în zonele critice.

O parte din aceste măsuri au fost luate și integrate în propunerea de proiect făcută de Ministerul Mediului, pentru implementarea Planului de acțiune pentru conservarea populației de urs brun. Dacă acest proiect se va aproba, atunci se vor realiza la nivel național 200 ha cu suprafețe de culturi cinegetice pentru hrănirea naturală a ursului.

Măsuri concrete aplicate în managementul forestier se vor aplica în zona de implementare a proiectului, după aprobarea noilor amenajamente silvice. Amenajamentele silvice se revizuiesc o dată la 10 ani. În anul 2019 este propus a se revizui un amenajament silvic din zona sitului ROSCI 0038 Ciucaș.

Beneficiarul asociat, Fundația Carpați a depus un proiect pentru realizarea planurilor de management al ROSCI 0207 Postăvaru și ROSCI 0195 Piatra Mare. O dată cu implementarea acestuia, echipa Fundației Carpați, va propune în măsurile de management ale siturilor Natura 2000 și aceste măsuri concrete aplicate în managementul forestier.

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Datorită grupului foarte extins și cu atribuții în diferite entități, a fost greu să stabilim întâlniri cu tot grupul și am decis să facem întâlniri între membrii proiectului de la instituțiile beneficiare.

Continuarea activității:

În perioada 2018-2019 se va organiza o ședință de lucru în care să participe membrii grupului ordinar și membrii grupului extins, când se propune inițiativa legislativă.

Propunere pentru completare și finalizarea *setului de măsuri silvotecnice pentru conservarea ursului brun până în data de 01.09.2019.*

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa nr. C.5.1. Set de măsuri silvotecnice pentru conservarea ursului brun

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		✓	–	■	■	✓	–	■	■	✓	–	■	■	✓	–	■	■	✓	–	■	■	✓
C5	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Set de măsuri silvotecnice pentru conservarea ursului brun - draft	C5	01.06.2016	01.06.2016	Anexa nr. C.5.1. la Progress Report I
Set de măsuri silvotecnice pentru conservarea ursului brun - Final	C5	01.09.2019*		

*Termen propus pentru realizarea setului de măsuri

5.1.9. ACȚIUNEA C.6 - TRANSFERUL DE BUNE PRACTICI A UNOR SISTEME DEMONSTRATIVE DE PROTECȚIE A STÂNELOR, LIVEZILOR, CULTURILOR AGRICOLE ȘI FERMELOR APICOLE, ÎN VEDEREA REDUCERII CONFLICTELOR OM - URS

Obiectiv: Reducerea conflictelor prin implementarea unor măsuri de protecție a animalelor domestice, culturilor agricole și pomicole.

Rezultate așteptate:

1. Un raport de activitate
2. Un ghid de bune practici pentru îmbunătățirea sistemelor de protecție a stânelor, culturilor, livezilor și fermelor apicole
3. Stâne protejate cu sisteme electrice: 4 în Ciucas;
3 în Piatra Mare;
2 în Postăvaru;
6 în Parcul Național Bucegi;
4. Zone cu livezi protejate: 2 în Ciucas;
1 în Piatra Mare;
1 în Postăvaru;
2 în Parcul Național Bucegi;
5. Ferme apicole protejate - 3 ferme (3 buc. containere speciale instalte);
6. Culturi agricole protejate - 8 culturi;

Progresul înregistrat:

Pentru a reduce conflictele și a implementa unele măsuri de protecție, în prima etapă, membrii proiectului au luat situația stânelor la nivelul zonei de implementare a proiectului, de la birourile agricole ale primăriilor, de unde s-au identificat proprietarii și locațiile stânelor. În urma centralizării stânelor la nivelul zonei de implementare a proiectului, în anul 2015 au rezultat un număr de 115 de locații cu stâne distribuite pe raza a 12 unități administrative (primării). (*Anexa C.6.1. transmisă cu Inception Report*).

Foto nr. 23 Întâlnire cu ciobanii și fermierii la primăria Moroieni

Lista cu situația stânelor la nivelul zonei de implementare a proiectului a fost actualizată anual. În anul 2018 a fost întocmită pe baza contractelor semnate între primării și proprietarii stânelor și conține următoarele informații: denumirea stânei, locația GPS, fondul cinegetic, localizare, proprietar și primărie.

Stânele cărora le-am dat în custodie gardurile electrice s-au selectat în funcție de pagubele făcute de urs, riscul de-a se realiza pagube, precum și în funcție de disponibilitatea ciobanilor de-a accepta aceste sisteme de protecție.

Până în primăvara anului 2018, au fost distribuite de echipa proiectului, un număr de 12 garduri electrice, din care 10 sisteme au fost achiziționate în cadrul proiectului LIFE FOR BEAR, iar 2 sisteme au fost achiziționate din alte fonduri. În cadrul proiectului au fost propuse în buget achiziționarea doar a gardurilor electrice pentru protecția stânelor, livezilor, culturilor agricole și fermelor apicole.

La data acestui raport avem în evidență următoarele obiective protejate cu garduri electrice:

Stâne protejate cu sisteme electrice: 4 în Ciucas;

2 în Piatra Mare;

4 în Parcul Național Bucegi;

Zone cu livezi protejate: 1 în Piatra Mare;

1 în Parcul Național Bucegi;

Cu beneficiarii acestor sisteme de protecție s-a încheiat un proces verbal de custodie, au primit instrucțiuni pentru eventualele erori a sistemului instalat.

Foto nr. 24 Transportul și instalarea unui sistem de gard electric la o stână în Postăvaru

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Datorită lipsei de informații avute de primăriile din zona de implementare a proiectului, despre ceea ce înseamnă monitorizarea activităților tradiționale (pășunat, agricultură, pomicultură și apicultură) de către o structură externă (proiectul LIFE FOR BEAR), aceștia la început nu au dorit să semneze acorduri care să pună la dispoziția proiectului date cu referire la situația pășunatului, a culturilor agricole sau pomicole și a fermelor apicole. Însă după mai multe discuții avute cu reprezentanții primăriei, aceștia și-au exprimat dorința să colaboreze. Cu toate că nu au

dorit să semneze un astfel de acord, informațiile despre situația stânelor au fost furnizate membrilor proiectului fără probleme.

Majoritatea ciobanilor nu doresc să utilizeze gardurile electrice deoarece ei consideră că au câini buni și mulți cu care pot să facă față atacurilor de urs.

La vizitele periodice făcute la sistemele electrice (garduri electrice) instalate s-a observat că vegetația atinge firele gardului electric. Au fost luate măsuri de îndepărtarea vegetației din imediata apropiere a firelor pentru un randament maxim al sistemului.

Foto nr. 25 Îndepărtarea vegetației din imediata apropiere a firelor din gardul electric

Foto nr. 26 Exemplu de stână în Ciucaș unde ciobanii nu doresc gard electric

Continuarea activității:

Sistemele instalate se verifică periodic, pentru a funcționa în parametri optimi.

În perioada de vară se vor monitoriza stânele identificate în listă, unde se monitorizează dacă: respectă numărul de câini pentru paza turmelor, numărul de animale este cel declarat la biroul agricol, țarcurile au fost mutate periodic pentru ca pășunea să nu fie distrusă și dacă au pagube sau conflicte provocate de urs.

În perioada iunie-august se vor identifica locațiile cu culturi agricole, pomicole și apicole și se va face monitorizarea acestora.

În perioada următoare (anul 2019) se vor achiziționa și restul sistemelor electrice de protecție din proiect (10 sisteme), în funcție de necesitățile rezultate în urma monitorizării conflictelor din anii 2017-2018.

În cazul în care se identifică stâne cu pagube repetate făcute de urs sau multe culturi agricole, pomicole și ferme apicole, care au conflicte cu ursul, se vor monta unul sau mai multe sisteme electrice de protecție (garduri electrice omologate), după caz din dotarea Fundației Carpați sau I.N.C.D.S-ului (achiziționate din alte surse), până la achiziționarea tuturor sistemelor din cadrul proiectului.

Anexe transmise cu Inception Report:

- Anexa nr. C6.1. - Situația stânelor la nivelul zonei de implementare a proiectului în 2015

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa nr. C.6.1. Harta-Pagube la stâne
- Anexa nr. C.6.2. Harta-Locații ale stânelor și gardurilor electrice montate
- Anexa nr. C.6.3. Situația pagubelor produse de urs la nivelul ariei de implementare a proiectului în perioada 2015-2016

Anexe transmise cu Midterm Report:

- Anexa nr. C.6.1. Harta monitorizării pagubelor la stâne până la data de 31.05.2018
- Anexa nr. C.6.2. Harta stânelor monitorizate și a gardurilor electrice montate până la data de 31.05.2018
- Anexa nr. C.6.3. Situația stânelor monitorizate la nivelul anului 2018 - Tabel

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
C6	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport 1 de implementare a sistemelor de protecție	C6	14.10.2016	15.10.2016	Anexa nr. C.6. la Progress Report I
Raport 2 de implementare a sistemelor de protecție	C6	30.04.2019*		
		30.09.2019**		

* Termen Grant Agreement

**În Grant Agreement activitatea este propusă a se finaliza la sfârșitul proiectului, iar ca livrabil a fost propus Raport 2 la 30.04.2019. Pentru a îngloba toată informația din cadrul acțiunii, se propune realizarea Raportului 2 de implementare a sistemelor de protecție până la sfârșitul proiectului.

5.1.10. ACȚIUNEA C.7 - DEZVOLTAREA UNEI BAZEI DE DATE A PROIECTULUI ÎN SISTEM GIS ATAȘATĂ PLANULUI DE MANAGEMENT REVIZUIT AL POPULAȚIEI DE URS BRUN DIN ROMÂNIA

Obiective

Obiectivul acestei acțiuni este elaborarea unei baze de date în Sistem Informatic Geografic (GIS), cu ajutorul căreia se vor analiza informațiile cu desfășurare geospațială a celorlalte acțiuni din proiect, cuprinzând baza de date geografică și alfanumerică cu posibilități de interogare, reprezentare tematică și schimb de date în formate universale acceptate.

Rezultate așteptate:

Rezultatele acestei activități vor fi în principal hărțile tematice cu parametrii urmăriți de echipa de implementare a proiectului, respectiv distribuția ursului, precum și a altor obiective relevante din aria proiectului (stâne, ferme, stupine, zone turistice și locuri de campare, zone frecventate de urșii habituați etc.).

Alte produse vor fi utilizate atât pentru susținerea implementării măsurilor concrete de conservare, a celor de monitorizare și pentru susținerea acțiunilor de conștientizare și diseminare a rezultatelor proiectului:

- Modelul GIS de analiză a riscului privind pagubele, pe baza rezultatelor generate prin analiză GIS a factorilor de interes din aria proiectului;
- Modelul de analiză și rezultatele analizelor GIS privind eficiența măsurilor de management privind prevenirea și reducerea pagubelor.

Progresul înregistrat:

A. Lucrările efectuate anterior s-au axat în principal pe colectarea mai multor straturi tematice care au fost integrate în baza de date GIS, după cum urmează:

1. Pentru aria de întindere a proiectului, ICAS a pus la dispoziție următoarele straturi care vor fi folosite ca suport de bază (background) în cadrul proiectului:

1.1 Straturi de tip raster: planuri topografice la scara 1:25.000; aerofotograme la scara 1:5.000; modelul digital al terenului la rezoluție de 30m.

1.2 Straturi vectoriale: modelul de acoperire a terenului Corine Landcover 2006; infrastructura de transport: drumuri, căi ferate; arii protejate: SCI, SPA, parcuri naționale și naturale; vârfuri; râuri; localități; limite județ; limitele fondurilor cinegetice; cartarea fondului forestier pe tipuri de habitate

B. Actualizarea și adăugarea de straturi noi în baza de date GIS

Activitatea A2

- Baza de date a conflictelor și pagubelor generate de urs integrată în anul 2014, dar în continuă actualizare
- Modelul de risc al conflictelor directe om-urs realizat în perioada 2016-2017

Activitatea A3

- Baza de date a bonității fondurilor cinegetice cu urs realizată în perioada 2015-2018

Activitatea C2

- Locații ale conflictelor și pagubelor generate de urs, comparativ cu locații ale urșilor relocați sau eliberați din laș de către echipa de specialiști din cadrul proiectului

Activitatea C3

- Locații urși "problemă" capturați și relocați
- Hărți teritorii urși monitorizați prin colare GPS/GSM - metoda MCP (cel mai mic poligon convex)

- Hărți teritorii urși monitorizați prin colare GPS/GSM - metoda KDE (kernel density estimation)
- Baza de date a urșilor cu colare instalate în proiectul LIFE FOR BEAR, în actualizare

Activitatea C4

- C4 - Suprafețe în care s-au plantat puiți finalizată în anul 2017
- C4 - Mușuroaie identificate și multiplicare

Activitatea C6

- C6 - Pagube înregistrate la stânele monitorizate
- C6 - Garduri electrice montate la stâne și livezi

Activitatea C8

- Trasee de patrulare
- Prezența urșilor la resturile menajere

Activitatea E3

- Locațiile panourilor informative montate

Activitatea E4

- Locațiile panourilor informative de situri montate

C. Hărți de teren

Au fost tipărite hărți de teren atât în format A4, A3 și A0 pentru a servi activităților specifice realizate în teren în cadrul proiectului, dar și vizitelor de monitorizare externe.

D. Hărți pentru materialele informative (panouri, broșuri).

E. Hărți pentru celelalte rapoarte din cadrul proiectului.

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Până în prezent nu au existat probleme în dezvoltarea bazei de date.

Continuarea activității:

- Obținerea sau vectorizarea de noi straturi tematice utile în cadrul activităților din proiect;
- Generarea de hărți tematice ale stadiului de implementare pentru celelalte acțiuni din proiect;

Anexe transmise cu Inception Report:

- CD cu Baza de date GIS în format ESRI file geodatabase, în proiecție Stereografică 1970 (Datum Dealul Piscului 1970)

Anexe transmise cu Midterm Report

- CD cu Baza de date GIS în format ESRI file geodatabase, în proiecție Stereografică 1970 (Datum Dealul Piscului 1970) – versiune la 31.05.2018

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		✓	-	■	■	✓	-	■	■	✓	-	■	■	✓	-	■	■	✓	-	■	■	✓
C7	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport de activitate parțial	C7	01.09.2016	15.11.2016	Anexa nr. C.7. la Progress Report I
Raport de activitate final și baza de date GIS încărcată cu informații	C7	01.09.2019		

5.1.11. ACȚIUNEA C.8 ÎMBUNĂȚIREA MANAGEMENTULUI DEȘEURILOR MENAJERE ÎN ZONELE DE CONFLICT OM URS DIN ARIA BRAȘOV- VALEA PRAHOVEI

Obiectiv:

Îmbunătățirea managementului deșeurilor menajere în zonele de conflict om-urs, prin realizarea unui plan de acțiune local care va funcționa pe bază de protocol de colaborare între factorii interesați.

Rezultate așteptate

1. Înființarea unei echipe de patrulare formată din două persoane.
2. Identificarea zonelor unde sunt depozitate resturi menajere și a platformelor pentru colectarea deșeurilor din zonele urbanizate și a zonelor turistice.
2. Organizarea unei întâlniri cu autoritățile locale și firmele de salubritate în vederea realizării unui grup de lucru activ cu privire la managementul deșeurilor menajere.
3. Proiectarea a două tipuri de containere, 160 containere (bear-proof) proiectate, confecționate și montate în teren pentru colectarea resturilor menajere, securizate din punct de vedere al accesului urșilor și care să se preteze sistemului actual de ridicare a resturilor menajere.
4. Reducerea cu 25 % a fenomenului de habituaie a urșilor.

Progresul înregistrat:

În primăvara anului 2015 s-a format o echipă de patrulare, în vederea monitorizării zonelor de depozitare și colectare a deșeurilor unde pot să apară conflicte om-urs, în zona Brașov-Valea Prahovei.

Echipa de patrulare este formată din minim doi membri (ingineri teren), de la instituții diferite implicate în proiect (Fundația Carpați, I.N.C.D.S-BV, O.S. Râșnov, RPLP Kronstadt, P.N. Bucegi). Aceasta verifică periodic zonele de colectare a deșeurilor menajere, utilizând mașini de teren achiziționate în cadrul proiectului, cât și autoturisme de teren ale beneficiarilor, conform unui grafic de patrulare stabilit în anul 2015, cu colectare date pe fișe standard de patrulare (*Anexa C.8.3. – Progres Report*).

Membrii echipelor de patrulare, începând cu luna iunie 2015, au efectuat deplasări în teren pentru a identifica zonele în care sunt depozitate resturi menajere și a platformelor pentru colectarea deșeurilor din zonele urbanizate, din apropierea pădurii și a zonelor turistice (zone de campare, cabane, pensiuni, hoteluri, etc). Această activitate se desfășoară pe tot parcursul anului pe un grafic bine stabilit sau în zone unde frecvența urșilor este ridicată. Aceste zone de conflict om-urs se verifică frecvent și diferă în funcție de resturile alimentare găsite la platformele de colectare, sau de numărul de turiști din zonele de campare.

În data de 18.12.2015 a fost organizată o întâlnire de lucru la Predeal, Pensiunea Speranța, jud.Brașov. Întâlnirea de lucru a avut dublu scop: realizarea unui grup operativ de lucru pentru limitarea fenomenului de habituaie a urșilor și de reducere a conflictelor directe om-urs, prin modificarea managementului resturilor menajere în cadrul proiectului LIFE13 NAT/RO/001154 și conștientizarea comunităților locale despre riscul apariției conflictelor om-urs (măsuri de prevenție a conflictelor). Una din principalele concluzii a fost importanța prevenției conflictelor om urs realizată prin diferite forme în comunitățile locale.

Foto nr. 27 Întâlnire de lucru Predeal

Datorită managementului ineficient al resturilor menajere implementat în zonele urbanizate din apropierea pădurii și a zonelor de campare și cu activități turistice în afara localităților, în perioada 01.04.2015 – 01.11.2017 s-au identificat 65 de exemplare urs care frecventează diferite locații din zona de implementare a proiectului.

În anul 2017 au fost identificate 60 exemplare de urs în zona de implementare a proiectului, după cum urmează:

În zona de patrulare, la nivel de județ, au fost identificate următorul număr de urși, care frecventau containerele, pubelele și platformele de colectare a resturilor menajere:

- Județul Brașov (Brașov, Săcele, Predeal și Râșnov): 20 exemplare de urs
- Județul Prahova (Azuga, Bușteni și Sinaia): 35 exemplare de urs
- Județul Dâmbovița (Moroieni, Padina și Peștera): 5 exemplare de urs

În cadrul patrulării pe zona metropolitană Brașov, ingineri de teren au identificat doi pui de urs abandonați de ursoaică cu vârsta de aproximativ 5 luni, care au fost monitorizați timp de 2 zile, expertul faună împreună cu echipa proiectului au decis capturarea și relocarea lor în centru de reabilitare de la Bălan.

În **perioada 01.04.2018 – 30.05.2018** s-au identificat 40 de exemplare urs care frecventează în diferite locații din zona de implementare a proiectului, însă numărul acestora va crește după luna iunie, când vor veni ursoaicele cu puii din anul 2018.

În zona de patrulare, la nivel de județ, au fost identificate următorul număr de urși, care frecventau containerele, pubelele și platformele de colectare a resturilor menajere:

- Județul Brașov (Brașov – 1 ex, Săcele -1 ex, Predeal – 3 ex și Râșnov- 1ex.): 6 exemplare de urs
- Județul Prahova (Azuga – 2 ex, Bușteni – 18 ex și Sinaia – 6 ex, Cheia – 1 ex): 27 exemplare de urs
- Județul Dâmbovița (Moroieni – 1 ex, Padina și Peștera – 4 ex): 5 exemplare de urs

Foto nr. 28 Urs zonă de campare Bucegi

Foto nr. 29 Urși la container colectare resturi menajere – Valea Cerbului

Foto nr. 30 Urși la container colectare resturi menajere – Valea Cerbului

Foto nr. 31 Urși la container colectare resturi menajere – Bușteni

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Datorită managementului ineficient al gunoaielor, echipa de patrulare a întâlnit multiple conflicte om-urs pe aria Brașov-Valea Prahovei:

- Zona Dâmbu Morii-Săcele: un om atacat în apropierea traseului turistic,
- Predeal: un om atacat în apropierea zonei urbanizate din apropierea pădurii,
- Brașov-Răcădău: doi oameni atacați cu multe zile de spitalizare,
- Zona Valea Cerbului-Bușteni: în zona de campare multiple daune la corturi, rulote, sau tomberoane.
- Multiple cazuri de tomberoane și spații pentru depozitarea gunoiului menajer, pensiuni, devastate sau distruse parțial de urs.

În multe zone de pe aria Brașov-Valea Prahovei (aria proiectului) urșii frecventează platformele sau tomberoanele cu resturile menajere datorită managementului ineficient al gunoaielor.

Continuarea activității:

Activitatea continuă pentru atingerea obiectivelor propuse.

Se vor mai organiza 4 întâlniri cu (grup de lucru activ) autoritățile locale și firmele de salubritate în vederea eficientizării colectării deșeurilor mai ales din zonele frecventate de urs din apropierea zonelor urbanizate și a zonelor turistice. În zonele urbanizate se simte o nevoie mai acută de instalare a unor sisteme de colectare resturi menajere, la care ursul să nu aibă acces.

Ca și până acum, echipa de patrulare va verifica periodic zonele urbanizate, din apropierea pădurii și a zonelor turistice (zone de campare, cabane, pensiuni, hoteluri,etc.) cu containere și platforme pentru resturi menajere, care sunt în imediata apropiere a pădurilor în care sunt posibile conflicte om – urs.

După monitorizarea timp de trei ani a zonei de implementare a proiectului, se vor achiziționa 160 containere (bear-proof) și vor fi amplasate în zonele cele mai sensibile rezultate în urma monitorizării patrulei. Până acum cele mai sensibile zone sunt: cartierele de la liziera pădurii din orașele Bușteni, Sinaia, Azuga, Predeal și Brașov, precum și zonele turistice: Valea Cerbului-Bușteni, Padina/Peștera-Bucegi, Poiana Brașov, Dâmbul Morii-Săcele, Cetate Râșnov și stațiunea Cheia-Prahova.

Achiziționarea containerelor anti urs se poate face doar după ce se primește tranșa II de finanțare, deoarece bugetul proiectului nu a permis achiziționarea acestora în această etapă a proiectului.

Anexe transmise cu Inception Report:

- Anexa nr. C.8.1. Fișa de patrulare

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa nr. C.8.1. Harta - Locații ale prezenței urșilor la zone de resturi menajere în anul 2016
- Anexa nr. C.8.2. Harta - Traseele de patrulare a echipei Life for bear
- Anexa nr. C.8.3. Grafic de patrulare
- Anexa nr. C.8.4. Fișa standard de patrulare
- Anexa nr. C.8.5. Rapoarte de activitate privind patrularea
- Anexa nr. C.8.6. Prezență întâlnire managementul deșeurilor și E.4. Campanie de conștientizare a acțiunilor de conservare a ursului 18.12.2015

Anexe transmise cu Midterm Report

- Anexa nr. C.8.1. Harta - Locații ale prezenței urșilor la zone de resturi menajere în anul 2016
- Anexa nr. C.8.2. Harta - Locații ale prezenței urșilor la zone de resturi menajere în anul 2017
- Anexa nr. C.8.3. Harta - Locații ale prezenței urșilor la zone de resturi menajere în anul 2018

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		<	-	=	>	<	-	=	>	<	-	=	>	<	-	=	>	<	-	=	>	<
C8	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport de activitate parțial	C8	01.06.2016	01.06.2016	Anexa nr. C.8. la Progress Report I
Raport de îmbunătățire a managementului deșeurilor	C8	01.09.2019		

5.1.12. ACȚIUNEA D.1. MONITORIZAREA IMPACTULUI ACȚIUNILOR PROIECTULUI ASUPRA STĂRII DE CONSERVARE A POPULAȚIEI DE URS

Obiective:

Cele opt acțiuni concrete propuse în proiect au obiectiv principal menținerea/îmbunătățirea stării de conservare a populației de urs brun din zona proiectului.

Pentru a avea o imagine mai completă asupra impactului produs de acestea s-a prevăzut o activitate de sine stătătoare care să cuantifice efectul produs de implementarea proiectului (în special activitățile C) asupra stării de conservare a ursului brun.

Rezultate așteptate

1. Rapoarte anuale de evaluare a impactului stării de conservare a ursului brun în zona proiectului - 4 rapoarte,
2. Raport final care va prezenta impactul pe toată durata proiectului - 1 raport,
3. Baza de date GIS care va fi suportul pentru actualizarea anuală a bazei evaluării stării de conservare.

Progresul înregistrat:

A fost numită structura de monitorizare a proiectului în ultimul trimestru al anului 2014, în vederea atingerii obiectivelor de conservare a speciei *Ursus arctos*: Pașca Claudiu-EF11, Vișan Daniel- EF12, Sârbu George-EF13, Cazacu Roxana-EF14 și Cotovelea Ancuța-EF22.

În 2015 s-au determinat indicatorii de evaluare a impactului, care permit analiza periodică a situației de fapt, de la începutul până la sfârșitul proiectului și s-a început monitorizarea acestora în următoarele arii protejate: ROSCI 0120 Muntele Tâmpa, ROSCI 0207 Postăvaru, ROSCI 0195 Piatra Mare, ROSCI 0013 Bucegi, ROSCI 0038 Ciucaș.

Indicatorii monitorizați sunt:

D1.1 Gradul de informare și acceptare a planului de acțiune pentru conservarea ursului brun de către factorii de interes C1

Se monitorizează:

1. Numărul de persoane informate pe grupuri de interese: agricultori, păstori, silvicultori, vânători, comunități și administrații locale, turiști, investitori, ONG-urile și instituțiile statului.
2. Numărul de instituții care aprobă planul de acțiune pentru conservarea ursului brun.

D.1.2. Diminuarea numărului de urși problemă de la acțiunea C2 și C3

Se monitorizează:

referitor la funcționarea echipei Bear Conflict

1. Numărul de pagube înregistrate de echipa BEAR CONFLICT
2. Numărul de persoane instruite cu ajutorul cursului
3. Numărul de echipe de lucru operative formate

Pentru relocarea și monitorizarea exemplarelor de urs

1. Numărul de exemplare de urs care apar în zonele de conflict
2. Numărul de urși relocați
3. Numărul de urși monitorizați

D.1.3 Diminuarea numărului de conflicte om-urs pentru acțiunea C8 și C6

Se monitorizează:

1. Numărul de platforme de gunoi menajer cu management defectuos
2. Numărul de stupine afectate

3. Numărul de pomi fructiferi afectați
4. Numărul de animale ucise
5. Suprafața de culturi agricole afectate

D.1.4 Grad de utilizare a bazei de date GIS C7

Se monitorizează:

1. Volumul de date introduse în sistem
2. Volumul de date utilizate în analiza celor mai bune măsuri de conservare

D.1.5 Îmbunătățirea Ofertei trofice în habitatele adiacente zonelor de conflict C5;C4

Se monitorizează:

1. Numărul de mușuroaie multiplicat
2. Numărul de puieți plantați
3. Numărul de studii de amenajare a pădurilor care respectă setul de măsuri speciale de conducere a arboretelor favorabile ursului.

S-au realizat Rapoartele anuale I și II de evaluare a impactului stării de conservare a ursului brun în zona proiectului. În urma determinării stării de conservare a populației de urs brun, la nivel de arie protejată (5 arii protejate), a rezultat că starea globală de conservare a speciei urs brun este favorabilă în cadrul ariilor naturale protejate: ROSCI 0207 Postăvaru; ROSCI 0195 Piatra Mare, ROSCI Ciucaș 0038, ROSCI 0013 Bucegi și ROSCI 120 Muntele Tâmpa.

S-a completat baza de date GIS cu rezultatele parametrilor monitorizați.

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Nu au fost întâmpinate probleme majore la această activitate.

Continuarea activității:

Activitatea continuă pentru atingerea obiectivelor propuse.

Pentru Raportul de Monitorizare III și Raportul final se vor monitoriza indicatorii stabiliți cu parametrii aferenți.

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa nr. D.1.1. Metodologie pentru determinarea și monitorizarea stării de conservare a ursului brun

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		✓	+	□	□	□	✓	+	□	□	□	✓	+	□	□	□	✓	+	□	□	□	
D1	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport de monitorizare I	D1	30.10.2016	30.10.2016	Anexa D.1. la Progress Report I
Raport de monitorizare II	D1	30.12.2017	30.12.2017	Midterm Report
Raport de monitorizare III	D1	30.10.2018		
Raport final de monitorizare	D1	30.08.2019		

5.1.13. ACȚIUNEA D2-MONITORIZAREA IMPACTULUI SOCIO-ECONOMIC AL ACȚIUNILOR PROIECTULUI

Obiective:

Acțiunile propuse în proiect au ca obiectiv principal menținerea/îmbunătățirea stării de conservare a populației de urs brun din zona proiectului, însă acestea vor avea, în plus, un impact socio-economic pozitiv, deosebit de pregnant, în zona proiectului.

Obiectivul este realizabil în cadrul proiectului. Atingerea acestui obiectiv respectă schema de implementare a proiectului.

Rezultate așteptate

Rapoarte anuale și un raport final de monitorizare a impactului socio-economic al activităților proiectului - 4 rapoarte,

Progresul înregistrat:

S-au întocmit 3 rapoarte anuale:

- Raport de monitorizare I: 01.10.2015
- Raport de monitorizare II: 15.11.2016
- Raport de monitorizare III: 15.11.2017

Întrucât s-au constatat limitări ale metodologiei prin care se realiza monitorizarea la această activitate, s-au găsit soluții de îmbunătățire a metodologiei de colectare a datelor și, implicit, a rezultatelor. Propunerile de îmbunătățire au fost aduse de un consultant cu competențe în sociologie și comunicare.

S-au stabilit zonele concrete care să fie monitorizate constant.

S-au îmbunătățit parametrii indicatorilor de evaluare a atitudinii factorilor interesați în zona de implementare a proiectului. S-au revizuit indicatorii în anul 2016.

S-au stabilit acțiunile de referință ale proiectului care vor fi urmărite pentru cuantificarea indicatorilor.

S-a realizat o fișă de monitorizare pentru colectarea de date referitoare la indicatorii stabiliți (Anexa D.2.a la Raport de monitorizare II, trimise cu raportul de progres I). Aceasta se completează de către agenții de teren sau de către sociolog pe baza informațiilor oferite de agenții de teren, pentru acțiunile care vizează unul dintre indicatori și se va completa locația, data și, eventual, detalii despre caz. Acești indicatori au fost urmăriți începând cu 2017.

Fișa de monitorizare a impactului urmărește acțiunile concrete realizate în cadrul activităților de tip C, dar și unele din cadrul activităților de tip E, determinând influența pe care o au asupra beneficiarilor acțiunii și a atitudinii și implicării acestora. Metoda folosită pentru completarea acestei fișe este studiul de caz asupra unor acțiuni din proiect și urmărilor lor resimțite în rândul grupurilor de interese. Se urmărește obținerea de informații calitative pentru determinarea atitudinii și gradului de implicarea factorilor de interes, răspunzând la 4 întrebări care privesc acțiunile luate în studiul de caz: 1. *Cine beneficiază?* 2. *Cum influențează acțiunea beneficiarul?* 3. *Ce atitudine a exprimat beneficiarul față de acțiunea realizată?* 4. *Ce implicare a demonstrat beneficiarul?*

Studiile de caz vor fi realizate pentru raportul final, pentru câteva acțiuni concrete din care se pot extrage informații utile despre impactul socio-economic, evitându-se dublarea informației.

Pentru clarificare oferim un **exemplu**. În luna mai 2017 un urs a fost văzut pe străzile din Brașov 3 seri la rând. Membrii din echipa proiectului LIFE FOR BEAR au participat la acțiuni de monitorizare, care s-au finalizat cu capturarea și relocarea ursului în pădure. Această acțiune se încadrează la acțiunile de tip C.3. În acest caz beneficiarul principal este comunitatea din orașul Brașov, iar acțiunea de relocare a influențat beneficiarul într-un mod pozitiv, din prisma eliminării pericolului de conflict dintre om și urs. În urma analizării părerilor din mediul online și a discuțiilor cu participanții la acțiune și cu unii locuitori din zonele în care a fost ursul, s-a constatat că gradul de acceptanță a speciei este crescut, dar persoanele care s-au găsit neașteptat în proximitatea ursul

au mărturisit teamă. În urma realizării acțiunii de relocare, atitudinea exprimată a fost pozitivă și a fost apreciată acțiunea că a fost stins conflictul și ursul a revenit în habitatul lui. Persoane din comunitate au oferit informații despre locația ursului care au fost de ajutor. Unele persoane au dorit să vadă ursul de aproape și au încurcat inițial, desfășurarea activității, dar au intervenit jandarmii care au asigurat perimetrul pentru a nu fi disturbată acțiunea de capturare și relocare. S-a constatat că dorința de implicare este destul de crescută.

Astfel, această fișă oferă direcțiile de relatare a acțiunilor concrete, astfel încât să poată fi determinat impactul socio-economic.

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Probleme apărute: Prin folosirea unor instrumente limitate și nedeterminarea unei metodologii unitare de cuantificare a indicatorilor, activitatea a întâmpinat probleme în realizare.

Soluții găsite: S-a îmbunătățit metodologia de monitorizare, astfel că din 2017 au fost urmăriți indicatorii revizuiți la sfârșitul lui 2016, iar pentru raportul final se întocmesc studii de caz pentru acțiunile concrete relevante.

Continuarea activității:

Se vor colecta informații conform fișelor de monitorizare și se vor întocmi următoarele rapoartele de monitorizare până la finalul proiectului.

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa D.2.3. Fișă monitorizare indicatori D.2.a
- Anexa D.2.4. Fișă monitorizare impact D.2.b
- Anexa D.2.5. Model raport monitorizare APN Bucegi

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		✓	-	=	≡	✓	-	=	≡	✓	-	=	≡	✓	-	=	≡	✓	-	=	≡	✓
D2	Proposed																					
	Actual																					
	New Proposal*																					

*Termen nou propus pentru finalizarea activității

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport de monitorizare I	D2	01.10.2015	01.10.2015	Anexa D.2.1 la Progress Report I
Raport de monitorizare II	D2	01.10.2016	15.11.2016	Anexa D.2.2 la Progress Report I
Raport de monitorizare III	D2	01.10.2017	15.11.2017	Midterm Report
Raport final de monitorizare	D2	01.10.2018*		
		30.09.2019**		

**Termen nou propus pentru raportul final de monitorizare, pentru a se integra și informațiile rezultate din acțiunile realizate în 2019

5.1.14. ACȚIUNEA D3- MONITORING EX-ANTE

Obiective:

Pentru a evalua situația inițială legată de nivelul indicatorilor principali țintiți de activitățile concrete pentru îmbunătățirea stării de conservare a ursului, s-a prevăzut prima activitate de monitorizare, pentru a avea un nivel de comparație obiectiv în viitoarea evaluare a rezultatelor proiectului. Fiecărei acțiuni concrete i s-au atribuit indicatori inițiali care urmează să fie comparați cu cei rezultați la finalul proiectului.

Rezultate așteptate

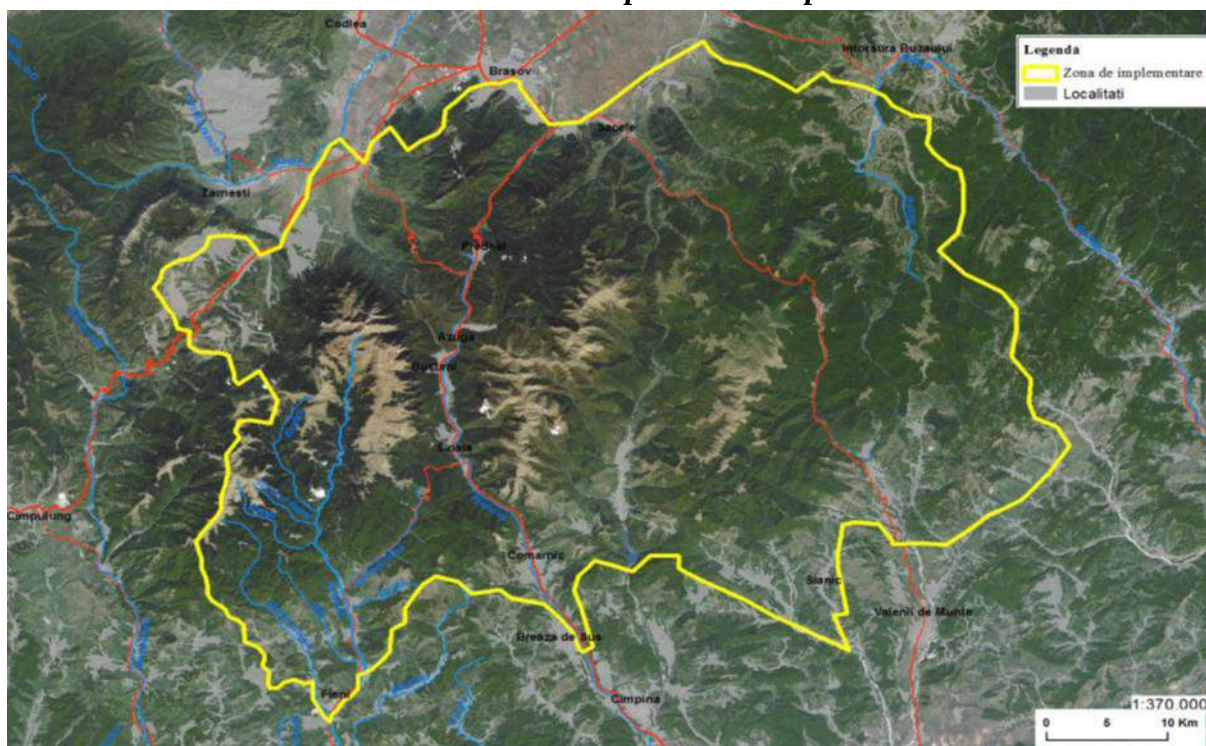
Rezultatul final al acestei acțiuni constă în elaborarea unui raport de evaluare a stării inițiale de conservare a ursului brun în zona proiectului, prin stabilirea indicatorilor de pornire pentru acțiunile de tip C.

- Valori pentru toți indicatorii prevăzuți, ce vor constitui baza pentru monitorizarea ulterioară.

Progresul înregistrat:

Inițial a fost stabilită zona de aplicare a metodologiei de cuantificare a indicatorilor enumerați mai sus, aceasta fiind zona de implementare a proiectului, respectiv suprafața limitată la nord de orașul Brașov, la vest de limita vestică a SCI-ului Bucegi, la sud de limita sudică a SCI-ului Bucegi și la est de limita estică a SCI-ului Ciucaș, în suprafață totală de 289752.000 ha.

Harta nr. 4 Zona de implementare a proiectului

La începutul proiectului au fost evaluați 12 indicatori, rezultatul evaluării este consemnat în Raportul de evaluare a stării inițiale de conservare a ursului brun în zona proiectului, prin stabilirea indicatorilor de pornire pentru acțiunile de tip C.

Evaluarea indicatorilor a luat în calcul perioada dintre 15 septembrie 2013 și 14 septembrie 2014, având în vedere că datele existente, centralizate până la nivelul autorității publice centrale, nu permiteau accesul la situațiile conflictuale din ultima parte a anului 2014, precum și necesitatea unor date aferente tuturor celor patru sezoane, pentru a surprinde diferențele determinate de sezon asupra numărului de conflicte.

Analiza tuturor indicatorilor cantitativi în zona de implementare a proiectului pentru evidențierea numărului de conflicte au avut ca sursă raportările existente la nivelul factorilor implicați în gestionarea speciilor.

În plus față de datele existente enumerate mai sus, în zona de implementare a proiectului au fost identificate zonele de risc la conflicte pe baza analizei rezultatelor mai multor proiecte specifice derulate în zonă.

Din zonele de risc identificate în etapa anterioară au fost selectate zonele în care s-a efectuat un studiu de teren, respectiv fondurile cinegetice pe suprafața cărora au fost aplicate fișele de teren, prin interviuarea factorilor implicați.

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Datorită schimbărilor la nivel politic și administrativ realizate la sfârșitul anului 2014, la nivel de Ministerul Mediului, s-a îngreunat obținerea unor date pentru anumiți indicatori monitorizați în cadrul acțiunii, astfel că am fost nevoiți să decalăm finalizarea acțiunii până în luna aprilie 2015. Acest lucru nu a influențat calitatea datelor și nici finalizarea raportului care a fost transmis cu Inception Report.

Continuarea activității:

Acțiunea, practic, a fost finalizată, dar se va continua anual cu monitorizarea indicatorilor în vederea stabilirii la sfârșitul proiectului, a influenței acțiunilor asupra stării de conservare a ursului.

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
D3	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport de evaluare a stării inițiale de conservare a ursului brun în zona proiectului, prin stabilirea indicatorilor de pornire pentru acțiunile de tip C	D3	31.01.2015	10.04.2015	Anexa D.3.1. la Inception Report

5.1.15. ACȚIUNEA E.1 – PROMOVAREA PROIECTULUI, A OBIECTIVELOR ȘI REZULTATELOR

Obiective

- Diseminarea informațiilor obținute în cadrul proiectului;
- Creșterea gradului de informare cu privire la urs și conflictele generate de acesta;
- Asigurarea unui feed-back necesar pentru derularea în bune condiții a proiectului și atingerea obiectivelor propuse.

Rezultate așteptate

- Organizarea a 4 evenimente de informare și a unei conferințe finale;
- Diverse sesiuni de informare cu privire la urs și problematica asociată acestuia;
- 600 buc broșuri pentru promovarea proiectului și a acțiunilor acestuia, format A5 – 12 pag full color hârtie lucioasă;
- banner proiect;
- 200 buc postere format A2, full color hârtie lucioasă;
- 1000 buc. pixuri personalizate;
- 900 exemplare autocolante proiect;
- 5 comunicate de presă.

Progresul înregistrat

Au fost realizate toate livrabilele aferente acestei activități:

- logo-ul proiectului.
- 900 buc. autocolante de formă eliptică, cu dimensiunea de 9x12 care conțin următoarele informații: logo proiect, titlul proiectului, logo-ul LIFE, logo-ul Uniunii Europene, adresa website-ului proiectului.
- 2 bannere (unul orizontal 200 cm x 85 cm și un roll-up 210 cm x 90 cm) care conțin titlul și logo-ul proiectului, logo-ul LIFE, logo-ul Uniunii Europene, adresa website-ului proiectului.
- 600 de broșuri format A5, 12 pagini full color, (raport imagini/text – 70/30), cu imagini edificatoare. De asemenea a fost prezentat proiectul cu obiectivele, activitățile, parteneri, surse de finanțare, obiectivele principale ale programului de finanțare LIFE, titlul și logo-ul proiectului, logo-ul LIFE, logo-ul Uniunii Europene, adresa de website a proiectului www.forbear.icaswildlife.ro.
- 1000 buc. pixuri personalizate, conținând titlul proiectului, logo-ul LIFE, logo-ul Uniunii Europene.
- 200 buc postere format A2, full color hârtie lucioasă, care conțin informații de bază despre urs, conflicte și soluții promovate de proiect.

Foto nr. 32 Banner, Roll-up, autocolant, pix, broșură promovare proiect

Promovarea proiectului, a obiectivelor și rezultatelor vizează mai multe grupuri țintă, întrucât informațiile de interes pentru fiecare au particularități diferite. Evenimentele de informare au urmărit diseminarea în rândul grupurilor țintă vizate, astfel:

- Grupul țintă I – format din specialiști care își desfășoară activitatea în domeniile: cinegetic, silvic, biologie, ecologie, etc.
 - o Evenimente organizate cu ocazia întâlnirii echipei de lucru pentru revizuirea Planului de acțiune la nivel național al populației de urs în următoarele perioade:
 - în perioada 05 – 06.11.2015 a fost organizată la Șimon/Bran, județul Brașov, prima întâlnire a Grupului de lucru,
 - în data de 20.12.2017 a fost organizată a doua întâlnire a grupului de lucru la I.N.C.D.S. Marin Drăcea – Stațiunea Brașov,
 - în perioada 15-16.03.2018, a fost organizată a treia întâlnire de lucru la Facultatea de Silvicultură și Exploatare Forestiere, din Municipiul Brașov,
 - în data de 29.03.2018, a fost organizată a patra întâlnire a grupului de lucru la I.N.C.D.S. Marin Drăcea – Stațiunea Brașov.

La această întâlnire au participat 50 de specialiști de la diferite instituții și organizații naționale, regionale și locale (Garda de Mediu, Asociația Generală a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi din Romania, RNP – Romsilva, Garda Forestieră, Agenții județene de protecția mediului, Gestionari ai fondurilor cinegetice, Ocoale silvice, Administrații ale Parcurilor Naturale și diferite O.N.G.-uri de mediu naționale și internaționale).

- Grupul țintă II - format din personal al instituțiilor a căror activitate interferează cu specia urs (gestionari fonduri cinegetice, ocoale silvice, agenții de protecția mediului, primării, poliția comunitară, firme de salubritate, etc.). Eveniment organizat la Predeal, județul Brașov, în data de 18.12.2015, cu ocazia organizării întâlnirii din cadrul Acțiunilor C8 și E4. La acest eveniment au participat 37 de persoane.
- Grupul țintă III – format din persoane care au frecvent conflicte cu ursul, respectiv: fermieri, apicultori și agricultori cărora le-au fost prezentate metode de reducere a

conflictelor directe cu ursul și metode de protecție asupra conflictelor. Eveniment organizat la Moroieni, județul Dâmbovița, în data de 24 ianuarie 2016, cu ocazia întâlnirii organizate în cadrul acțiunii C6 pentru transferul de bune practici a unor sisteme moderne de protecție a stânelor, livezilor, culturilor agricole și fermelor apicole, în vederea reducerii conflictelor om – urs.

Cu ocazia acestor evenimente cu participanți din diferite grupuri țintă, a fost prezentat proiectul și au fost diseminate mape cu materiale informative, formate din: broșuri pentru promovarea proiectului, tricouri, șepcuțe, postere, fluturași, autocolante și pixuri personalizate.

Foto nr. 33 Întâlnire realizată la Predeal, județul Brașov, 18.12.2015

Modalitățile de comunicare cu grupurile țintă au fost diferite în funcție de interesele fiecărui grup privind problematica speciei urs. Astfel:

Cu Grupul țintă I (format din specialiști care își desfășoară activitatea în domeniile: cinegetic, silvic, biologie, ecologie, etc.) s-a comunicat îndeosebi cu ocazia întâlnirilor de lucru pentru realizarea planului de acțiune și la fiecare eveniment la care au fost prezenți membrii din echipa proiectului. Schimbul de informații s-a realizat și în întâlniri individuale sau pe email. Tematica comunicărilor cu acest grup a vizat, în principal, măsuri de management aplicabile care să urmărească necesitățile speciei urs și ale populației umane din punct de vedere ecologic, etologic, conservativ, social și economic.

Cu Grupul țintă II (format din personal al instituțiilor a căror activitate interferează cu specia urs: gestionari fonduri cinegetice, ocoale silvice, agenții de protecția mediului, primării, poliția comunitară, firme de salubritate, etc.) s-a comunicat cu ocazia întâlnirilor organizate de echipa proiectului și la alte întâlniri organizate de diverse instituții cu privire la situațiile conflictuale dintre oameni și urși. De asemenea, la multe acțiuni de teren au participat și reprezentanți de la instituțiile amintite din diverse localități. Tematica comunicării cu acest grup s-a îndreptat atât către metodele de gestionare ale conflictelor existente și potențiale dintre om și urs, cât și către metode de prevenire a conflictelor. Întrucât s-au stabilit legături cu reprezentanți ai instituțiilor amintite, se lucrează în continuare în echipă pentru a se găsi soluții la problemele care privesc coexistența om-urs.

Cu Grupul țintă III (format din persoane care au frecvent conflicte cu ursul, respectiv: fermieri, apicultori, agricultori) comunicarea s-a realizat atât în cadrul unei întâlniri organizate, dar mai mult de către agenții de teren cu ocazia: patrulelor efectuate în zonele frecventate de urși, colectării de date, instalării de sisteme de protecție. În cadrul acestor întâlniri s-a putut discuta despre natura conflictelor, atitudinea generată, metode de prevenție și exemple de bune practici pentru reducerea conflictelor.

Se monitorizează și actualizează periodic canalele de comunicare online (website, youtube, facebook). Se urmărește informarea și conștientizarea factorilor interesați, în special a publicului

larg. În vederea diseminării acțiunilor și rezultatelor, informațiile se centralizează și se adaptează pentru a fi transformate în conținut sintetizat și clar.

Pe lângă evenimentele realizate în cadrul proiectului, s-au folosit diverse ocazii pentru a informa grupurile țintă și publicul larg cu privire la proiect, activități din cadrul acestuia, urs și problematica asociată acestuia. Dintre acestea amintim:

- Participarea la a doua etapă din Campionatul Național de Turism Sportiv ȘTAFETA MUNȚILOR 2015, organizat de Asociația de Turism Montan “Cocoșul de Munte” în situl ROSCI 0195 Piatra Mare – iunie 2015. Eveniment la care s-au diseminat atât informații despre proiect, cât și despre importanța ursului și a siturilor Natura 2000.
- În data de 29.10.2015, a fost promovat proiectul, cu ajutorul reportajului realizat de DIGI 24, cu ocazia capturării și relocării unui exemplar de urs din zona orașului Brașov <http://www.digi24.ro/Stiri/Regional/Digi24+Brasov/Stiri/Pui+de+urs+ratacit>
- Comunicatul de presă din 15.07.2016, postat pe website și facebook, referitor la atac urs asupra unui cetățean din Brașov și sfaturi de prevenire conflicte directe om-urs a fost preluat de mai multe canale massmedia printre care “agerpress” (de nivel național) și “transilvanianews” (de nivel regional), precum și cel puțin 4 de nivel local.
- La conferința de presă din data de 18.07.2016 organizată de Primăria și Prefectura Brașov pe problematica urșilor, au participat Ramon Jurj, din partea Institutului Național de Cercetare Dezvoltare în Silvicultură “Marin Drăcea” și Cosmin Didă din partea RPLP Kronstadt R.A. La această conferință a fost prezentat și proiectul cu obiectivele sale și s-au înmânat materiale informative. Presa locală a relatat diverse aspecte menționate în cadrul conferinței. “Monitorul express” a prezentat situația globală în știrea relatată în 18.07.2016).
- S-a mediatizat de “Libertatea” în data de 20.07.2016 capturarea și relocarea unui urs de la Cetatea Râșnov, articol în care s-a punctat implicarea proiectului LIFE FOR BEAR.
- S-a mediatizat la Știrile ProTV în data de 10.09.2016 eliberarea unui urs din laț efectuată cu sprijinul BEAR TEAM în Comarnic.
- Prin comunicatul de presă din 27.10.2016 referitor la *Îndrumar tehnic de capturare și relocare urși problemă*, s-a mediatizat întocmirea draftului „Îndrumarului tehnic de capturare și relocare urși problemă” de către “Bună ziua Brașov” și “Mytex”. “Îndrumarul tehnic de capturare și relocare urși problemă”, în versiunea de draft modificată în urma consultărilor cu alți factori interesați și completărilor aduse de aceștia a fost trimis către: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Academia Română – Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii, Prefectura Brașov, Primăria Brașov, Agenția pentru Protecția Mediului Brașov, Garda Forestieră Brașov, D.S.V.S.A. Brașov, Garda Națională de Mediu – Consiliul Județean Brașov și Inspectoratul de Jandarmi Județean Brașov.
- S-au mediatizat sfaturile de prevenire a conflictelor de către MyTex în data de 28.10.2016
- S-a mediatizat în presa scrisă Transilvania Express conceperea *Îndrumarului tehnic de capturare și relocare urși problemă* și o acțiune în școli de prevenire a conflictelor om-urs, realizată de membrii ai echipei LIFE FOR BEAR.
- S-a reluat mediatizarea în presa scrisă Transilvania Express a sfaturilor de prevenire a conflictelor de la echipa LIFE FOR BEAR, în urma unui incident în care un urs a atacat un turist american în zona Pietrele lui Solomon Brașov.

Pe lângă evenimentele de informare organizate special pentru fiecare grup, promovarea proiectului cu acțiunile și rezultatele acestuia s-a efectuat la fiecare eveniment sau acțiune de teren la care s-au întâlnit membrii din echipa proiectului cu stakeholderi care fac parte din grupurile țintă vizate de activitățile LIFE FOR BEAR.

La evenimentele la care s-a participat s-au înmânat materiale informative elaborate în cadrul proiectului.

Distribuția materialelor se centralizează pentru raportul final.

În cadrul Caravanei LIFE cu ocazia împlinirii a 25 ani de program LIFE, o parte din membrii echipei LIFE FOR BEAR au fost prezenți la evenimentele realizate în Brașov (30-31 mai 2017) și în București (7 iunie 2017). A fost prezentat proiectul și unele acțiuni concrete realizate în cadrul acestuia și s-a efectuat un schimb de experiență între proiecte.

Foto nr. 34 Colaj poze de la CARAVANA LIFE 2017

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Nu au apărut dificultăți în implementarea activității.

Continuarea activității

- Activitatea continuă pentru atingerea obiectivelor propuse;
- De asemenea se vor mai organiza 3 evenimente de informare și o conferință finală de informare la sfârșitul perioadei de derulare a proiectului;
- Se vor realiza comunicate de presă pentru anunțarea evenimentelor organizate și pentru finalizarea proiectului;
- Se vor organiza sesiuni de informare de câte ori se ivește ocazia.

Anexe transmise cu Inception Report:

- Anexa nr. E.1.1- Comunicat de presă

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa nr. E.1.1. – știre Digi24 din 29.10.2015 referitoare la pui de urs rățacit în oraș salvat și dus în pădure de BEAR TEAM
- Anexa nr. E.1.2. – Comunicat de presă din 15.07.2016 referitor la atac urs asupra unui cetățean din Brașov și sfaturi de prevenire conflicte directe om-urs
 - Anexa nr. E.1.2.1. - comunicat de presă din 15.07.2016 preluat de Agerpress
 - Anexa nr. E.1.2.2. - comunicat de presă din 15.07.2016 preluat de Transilvania news
 - Anexa nr. E.1.2.3. - comunicat de presă din 15.07.2016 preluat de Amosnews
- Anexa nr. E.1.3. – știre Monitorul express din 18.07.2016
- Anexa nr. E.1.4. - știre libertatea.ro din 20.07.2016 referitoare la urs relocat de la Cetatea Râșnov
- Anexa nr. E.1.5. – știre Pro TV din 10.09.2016 referitoare la urs eliberat din laț la Comarnic
- Anexa nr. E.1.6. – Comunicat de presă din 27.10.2016 referitor la Îndrumar tehnic de capturare și relocare urși problemă
 - Anexa nr. E.1.6.1. – comunicat de presă din 27.10.2016 preluat de Bună ziua Brașov
 - Anexa nr. E.1.6.2. – comunicat de presă din 27.10.2016 preluat de MyTex
- Anexa nr. E.1.7. – știre MyTex din 28.10.2016 referitoare la Sfaturile de prevenire a conflictelor om-urs
- Anexa nr. E.1.8. – știre în presa scrisă Transilvania Express referitoare la conceperea Îndrumarului și realizarea unei acțiuni de prevenție conflicte
- Anexa nr. E.1.9. – știre în presa scrisă Transilvania Express referitoare la sfaturi de prevenire a conflictelor
- Anexa nr. E.1.10. – broșură prezentare proiect, varianta în limba engleză

Anexe transmise cu Midterm Report

Anexa nr. E.1.1. Fișă prezență Caravana LIFE

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
E1	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Logo proiect	E1	31.10.2014	31.10.2014	Anexa nr. E.1.2 la Inception Report
Autocolante proiect	E1	31.01.2015	31.01.2015	Anexa nr. E.1.3 la Inception Report
Banner proiect	E1	31.01.2015	31.01.2015	Anexele nr. E.1.4 și E.1.5 la Inception Report
Broșuri format A5	E1	31.03.2015	31.03.2015	Anexa nr. E.1.6 la Inception Report
Pixuri personalizate	E1	01.05.2015	01.05.2015	Anexa nr. E.1.7 la Inception Report
Postere format A2	E1	31.03.2015	31.03.2015	Anexa nr. E.1.8 la Inception Report

5.1.16. ACȚIUNEA E.2 - WEBSITE ȘI FORUM DE DISCUȚII

Obiective

1. Diseminarea informațiilor obținute în cadrul proiectului, creșterea gradului de informare cu privire la activitățile derulate în Proiectul „Life for Bear”.
2. Realizarea unui website.
3. Realizarea unui forum de discuții.

Rezultate așteptate

1. Website pentru diseminarea obiectivelor și rezultatelor proiectului și forum de discuții.
2. Gradul de informare și conștientizare va crește, estimându-se un număr minim de 400 de vizitatori anual.

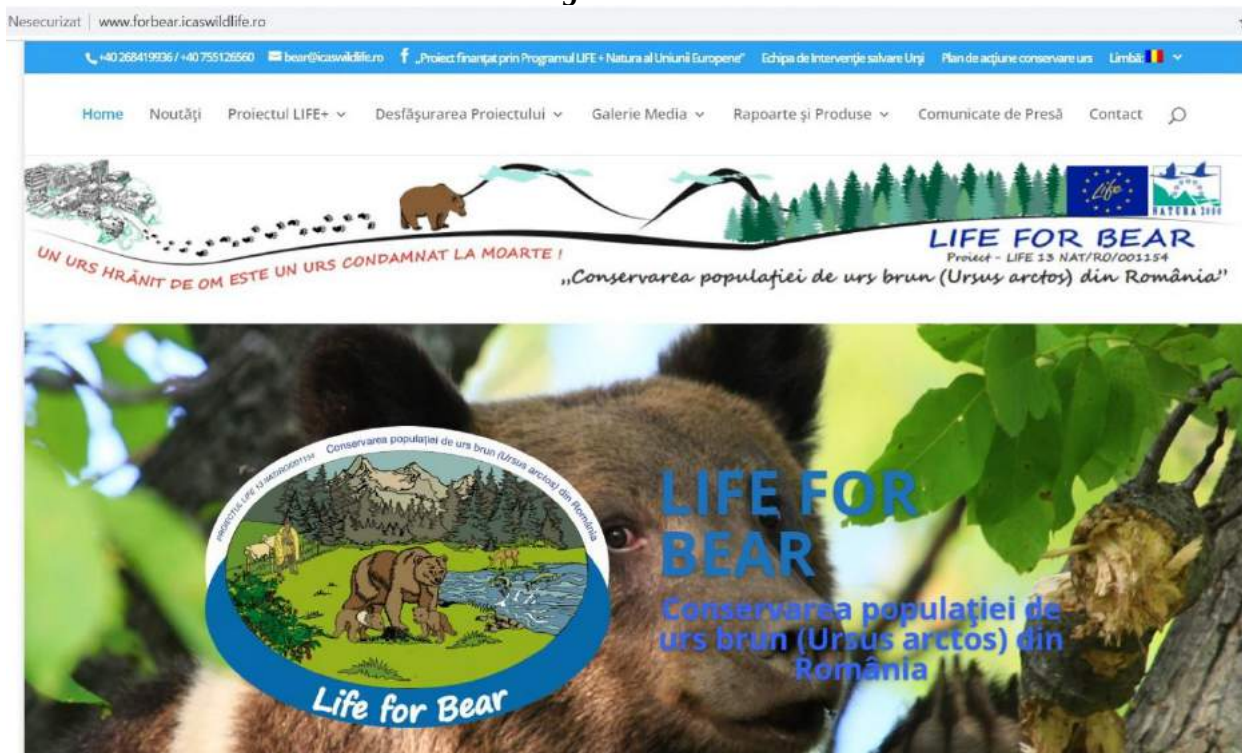
Progresul înregistrat:

Website-ul, canalul de youtube și pagina de socializare au fost create în ultimul trimestru al anului 2014 și se realizează în continuare mentenanța acestora.

Website-ul și pagina de socializare se actualizează prin adăugarea de conținut foto/video/text pe parcursul desfășurării proiectului. Conținutul diseminat s-a obținut în urma unor întâlniri de lucru la care au participat membrii din echipa proiectului pentru a centraliza informațiile și materialele în scopul prelucrării acestora pentru publicare.

Pe lângă conținutul adăugat, website-ul a mai avut parte de câteva schimbări pentru a face mai vizibile anumite elemente (în primul rând comunicatele de presă) sau mai ușor accesibile, cum ar fi accesarea site-urilor beneficiarilor asociați.

Foto nr. 35 Pagina home a websiteului

Până la data prezentului raport, traficul pentru website <http://www.forbear.icaswildlife.ro> a depășit 20.000 de vizualizări, atingând astfel numărul de vizitatori propus.

Pentru pagina de socializare <https://www.facebook.com/lifeforbear> până în data de 30 august 2018 s-au înregistrat un număr de 1192 de aprecieri și tot atâți urmăritori permanenți ai paginii.

Pe Youtube a fost creat canalul Lifefor Bear, în care au fost încărcate 2 filmulețe:

- Acțiune salvare urs dintr-o zonă comercială din orașul Brașov - 902 de vizualizări
- Trezirea unui urs după ce a fost tranșilizat – 98 de vizualizări

Tabel nr. 8: Contor website <http://www.forbear.icaswildlife.ro>

Summary		
Online Users: 0		
	Visitors	Visits
Today:	7	28
Yesterday:	15	82
Last 7 Days:	89	335
Last 30 Days:	1.405	6.417
Last 365 Days:	11.262	72.815
Total:	30.587	154.110

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Problema: realizarea traducerilor în limba engleză a conținutului postat pe website sau pagină de socializare.

Soluții găsite: externalizarea serviciului de traduceri.

Continuarea activității:

Se continuă actualizarea website-ului și a paginii de socializare prin adăugarea de conținut foto/video/text. Informațiile cu privire la activități și rezultatele acestora sunt centralizate în vederea adaptării și prelucrării lor în știri clare și reale pentru îmbogățirea conținutului site-ului.

Se monitorizează activitatea forumului și a paginii de socializare, urmărind un trafic de minim 400 de vizitatori anual.

S-a propus realizarea unui website complementar cu un domeniu mai simplu sau să se adauge la website-ul existent o secțiune specială care să conțină informații despre urs utile pentru public în general. S-au studiat materiale și platforme pentru realizarea unei structuri și unui conținut ușor accesibile și utile cu privire la urs, în general, dar mai ales sfaturi practice.

Anexe transmise cu Inception Report:

- Anexa nr. E.2.1 – Print screen website
- Anexa nr. E.2.2 – Print screen forum de discuții (Facebook)

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa nr. E.2.1. – Print screen statistici website
- Anexa nr. E.2.2. – Print screen statistici pagină Facebook

Anexe transmise cu Midterm Report:

- Anexa E.2.1. Contor website 31.05.2018
- Anexa E.2.2. Contor facebook 31.05.2018

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		<	-	=	>	<	-	=	>	<	-	=	>	<	-	=	>	<	-	=	>	<
E2	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării
Realizare website	E2	31.03.2015	31.03.2015

5.1.17. ACȚIUNEA E.3-REALIZAREA ȘI INSTALAREA DE PANOURI INFORMATIVE

Obiective

Realizarea unui număr de 12 panouri informative cu privire la descrierea proiectului, a obiectivelor și a acțiunilor acestuia având rol de informare și de atenționare, atât pentru turiști cât și pentru membrii comunităților locale și vor prezenta pe lângă datele proiectului (descriere, logo proiect, logo LIFE) și alte informații utile, datele de contact ale partenerilor din proiect și adresa website-ului.

Rezultate așteptate

1. 12 panouri informative despre obiectivele și acțiunile proiectului, montate în zonele de interes;
2. 2000 fluturași, A4;
3. 1 raport final pentru publicul larg.

Progresul înregistrat:

S-au realizat cele 12 panouri informative având dimensiuni de 100 x 150 cm, print policromie pe suport plastic, rezistent UV și cei 2000 de fluturași pe hârtie reciclată, în limba română.

Panourile au rol informativ și de atenționare atât pentru turiști cât și pentru membrii comunităților locale și prezintă pe lângă datele proiectului (descriere, logo proiect, logo LIFE) și alte informații utile, datele de contact ale partenerilor din proiect și adresa website-ului.

Foto nr. 36 Panou cu informații despre proiect instalat în zona Dâmbul Morii

Panourile au fost postate pe website <http://www.forbear.icaswildlife.ro/panouri-de-informare/>

În 2015 au fost obținute autorizațiile necesare pentru instalarea celor 12 panouri informative.

Locațiile panourilor au fost selectate în zonele de conflict om-urs. Ele au fost instalate, încă din anul 2015, în următoarele zone:

- Parcul Natural Bucegi: Padina
- Vama Buzăului
- Brașov: Dâmbul Morii și Răcădău
- Bușteni: Valea Cerbului și zona Silva
- Predeal: zona Cioplea și DN 1
- Râșnov: Cheile Râșnoavei
- Azuga: pârtie ski
- Sinaia: telegondolă și Cota 1400

Foto nr. 37 Prezentarea panoului din Cheile Râșnoavei cu ocazia Caravanei Life 2017

A fost realizată hartă cu amplasarea celor 12 panouri informative de proiect. Fluturașii cu datele proiectului au fost distribuiți la întâlnirile și acțiunile realizate din cadrul diverselor activități ale proiectului.

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Nu au existat probleme în implementarea acțiunii.

Continuarea activității:

Realizarea și instalarea de panouri a fost realizată, urmând ca la sfârșitul proiectului să se realizeze un raport asupra promovării proiectului.

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa nr. E.3.1. - Hartă cu amplasarea celor 12 panouri informative de proiect

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
E3	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Realizare concept panouri de informare	E3	31.12.2014	31.12.2014	Anexa nr. E.3.1 la Inception Report
Realizare fluturaș hârtie reciclabilă	E3	31.03.2015	31.03.2015	Anexa nr. E.3.2 la Inception Report
Raport final de promovare a proiectului	E3	30.09.2019		

5.1.18. ACȚIUNEA E.4 CAMPANIE DE CONȘTIENTIZARE PENTRU PROMOVAREA ACȚIUNILOR DE CONSERVARE A URSULUI BRUN ȘI A METODELOR DE REDUCERE A CONFLICTELOR

Obiective:

- Sunt vizate grupurile interesate relevante din aria proiectului, în special personalul care influențează prin metodele actuale de management starea de conservare a ursului din ariile protejate: agricultori, păstori, silvicultori, organizațiile/asociațiile acestora de la nivel regional sau național pentru difuzarea informației pe orizontală, dar și instituțiile responsabile de conservarea mediului.
- Campania de informare vizează de asemenea comunitățile locale și elevii din zona proiectului, urmărind să crească nivelul de conștientizare în rândul publicului larg asupra importanței ursului în contextul rețelei Natura 2000.

Rezultate așteptate

- Raport de conștientizare-diseminare a acțiunilor de conservare;
- 300 postere produse și distribuite;
- 500 broșuri produse și distribuite;
- 300 DVD-uri educative produse și distribuite;
- 23 de panouri informative;
- 300 ghiduri de bune practici pastorale.

Progresul înregistrat

În primul trimestru al anului 2015 s-a semnat contractul nr. 748/16.03.2015 cu firma S.C. ASGUARD TRADING AND TRAVEL GROUP S.R.L în vederea realizării materialelor informative. Achiziția materialelor informative a fost grupată pentru toate activitățile, fiind respectat principiul nedivizării contractelor.

S-au realizat 23 de panouri informative privind existența ursului, a acțiunilor de conservare și a metodelor de reducere a conflictelor. Panourile, de dimensiuni 1000x1500, au fost realizate în limba română și personalizate pentru fiecare sit din cele 5 situri Natura 2000 din zona de implementare a proiectului.

S-au amplasat panourile în locurile în care există risc potențial de conflicte om-urs și pe căile de acces la intrarea în siturile Natura 2000 din zona de implementare a proiectului în următoarele zone:

Tabel nr. 9 Zonele de amplasare ale panourilor personalizate în fiecare sit

ROSCI 0120 Muntele Tâmpa: - Brașov: la telecabina - Pe vârful Tâmpa - Cartier Răcădău	ROSCI 0207 Postăvarul - Cheile Râșnoavei - Pe vârful Postăvaru - În Poiana Brașov la telegondolă - Timișul de Jos	ROSCI 0195 Piatra Mare - Brașov: Dâmbul Morii – 7 scări - Săcele: Gârcin - Vârful Piatra Mare - Cascada Tamina	ROSCI 0013 Bucegi - Moroeni: Valea Rătei - Râșnov: Glăjerie - Bușteni: Valea Cerbului - Dichiu: intersecție de drumuri - Peștera - Bran: Poarta - Cabana Piatra Arsă	ROSCI 0038 Ciucaș - Vama Buzăului: Chișătoare - Dălghiu - Cabana Muntele Roșu - Valea Urlătoarea - Babarunca: limită județ
---	---	---	--	--

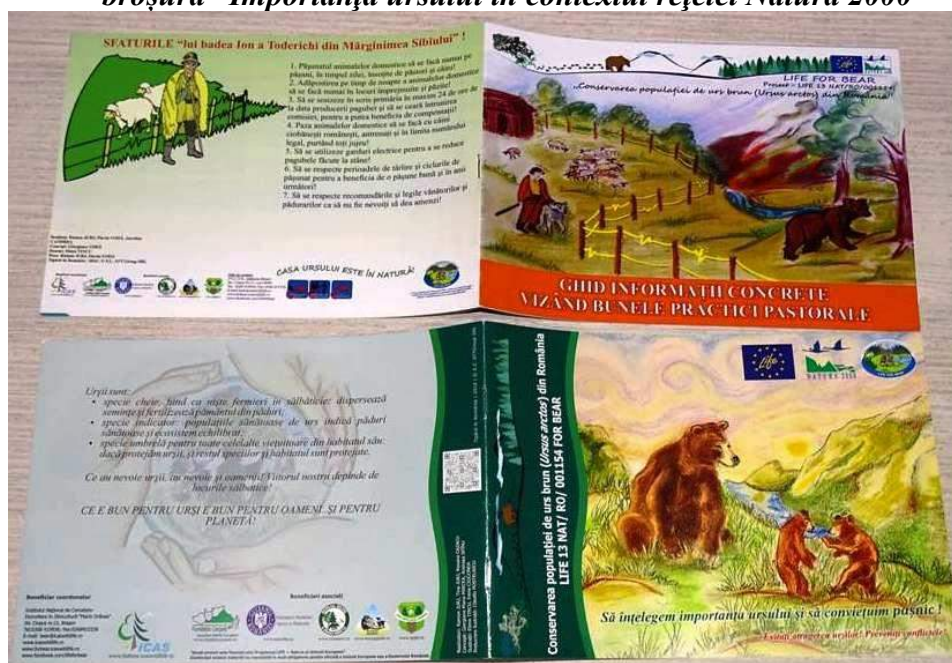
**Foto nr. 38 Panou personalizat pentru situl Ciucaș
instalat pe DN1A la începutul traseului turistic "Tigăile" din Ciucaș**

S-a realizat harta cu amplasarea celor 23 panouri informative privind existența ursului, a acțiunilor de conservare și a metodelor de reducere a conflictelor.

S-au realizat 300 de bucăți a ghidului de bune practici pastorale, 300 de postere și 500 de broșuri care ilustrează importanța ursului în siturile Natura 2000. Până la data prezentului raport s-au distribuit 120 ghiduri, 225 de postere și 419 broșuri.

**Foto nr. 39 "Ghid cu informații concrete vizând bunele practici pastorale" și
broșură "Importanța ursului în contextul rețelei Natura 2000"**

Aceste materiale informative vizează un grup țintă format din oameni din comunități locale, persoane care au avut sau sunt pasibile de a avea conflicte cu ursul (localnici, fermieri, apicultori, agricultori, păstori) și totodată este vizat personal al unor instituții a căror activitate interferează cu ursul (primării, ocoale silvice, APM, MMAP, GF).

Întrucât nu sunt vizați specialiști, materialul a fost elaborat pe înțelesul tuturor cu un conținut atractiv, sintetic și util cu însemnătate transmisă prin desene.

S-au produs 300 de DVD-uri cu material educativ conceput pentru uz didactic. Materialul educativ are un conținut de imagini sugestive și text sintetizat cu un limbaj simplificat care prezintă atât generalități despre urs, cât și specificații din zona de implementare a proiectului. Materialul conține și fișe de lucru pentru copii pe tematica “ursul”.

S-au realizat acțiuni de informare și conștientizare pentru prevenirea conflictelor om-urs în școlile din localitățile în care s-au identificat cele mai multe probleme legate de urșii habitați: Sinaia, Bușteni, Azuga, Predeal, Brașov. În cadrul acțiunilor s-au susținut prezentări în fața elevilor și cadrelor didactice în care s-au expus specificații ale speciei urs și metode de reducere a conflictelor și s-au înmănat materiale informative.

Foto nr. 40 Acțiuni de informare-conștientizare cu elevi în Școli de pe Valea Prahovei

A fost realizat un fluturaș cu sfaturi succinte și concrete de prevenție conflicte om-urs, în limba română, în 1000 de exemplare care au fost distribuite toate până la data prezentei raportări. Deși nu era prevăzut în materialele informative de realizat, s-a simțit necesitatea realizării și distribuirii unui astfel de material, mai ales în acțiunile din cadrul școlilor unde informația a fost transmisă în cadrul comunităților care au des de-a face cu urși care intră în intravilan.

Foto nr. 41 Fluturaș cu sfaturi pentru prevenția conflictelor om-urs

S-au stabilit legături cu școlile din zonele de conflict care au fost deschise colaborării pe această temă. S-au înmănat materiale informative care au fost apreciate și s-a obținut sprijin pentru îmbogățirea materialului didactic. S-au întocmit modele de protocol de parteneriat cu care au căzut de acord mai multe școli și până la data raportării s-au semnat protocoalele cu 2 școli din Brașov situate în apropiere de pădure, însă mai multe școli (Școlile Gimnaziale din Predeal, Azuga, Bușteni, Sinaia) și-au exprimat acordul verbal de parteneriat. Aceste colaborări stau la baza realizării unor activități de educație ecologică aplicată orientată în principal pentru elevi de clasele 0-4.

Foto nr. 42 Prezentare proiect Life for Bear și sfaturi pentru prevenirea conflictelor om-urs la "Liceul Mircea Cristea" din Brașov

S-a realizat o întâlnire de lucru pentru Grupul I vizat de activitate (personal al unor instituții a căror activitate interferează cu specia urs: primării, APM, GF, ocoale silvice, gestionari de fonduri cinegetice) la Sinaia în data de 21.10.2016. Întâlnirea a fost organizată de Primăria Sinaia cu sprijinul echipei proiectului LIFE FOR BEAR și a vizat metodele de reducere a conflictelor pe fondul vizitelor aproape zilnice ale urșilor în intravilanul localităților de pe Valea Prahovei și a numeroaselor sesizări depuse de către localnici la primării în acest sens. La această întâlnire s-au distribuit materiale promoționale și informative.

S-a realizat o întâlnire de lucru pentru Grupul II vizat de activitate (persoane care au frecvent conflicte cu ursul, respectiv fermieri, păstori, apicultori, agricultori) la Moroeni în data de 24.01.2016 în cadrul căreia s-au popularizat metode de reducere a conflictelor. Această întâlnire s-a realizat împreună cu întâlnirea de la Activitatea C6 pentru transferul de bune practici a unor sisteme moderne de protecție a stânelor, livezilor, culturilor agricole și fermelor apicole, în vederea reducerii conflictelor om - urs, dar și identificarea principalelor cauze care duc la apariția conflictelor.

S-a realizat o întâlnire de lucru pentru Grupul III vizat de activitate (persoane care nu au cunoștințe despre urs, dar care au intrat în contact cu acesta și au avut conflicte de diverse tipuri) la Predeal în data de 18.12.2015 în cadrul căreia s-au promovat acțiunile de conservare a ursului brun și a metodelor de reducere a conflictelor. Această întâlnire s-a realizat împreună cu întâlnirea de la Activitatea C8 care urmărea realizarea unui grup operativ de lucru pentru limitarea fenomenului de habituaare a urșilor și de reducere a conflictelor directe om-urs.

Câteva DVD-uri și mai multe broșuri despre Importanța ursului, postere și fluturași pentru prevenție conflicte au fost distribuite cu ocazia acțiunilor realizate în școlile din zonele de conflict Brașov, Predeal, Azuga, Bușteni, Sinaia. La aceste acțiuni din toamna anului 2016 au fost distribuite aproximativ 150 de astfel de broșuri, 15 postere despre proiect și 800 fluturași. Distribuția materialelor se centralizează pentru raportul final.

În perioada 26-30.03.2018 și 30-31.05.2018, la sediul INCDS „Marin Drăcea” din Brașov, membrii din echipa LIFE FOR BEAR au primit mai multe vizite din partea unor școlari din ciclul primar de la Școala Gimnazială nr.1 din Brașov, respectiv Școala Gimnazială Dumbrăvița. Membrii din echipa LIFE FOR BEAR au prezentat informații generale despre urs și acțiuni realizate în cadrul proiectului și elemente de educație ecologică, cum ar fi: sfaturi de prevenire a conflictelor om-urs și sfaturi de comportament la întâlnirea cu ursul.

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Nu au existat probleme în implementarea acțiunii.

Continuarea activității

Activitatea continuă cu organizarea unui număr de 3 întâlniri de lucru, câte una pentru fiecare grup, pentru promovarea acțiunilor de conservare a ursului brun și a metodelor de reducere a conflictelor și distribuția de materiale informative.

Se continuă activitatea de încheiere de parteneriate cu școlile din zonele de conflict și ca urmare a acestei activități se îmbogățește conținutul materialului cu uz didactic și se va participa la acțiuni de educație ecologică aplicată care să vizeze specia urs și siturile Natura 2000.

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa nr. E.4.7. - Poster: Importanța ursului în siturile Natura 2000
- Anexa nr. E.4.8. - Broșură: Importanța ursului în contextul rețelei Natura 2000
- Anexa nr. E.4.9. - DVD educațional: material conceput pentru uz didactic
- Anexa nr. E.4.10. - Fluturaș - Sfaturi concrete de prevenție conflicte om-urs
- Anexa nr. E.4.11. - Harta cu locațiile panourilor din situri
- Anexa nr. E.4.12. - Protocoale de parteneriat încheiate cu 2 școli
- Anexa nr. E.4.13. - Lista de prezență întâlnire pe tema prevenției conflictelor om-urs Sinaia 21.10.2016
- Anexa nr. E.4.14. - Diseminarea materialelor informative în cadrul acțiunilor de informare și conștientizare din școli

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		✓	-	=	≡	✓	-	=	≡	✓	-	=	≡	✓	-	=	≡	✓	-	=	≡	✓
E4	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Elaborarea panourilor informative	E4	31.07.2015	31.07.2015	Anexele E.4.1-E.4.5. la Progress Report I
Ghid informații concrete vizând bunele practici pastorale	E4	15.05.2016	30.06.2016	Anexa E.4.6. la Progress Report I
Raport de conștientizare-diseminare a acțiunilor de conservare	E4	31.01.2019*		
		30.09.2019**		

*Termen Grant Agreement

**În Grant Agreement activitatea este propusă a se finaliza la sfârșitul proiectului, iar ca livrabil a fost propus un raport la 31.01.2019. Pentru a îngloba toată informația din cadrul acțiunii, se propune realizarea unui raport de activitate final până la sfârșitul proiectului.

5.1.19. ACȚIUNEA E.5 - CAMPANIE DE CONȘTIENTIZARE PENTRU PROMOVAREA SCI-URILOR ȘI A BENEFICIILOR SOCIO-ECONOMICE

Obiective

Campania de informare va ținti publicul larg din zona proiectului, respectiv comunitățile locale și elevii, urmărind să crească nivelul de conștientizare asupra importanței habitatelor, speciilor și a peisajelor din siturile Natura 2000.

Rezultate așteptate

1. Raport de conștientizare promovare SCI-uri;
2. 1000 de broșuri produse și distribuite;
3. 300 de șepci și 300 de tricouri cu logo-urile proiectului, LIFE și Natura 2000 produse și distribuite.

Progresul înregistrat

S-au realizat 300 de șepci și 300 de tricouri cu logo-urile proiectului, LIFE și Natura și 1000 broșuri în care s-a prezentat importanța speciilor și habitatelor din siturile Natura 2000 aflate în zona proiectului.

Foto nr. 43 Broșura Martinel în situri Natura 2000

Foto nr. 44 Tricou și Șapcă cu logo proiect

În cadrul unor sesiuni de informare, întâlniri de lucru și acțiuni de informare și conștientizare, realizate în cadrul altor activități, s-au distribuit până la data prezentului raport aproximativ 270 de șepci, 270 de tricouri și 430 de broșuri "Martinel în situri Natura2000" realizate în cadrul acestei activități și s-au diseminat informații despre Natura 2000 alături de topicul evenimentelor.

Pe lângă aceste evenimente menționate în cadrul altor acțiuni, membrii ai echipei proiectului au participat la diverse evenimente în care au oferit materiale informative și promoționale și informații despre siturile Natura 2000 (importanța lor și reguli de comportament în cadrul ariilor protejate). Astfel de evenimente au fost:

- a doua etapă din Campionatul Național de Turism Sportiv ȘTAFETA MUNȚILOR 2015, organizat de Asociația de Turism Montan "Cocoșul de Munte" în situl ROSCI 0195 Piatra Mare – iunie2015;
- 3 tabere de elevi (iunie, iulie, august 2015) organizate de Pro-Camps la Bușteni în ROSCI 0013 – Bucegi.

Distribuția materialelor se centralizează pentru raportul final.

Probleme apărute / soluții găsite/ probleme nerezolvate:

Nu au existat probleme în implementarea acțiunii.

Continuarea activității:

Activitatea continuă prin realizarea de acțiuni de conștientizare pentru promovarea SCI-urilor și a beneficiilor socio-economice. Membrii echipei vor oferi materiale informative și promoționale și informații despre siturile Natura 2000 (importanța lor, beneficiile pe care le aduc și reguli de comportament în cadrul ariilor protejate) la evenimentele ulterioare.

Anexe transmise cu Inception Report:

- Anexa nr. E.5.1- Șepci personalizate
- Anexa nr. E.5.2- Tricouri personalizate

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa nr. E.5.1. - Broșură: Martinel și siturile Natura 2000 din zona de implementare a proiectului

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
E5	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport de conștientizare promovare SCI-uri	E5	15.07.2019		

5.1.20. ACȚIUNEA E6 – Elaborarea raportului final pentru publicul larg (Layman's Report)

Obiective

Realizarea unui raport final care să cuprindă o descriere succintă a rezultatelor realizate în cadrul proiectului.

Rezultate așteptate

Raport final pentru publicul larg.

Progres

Nu a început. Se va realiza la sfârșitul proiectului.

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
E6	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării
Layman's Report	E6	30.09.2019	

5.1.21. ACȚIUNEA F.1 – MANAGEMENTUL PROIECTULUI

Obiective

Implementarea eficientă, coerentă, organizată și în termen a activităților prevăzute în proiect.

Rezultate

Management operațional al proiectului

Progres

Managementul proiectului a continuat în bune condiții la sediul beneficiarului coordonator I.N.C.D.S „Marin Drăcea”, Stațiunea Brașov. Aici se regăsește toată echipa de management a proiectului, alături de o parte din echipa de implementare, neexistând schimbări la nivelul coordonatorului de proiect INCDS.

În cadrul beneficiarului asociat FC, asistentul manager Vișan Daniel, a părăsit echipa de management pe motive personale, iar postul este momentan vacant. În cadrul OSR, a fost înlocuit responsabilul de proiect Apostu Adrian (M4) cu Puiu Gheorghe în anul 2016. În cadrul PNB Bucegi, responsabilul de proiect Mihai Damian (IT31) a fost înlocuit în perioada octombrie 2016-februarie 2017 de Coltoiu Alexandru care era inginer de teren în cadrul proiectului, iar în locul său a fost numit Butufei Bogdan. Actualmente domnul Mihai Damian este responsabil de proiect și domnul Butufei Bogdan este inginer de teren din partea PNB Bucegi. Constantin Gheorghe de la KRT (IT52) nu mai face parte din staff-ul R.P.L.P. Kronstadt și va fi înlocuit până la sfârșitul anului 2018.

Pentru un sistem de management eficient, au avut loc întâlniri de lucru lunare și a fost instituit un sistem de urmărire a progresului proiectului privind obiectivele.

Colaborarea cu beneficiarii asociați OSR, KRT și PNB a avut loc prin intermediul Managerului de proiect Ramon Jurj, pe plan tehnic și cu responsabilul administrativ și achiziții pe plan financiar-contabil. Documentele de la beneficiarii asociați menționați mai sus sunt colectate o dată la 3 luni și introduse în aplicația de raportare, pentru a avea o estimare cât mai precisă a costurilor și a corelației dintre progresul tehnic și cel financiar.

Colaborarea cu Ministerul Mediului a fost anevoioasă. Din cauza existenței altor proiecte, experții MM nu au putut pune toată perioada prevăzută în cadrul LIFE FOR BEAR, întârziind o parte din activitățile pentru care contribuția lor era vitală (A3, C1, C2, F5).

Structura de monitorizare a proiectului, în vederea atingerii obiectivelor de conservare a speciei *Ursus arctos*, formată din Pașca Claudiu (EF11), Vișan Daniel (EF12), Sârbu George (EF13), Cazacu Roxana (EF14) și Cotovelea Ancuța (EF22) și-a continuat activitatea pentru a determina eficiența măsurilor implementate prin intermediul proiectului.

Probleme apărute

Colaborarea dintre fosta conducere a Ministerului Mediului, și instituțiile implicate în proiectul LIFE FOR BEAR, în perioada noiembrie 2015 – 2017, a fost una extrem de sensibilă, datorită unor conjuncturi administrative și politice, care nu au legătură cu personalul tehnic implicat în proiect. Astfel, în aceste condiții o parte din activități care aveau nevoie de implicarea și susținerea MM sunt în întârziere (pentru A3, C1 și F5 implicare directă ca și beneficiar asociat, iar pentru C2 și C5 susținere și implicare ca și autoritate centrală de mediu). La momentul depunerii acestui raport, colaborarea cu actuala conducere a MM s-a îmbunătățit simțitor și avem tot sprijinul MM în sprijinirea activităților din proiect în continuare (*Anexa C.2.7. - Adresa nr. 21830/ECU din 01.10.2018*).

Activitatea de management a decurs în general conform planului. Pentru 3 beneficiari asociați din cadrul consorțiului (INCDS-fostul ICAS, OSR, KRT) s-a dovedit însă foarte dificilă obținerea unui cod de TVA, pentru care să nu se deducă TVA-ul. Aceste două instituții derulează activități economice, pentru care este normală deducerea TVA-ului. Deși aceste instituții întreprind prin proiect activități care sunt în afara scopului lor ca entități de interes public, TVA-ul a fost dedus în cazul achizițiilor din proiect. Solicităm astfel modificarea declarațiilor de TVA,

asumate în faza de depunere pentru aceste instituții. Economiiile bugetare vor fi redirecționate spre activitățile menite a conserva specia *Ursus arctos*, din cadrul proiectului.

Continuarea activității:

Activitatea continuă pentru atingerea obiectivelor propuse pentru managementul proiectului.

Anexe transmise cu Inception Report:

- Anexa F.1.1 - Invitații deschidere proiect
- Anexa F.1.2. – Minuta primei întâlniri de proiect
- Anexa F.1.3. – Lista de prezență eveniment deschidere proiect
- Anexa F.1.4. – Desemnarea echipei de management
- Anexa F.1.5. – Organigrama echipei de management
- Anexa F.1.6. – Organigrama echipei de implementare
- Anexa F.1.7. – Organigrama beneficiarilor asociați
- Anexa F.1.8. – Raport inițiere proiect
- Anexa F.1.9. – Fișe post echipa management
- Anexa F.1.10. – Fișe post echipă implementare
- Anexa F.1.11. – Prezență sedință de lucru 27.01.2015
- Anexa F.1.12. – Proceduri de lucru între parteneri
- Anexa F.1.13. – Hotărâre aprobare proiect
- Anexa F.1.14. – Planuri de achiziție pe parteneri

Anexe transmise cu Progress Report I:

- Anexa F.1.1. – Cerere de plată 1 din 23.02.2017 MM
- Anexa F.1.2. – Ordin de plată în valută către MM
- Anexa F.1.3. – Modificare partener PNB

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
F1	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport de inițiere a proiectului	F1	30.12.2014	30.12.2014	Inception Report
Acorduri de colaborare	F1	30.05.2015	30.05.2015	Inception Report
Raport anual de proiect I	F1	30.10.2015	30.10.2015	Progress Report I
Raport anual de proiect II	F1	30.10.2016	30.10.2016	Progress Report I
Raport anual de proiect III	F1	30.10.2017	30.10.2017	Midterm Report
Raport anual de proiect IV	F1	30.10.2018		
Raport final de proiect	F1	30.01.2019		

5.1.22. ACȚIUNEA F.2 – SCHIMB DE EXPERIENȚĂ CU ALTE PROIECTE

Obiective

Schimbul de experiență cu alte proiecte LIFE, la nivel național și internațional, precum și participarea la conferințe internaționale privind managementul speciei *Ursus arctos*.

Rezultate așteptate

- raport privind schimbul de experiență.
- realizarea unui schimb de experiență în țară și a altor două în afara țării.
- participarea la trei conferințe internaționale The International Association for Bear Research and Management (IBA).

Progres

De la începutul proiectului și până la data acestei raportări, echipa proiectului LIFE FOR BEAR a participat la doua conferințe internaționale IBA (The International Association for Bear Research and Management), a participat la un schimb de experiență în afara țării și a făcut două vizite în teren în țară, pentru a pregăti schimbul de experiență în țară.

În perioada 9 iunie - 1 iulie 2016, o parte din echipa LIFE FOR BEAR (Jurj Ramon-INCDS, Ionescu Georgeta-INCDS, Vodă Flaviu-FC, Mircea Giorgiana-FC) au participat la **Conferința Internațională privind managementul și cercetarea ursului (IBA 2016, Ediția 24, Anchorage, Alaska)** și la **schimbul de experiență cu cercetătorii de la The Center for Large Landscape Conservation in Bozeman, Montana**. Conferința Internațională privind managementul și cercetarea ursului (IBA) este cel mai de amploare eveniment de acest gen, participarea delegaților la această întâlnire facilitând stabilirea de legături cu alte proiecte similare la nivel internațional și implicarea în activități de colaborare cu alți cercetători, încadrându-se în obiectivele activității F2. De asemenea, a fost o ocazie deosebită de a prezenta o parte din rezultatele proiectului, prin depunerea a două postere cu următoarele titluri: „*Specific features regarding Brown bear immobilisation in Romania using general anesthetics and sedatives*”, respectiv „*The influence of urban development on the ecology and ethology of brown bear in the Romanian Carpathians*”. (Anexa F.2.1. la Progress Report I) Acestea au reliefat situația țării noastre în ceea ce privește măsurile adoptate pentru a asigura un management eficient al speciei și pentru a diminua influența factorului antropic asupra comportamentului ursului brun în România.

Mai mult, workshopul organizat de către experții de la The Center for Large Landscape Conservation in Bozeman, Montana, a constat în întâlniri cu diverse organizații implicate în conservarea și managementul ursului (Wildlife Conservation Society, Greater Yellowstone Coalition, Great Northern Landscape Conservation Cooperative, US Fish & Wildlife Service, WWF, Montana State Ecology Department, Adventurers and Scientists for Conservation) din zona Parcului Yellowstone, constituind un prilej deosebit de a schimba bune practici, de a disemina rezultatele proiectului implementat și de a stabili legături cu alți cercetători.

Scopul deplasării externe în SUA a fost de a acumula noi cunoștințe tehnice, noi contacte și de a prezenta rezultatele proiectului LIFE FOR BEAR-13NAT//RO/1154 unei audiențe specializate, pentru obținerea de feedback și pentru a stabili un cadru comun de colaborare, în vederea eficientizării și îmbunătățirii măsurilor adoptate prin intermediul acestuia. Mai mult, s-a urmărit dobândirea unor exemple de bune practici în implementarea viitoare, atât la nivel de proiect, cât și la cel al instituțiilor participante. Pentru îndeplinirea acestor obiective, deplasarea a fost planificată prin urmărirea a trei componente:

- 1) Participarea la conferința internațională - *24th International Conference on Bear Research and Management desfășurată în Anchorage, Alaska*, SUA, 2016, organizată de International Bear Association pentru diseminarea rezultatelor, networking cu cercetători cu interese similare, obținere de feedback asupra activităților proiectului, contact cu furnizorii de echipamente de teledetecție și monitorizare faună sălbatică, urmărirea noilor tendințe privind managementul ursului la nivel internațional, prin participarea la sesiunile organizate în cadrul conferinței.

În cadrul conferinței IBA 2016, colectivul de implementare a proiectului LIFE FOR BEAR a propus 4 prezentări, acceptate în cadrul Conferinței, acestea abordând subiecte variate, încadrându-se în secțiuni legate de managementul speciei, dietă, comportament, conflicte om-urs, genetică, după cu urmează:

- *Specific features regarding brown bear immobilization in Romania using general anesthetics and sedatives*-George Sârbu, Vodă Flaviu, Gridan Alexandru-Secțiunea Management
- *The influence of urban development on the ecology and ethology of brown bear in the Carpathians*- Ramon Jurj, Ovidiu Ionescu, Ancuța Cotovelea, Georgeta Ionescu, Marius Popa, Giorgiana Mircea, Constantina Jurj - Secțiunea Human-Bear Conflict
- *Evaluation of the Brown Bear Diet, in Spring Mid Summer Period in Brasov-Prahova Valley Region* - Georgeta Ionescu, Claudiu Pașca, Ramon Jurj, Mihai Fedorca, Cezar Spătaru, Secțiunea Feeding ecology and diet
- *Preliminary Results in Testing the Influence of Habituation on Genetic Structure of Brown Bears in Brasov-Prahova Valley Area*-Cotovelea/Fedorca Ancuța, Ovidiu Ionescu, Georgeta Ionescu, Ramon Jurj, Marius Popa, Secțiunea Genetics

Foto nr. 45 Echipa de implementare și materialele LIFE FOR BEAR la IBA 2016 - Alaska

- 2) Vizită practică în teren la Parcul Denali, pentru schimb de experiență cu National Park Service, în vederea obținerii de modele de bune practici privind managementul și conservarea speciei într-o zonă strictă de protecție.

Foto nr. 46 Echipa proiectului, materiale informative și containere bear-proof în Parcul Național Denali

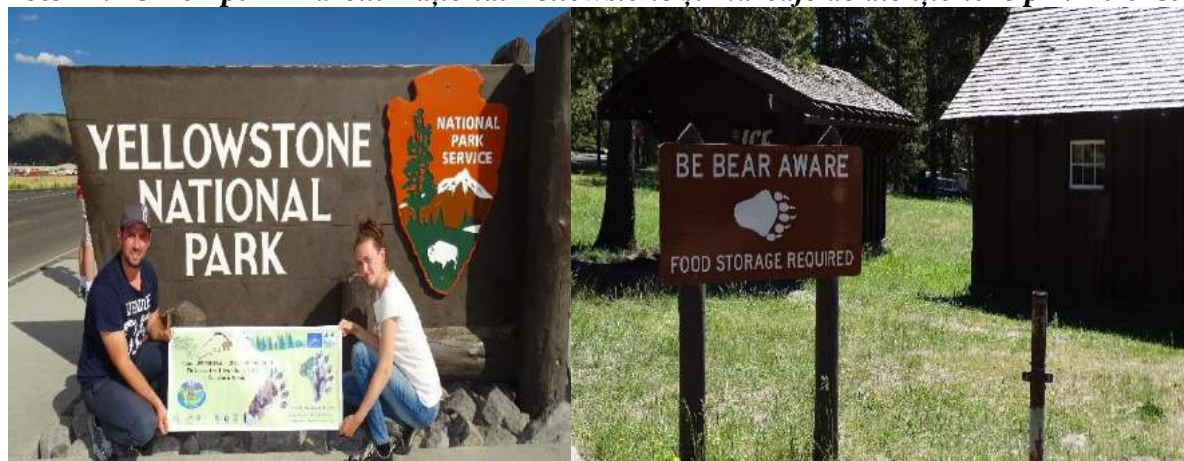

- 3) Schimbul de experiență cu Center for Large Landscape Conservation în Montana, Bozeman, un ONG cu o experiență vastă privind aspecte de conservare și management în zona Yellowstone, exemplu de implicare a stakeholderilor, crearea unor colaborări cu instituții partenere în vederea atingerii obiectivelor de conservare, design materiale de informare și prezentare, trucuri privind obținerea vizibilității internaționale. Workshopuri cu diverse organizații partenere CLLC, implicate în conservarea și managementul ursului (Wildlife Conservation Society, Greater Yellowstone Coalition, Interagency Grizzly Bears Study Team, US Fish & Wildlife Service, Adventurers and Scientists for Conservation, WWF, Montana State Ecology Department a Universității din Montana, Great Northern Landscape Conservation Cooperative) din zona Yellowstone.

**Foto nr. 47 Echipa la sediul
Center for Large Landscape Conservation și Wildlife Conservation Society**

Foto nr. 48 Echipa în Parcul Național Yellowstone și marcaje de atenționare privind ursul

În anul 2017, echipa proiectului LIFE FOR BEAR, aplicând la competiții naționale cu succes, a găsit alte surse de finanțare pentru a lua parte la **25th International Conference on Bear Research & Management din Quito**, unde echipa a prezentat următoarele lucrări:

- *Habitat suitability and bear population management in Carpathians* Autori: Georgeta IONESCU; Ramon JURJ; Marius POPA; Claudiu PASCA; Cezar SPATARU; Ancuta FEDORCA; Mihai FEDORCA; Alexandru GRIDAN; Ioana NEGREA; Ovidiu IONESCU.
- *Case study on the use of natural and anthropogenic habitats of bear specimens in Romania*, autori: Ramon JURJ; Simon DIETER; Ovidiu IONESCU; Georgeta IONESCU; Marius POPA; George SARBU; Ancuta FEDORCA; Alexandru GRIDAN; Flaviu VODA.
- *Designing ecological corridors network for brown bears in Romania*: autori: Ancuta Fedorca, Mihai Daniel Niță, Ovidiu Ionescu, Georgeta Ionescu, Mihai Fedorca, Marius Popa, Ramon Jurj.

Foto nr. 49 Echipa de implementare și materialele LIFE FOR BEAR la IBA 2017 - Ecuador

Tot din alte surse de finanțare, expertul GIS Marius Popa va lua parte la evenimentul **LIFE WITH BEARS-26th International Conference on Bear Research & Management din Slovenia-Ljubljana din 16-21 Septembrie 2018 (IBA 2018)**, a cărui importanță este la fel de mare, fiind organizat de proiectul LIFE DINALP BEAR -LIFE 13NAT/SI/000550- Population level management and conservation of brown bears (*Ursus arctos*) in Northern Dinaric Mountains and the Alps. Cu această ocazie, colegul nostru va stabili perioada și detalii despre schimbul de experiență cu proiectul LIFE DINALP BEAR.

Colaborarea cu proiectul LIFE Connect Carpathians, singurul proiect LIFE în derulare, care vizează specia *Ursus arctos* a continuat. Managerul de proiect, Jurj Ramon, inginerul de teren Vodă Flaviu și expertul sociolog Jurj Constantina, au participat în vara anului 2017, în cadrul proiectului la o întâlnire de lucru privind modalități de eficientizare a activităților de teren și a interacționării cu factorii interesați, împreună cu Iain Trewby, manager de proiect (Fauna & Flora International) și cu managerul tehnic (Moș Radu), precum și echipa de teren a proiectului.

Echipele celor 2 proiecte au mai colaborat pentru a realiza o acțiune complexă de eliberare a unui urs din laț dintr-o livadă din localitatea Uricani, jud. Hunedoara, în septembrie 2015. În urma intervenției animalul a fost tranchilizat și repus în libertate cu succes.

Echipa de intervenție rapidă din cadrul proiectului LIFE Connect Carpathians, formată din personalul specializat de la Fauna & Flora International, Jandarmeria Română (Inspectoratul de Jandarmi Județean „Decebal” Hunedoara) și Asociația Zarand a fost asistată și instruită asupra acțiunilor de eliberare urși din laț de către Echipa BEAR CONFLICT din cadrul proiectului LIFE For Bear de la INCDS Brașov.

În urma acestor întâlniri, echipa proiectului LIFE FOR BEAR și-a exprimat intenția a se deplasa la Hunedoara, pentru a realiza un stadiu complex de schimb de experiență cu proiectul LIFE Connect Carpathians.

Probleme apărute

Au apărut întârzieri în realizarea schimbului de experiență în țară și la al doilea schimb de experiență în străinătate, pentru că în ultima perioada ambele proiecte propuse pentru realizarea schimbului de experiență în țară au fost foarte implicate în realizarea planurilor de acțiune regional și național pentru conservarea populației de urs brun.

Pentru al doilea schimb de experiență în străinătate, proiectele identificate inițial în propunerea de proiect LIFE FOR BEAR, s-au finalizat între timp și acțiunea nu s-a mai putut realiza cu aceste proiecte: LIFE09 NAT/GR/000333- ARCTOS/KASTORIA - Improving conditions of bear-human coexistence in Kastoria Prefecture, Greece - Transfer of best practices și LIFE 09 NAT/IT/000160 RCTOS - Brown Bear Conservation: coordinated actions for the Alpine and the Apennines range (ARCTOS)

Continuarea activității

Propunem extinderea acțiunii F2, până la finalul proiectului, luna septembrie 2019.

Schimbul de experiență în țară se va continua cu un stadiu complex cu proiectul LIFE Connect Carpathians în județul Hunedoara și cu proiectul LIFE LYNX în județul Vrancea în primul trimestru al anului 2019.

Se va urmări realizarea schimbului de experiență în străinătate la proiectul LIFE DINALPI – Slovenia.

Din economiile bugetare de la categoria de travel de la activitatea D3, A2 și C6 (aprox. 10.000 euro) se dorește asigurarea participării delegaților Fundației Carpați la următoarea conferință IBA din anul 2019, pentru îndeplinirea obiectivelor propuse (participarea la 3 conferințe IBA) și pentru participarea la un schimb de experiență cu proiectul LIFE DINALPI – Slovenia. Mai mult, economiile bugetare din TVA-ul recuperabil al INCDS (20.000 euro) se doresc a fi redirecționate pentru același scop (participarea membrilor echipei de implementare a INCDS „Marin Drăcea” la aceste evenimente).

Anexe transmise cu Progress Report I:

- F2.1 Posterul „Specific features regarding brown bear immobilization in Romania using general anesthetics and sedatives”
- F2.2 Posterul „The influence of urban development on the ecology and ethology of brown bear in Romanian Carpathians”

Anexe transmise cu Midterm Report:

- Anexa F.2.1. Raport schimb de experiență SUA și deplasare IBA 2016 Alaska
- Anexa F.2.2. Poster IBA 2017 – Ecuador : *Habitat suitability and bear population management in Carpathians*
- Anexa F.2.3. Poster IBA 2017 – Ecuador: *Case study on the use of natural and anthropogenic habitats of bear specimens in Romania*
- Anexa F.2.4. Poster IBA 2018 - Slovenia “Analyzing and mapping the structures which may be used as potential passing corridors by brown bear: Case study Comarnic-Brașov section”,
- Anexa F.2.5. Poster IBA 2018 - "Wildlife Corridors and Ecological Connectivity Conservation on a Strategic Vision and Policy Scale through the Identification, Monitoring and Effective Management in Romania"

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		✓	-	■	■	■	✓	-	■	■	■	■	✓	-	■	■	■	■	✓	-	■	■
F2	*Proposed																					
	Actual																					
	**New proposal																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport privind schimbul de experiență în țară	F2	30.08.2017*	-	
		31.05.2019**		
Raport privind schimbul de experiență în străinătate	F2	30.10.2018*	-	
		30.09.2019**		

*Termen Grant agreement

**Termen nou propus pentru prelungirea activității și realizarea raportului

5.1.23. ACȚIUNEA F.3 – AUDIT EXTERN

Obiective

- Respectarea prevederilor legale în ceea ce privește modul de efectuare al cheltuielilor în cadrul proiectului.
- Certificarea corectitudinii managementului financiar și al modului de efectuare al cheltuielilor în cadrul proiectului.

Rezultate așteptate

- 1 raport de audit financiar extern

Progresul înregistrat:

Această activitate presupune auditarea raportelor financiare, ocazionate de trimiterea Raportului Midterm și a Raportului Final. Această activitate va avea loc la finalul proiectului, în vederea verificării tuturor cheltuielilor efectuate în cadrul proiectului LIFE FOR BEAR. Momentan această activitate nu a început.

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
F3	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării
Raport audit	F3	15.10.2019	

5.1.24. ACȚIUNEA F4 - PLAN DE CONSERVARE „AFTER-LIFE”

Obiective

În cadrul ultimei întâlniri de lucru a membrilor proiectului, se va organiza un workshop având ca obiectiv proiectarea unui plan de acțiune pentru continuarea activităților după finalizarea proiectului FOR-BEAR. Fiecare acțiune a proiectului va fi analizată pentru a se stabili dacă este nevoie de continuarea implementării acesteia, apoi pentru a se identifica mijloacele de implementare: cum, de către cine, cu ce resurse și cum va fi monitorizată.

Rezultate așteptate

Planul de conservare “after LIFE” disponibil pe suport de hârtie, electronic și pe pagina web dedicată PC “after LIFE”

Progres

Nu a început.

Action Number / name	Status	2014	2015					2016				2017				2018				2019			
		I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
F4	Proposed																						
	Actual																						

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării
Plan conservare after life	F4	01.12.2019	

5.1.25. ACȚIUNEA F5- MONITORIZAREA PROGRESULUI PROIECTULUI

Obiective

Monitorizarea progresului proiectului pentru verificarea conformității cu grant-ul și rezultatele așteptate.

Rezultate așteptate

- 10 rapoarte de monitorizare

Progres

S-a optimizat și actualizat planul de implementare al proiectului, stabilind deadline-uri clare privind livrabilele și momentele cheie din cadrul proiectului, cu alocarea responsabilităților în cadrul echipei de implementare. La întâlnirile de management lunare din cadrul proiectului s-a discutat acest plan cu echipa, remediind eventualele întârzieri. În cadrul acțiunii au fost elaborate alte trei rapoarte de monitorizare.

Probleme apărute

Nu au apărut probleme în desfășurarea acestei activități.

Action Number / name	Status	2014	2015				2016				2017				2018				2019			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
F5	Proposed																					
	Actual																					

Livrabil	Cod acțiune	Termen limită	Data realizării	Transmis cu raportul
Raport de monitorizare I	F5	30.12.2014	30.12.2014	Inception Report
Raport de monitorizare II	F5	01.04.2015	01.04.2015	Inception Report
Raport de monitorizare III	F5	01.10.2015	01.10.2015	Progress Report I
Raport de monitorizare IV	F5	01.04.2016	01.04.2016	Progress Report I
Raport de monitorizare V	F5	01.10.2016	01.10.2016	Progress Report I
Raport de monitorizare VI	F5	01.04.2017	01.04.2017	Midterm Report
Raport de monitorizare VII	F5	01.10.2017	01.10.2017	Midterm Report
Raport de monitorizare VIII	F5	01.04.2018	01.04.2018	Midterm Report
Raport de monitorizare IX	F5	30.10.2018		
Raport de monitorizare X	F5	30.06.2019		

5.2. Acțiunile de diseminare

5.2.1. Obiectivele acțiunilor de diseminare

Acțiunile de tip E urmăresc în primul rând diseminarea informațiilor obținute în cadrul proiectului și creșterea gradului de informare cu privire la activitățile derulate în proiect, pentru a asigura un feed-back necesar pentru derularea în bune condiții a proiectului și atingerea obiectivelor propuse. Se mai urmărește creșterea nivelului de conștientizare asupra importanței ursului în contextul rețelei Natura 2000 și asupra importanței habitatelor, speciilor și a peisajelor din siturile Natura 2000.

Pentru atingerea acestor obiective s-au propus și realizat o serie de mijloace de comunicare: Website, pagină de Facebook, banner, panouri, broșuri, pliante, autocolante, materiale promoționale. Materialele rezultate au fost transmise ca livrabile, așa cum se regăsesc evidențiate în cadrul descrierii fiecărei activități.

5.2.2. Evaluarea activităților de diseminare

Acțiune	Rezultate așteptate, corelație obiectivele în cu	Realizare rezultate până la data raportării Midterm	Atingerea obiectivelor	Reacții și feedback
E1	-Organizarea a 4 evenimente de informare și a unei conferințe finale; -Diverse sesiuni de informare cu privire la urs și problematica asociată acestuia; -600 buc broșuri pentru promovarea proiectului și a acțiunilor acestuia; - banner proiect; -200 buc postere despre proiect; -1000 buc. pixuri personalizate; -900 autocolante; -5 comunicate de presă.	A fost organizat câte un eveniment de informare pentru fiecare grup țintă, 3 în total și se dorește realizarea altor întâlniri pentru a prezenta rezultate concrete. Membrii din echipa proiectului au participat la diverse evenimente pe tema specie urs sau a biodiversității, diseminând informații despre proiect, acțiuni și rezultate. Diseminarea a avut succes și în urma discuțiilor individuale purtate de membrii din echipa proiectului cu persoane care interferează cu specia urs. Materiale distribuite cu aceste ocazii: 525 broșuri 200 postere 500 pixuri 600 autocolante 3 comunicate de presă	Obiectivele de diseminare a informațiilor legate de proiect și creșterea gradului de informare cu privire la urs au fost atinse până în acest punct, însă se continua diseminarea și informarea pe măsură ce se desfășoară acțiunile și se conturează noi rezultate.	Gradul de informare a crescut la toate grupurile țintă vizate în aria de implementare a proiectului. Din partea acestora s-a obținut feedback-ul necesar pentru desfășurarea în bune condiții a proiectului și atingerea obiectivelor propuse.

E2	-Website pentru diseminarea obiectivelor și rezultatelor proiectului și forum de discuții. - Număr minim de 400 de vizitatori anual.	Contorul website-ului arăta peste 30.000 de vizitatori la data prezentei raportări, iar pagina de socializare a adunat peste 1000 de urmăritori.	Website-ul și pagina de socializare au fost create. Prin intermediul lor s-au diseminat informații cu privire la activitățile proiectului, crescându-se gradul de informare mai ales în rândul publicului larg.	Mulți dintre cei care urmăresc mijloacele de diseminare online au început să facă acest lucru după ce au aflat de la membrii din echipa proiectului despre acțiunile întreprinse în cadrul Life for bear.
E3	- 12 panouri informative despre obiectivele și acțiunile proiectului, montate în zonele de interes; - 2000 fluturași, A4; - 1 raport final pentru publicul larg	Panourile au fost realizate și instalate încă din 2015. La acțiunile de diseminare s-au distribuit peste 1000 de fluturași.	Obiectivul de realizare a materialelor a fost atins.	Panourile sunt încă instalate și își mențin rolul informative și de atenționare.
E4	-Raport de conștientizare-diseminare a acțiunilor de conservare; - 300 postere produse și distribuite; - 500 broșuri produse și distribuite; - 300 DVD-uri educative produse și distribuite; - 23 de panouri informative; -300 ghiduri de bune practici pastorale.	Panourile au fost realizate și instalate încă din 2015. Toate materialele au fost realizate. Dintre acestea au fost distribuite până la Midterm: -225 postere -419 broșuri -10 DVDuri -120 ghiduri	Distribuirea materialelor cu ocazia diverselor evenimente a urmărit grupurile interesate din aria proiectului și mai ales comunitățile locale și elevii din zona de proiectului.	La început s-a găsit deschidere și acceptare a activităților care vizau conștientizarea asupra diferitelor aspecte ce priveau specia urs. Pe măsură ce au intervenit schimbări la nivel național în managementul ursului și s-au mediatizat tot mai mult și divers problematici despre urs, opinia publică s-a divizat, subiectul ”urs” a ajuns la saturație, iar unele grupuri din zonele cu risc conflictual om-urs au dezvoltat o atitudine de intoleranță față de urs și posibilități de abordare a situațiilor conflictuale. Astfel că acțiunile de informare și comunicare au devenit dificil de organizat.
E5	-Raport de conștientizare promovare SCI-uri; - 1000 de broșuri -300 de șepci si 300 de tricouri.	Toate materialele au fost realizate. Dintre acestea au fost distribuite până la Midterm: - 430 broșuri - 270 tricouri - 270 șepci		

5.3.Evaluare generală a implementării proiectului

Proiectul LIFE FOR BEAR este implementat de o echipă formată din specialiști cu experiență în cercetarea, conservarea și managementul speciei urs brun la nivel local, regional și național. Astfel, fiecare beneficiar asociat își are rolul său în a identifica măsuri concrete care ajută la implementarea proiectului în funcție de experiența instituțională și personală, astfel:

- Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare în Silvicultură – este singura instituție de cercetare din țară, care are colectiv de cercetare cu tradiție în cercetarea speciei urs brun de peste 80 de ani, care își aduce aportul la acest proiect cu toate rezultatele cercetării anterioare și experiența personalului actual de cercetare și management, care are experiență de peste 20 de ani în domeniu.
- Fundația Carpați (FC) – este primul O.N.G. din România care a început derularea unor proiecte specializate pe carnivorele mari (urs, lup și râs) acum 20 de ani (<https://web.archive.org/web/20100103092117/http://www.clcp.ro:80/part/partners.htm>). La momentul implementării proiectului LIFE FOR BEAR, Fundația Carpați are în custodie 5 situri NATURA 2000 și în administrare, împreună cu INCDS, 1 sit NATURA 2000, astfel că acțiunile concrete ale proiectului se pot desfășura corespunzător pe raza acestor arii naturale protejate, iar personalul FC depune toate eforturile ca să armonizeze acțiunile de conservare din cadrul proiectului cu nevoile comunităților locale de exploatare durabilă a resurselor naturale din zona ariilor naturale protejate.
- Administrația Parcului Natural Bucegi – reprezintă entitatea care trebuie să gestioneze aria naturală protejată din România cu cele mai multe conflicte directe produse de urs omului. Astfel că aportul experienței administrației parcului adus proiectului este esențial în aplicarea măsurilor concrete de reducere a conflictelor și de informare a comunităților locale, atât despre rolul speciei urs în natură cât și despre conviețuirea omului cu ursul.
- Ocolul Silvic al Orașului Râșnov și Regia Publică Locală a Pădurilor Kronstadt R.A. sunt entități locale care administrează majoritatea pădurilor din zona Brașovului și gestionează fondurile cinegetice care se suprapun peste cea mai mare parte a zonelor de conflict din Brașov, astfel că aportul lor practic în teren este cel mai important, datorită faptului că administrează terenurile unde sunt acțiuni practice ale proiectului (C3, C4, C6 și C8) și gestionează specia urs brun prin contract de gestiune încheiat cu Ministerul Apelor și Pădurilor, specie care reprezintă obiectivul de conservare al proiectului.
- Ministerul Mediului – reprezintă autoritatea națională care răspunde și reglementează managementul și conservarea speciei urs brun în România.

Ținând cont de aspectele prezentate mai sus, la scrierea proiectului au participat fiecare beneficiar asociat cu experiența lor și a rezultat un set de măsuri concrete, care acum se implementează în cadrul proiectului. Astfel că o parte a acțiunilor din proiect sunt de tip *best practice*, au fost aplicate cele mai bune rezultate și cunoștințe anterioare și metode existente la nivel național și internațional, astfel că nu s-a pus în discuție realizarea unor eșecuri în implementarea lor.

Pe parcursul proiectului au fost identificate mici devieri de la planificare în spațiu a acțiunilor proiectului datorate unor factori externi personalului implicat în proiect, situație care a fost dealtfel identificată din stadiul de scriere a proiectului și a fost descrisă pe larg la secțiunea riscuri.

Monitorizarea proiectului s-a realizat pe mai multe direcții ce au vizat partea de planificare a activităților, desfășurarea activităților, realizarea rapoartelor, verificarea și validarea livrabelor proiectului.

Diseminarea informațiilor proiectului s-a realizat de către tot personalul proiectului în diferite moduri și cu diferite ocazii, cum ar fi în acțiunile speciale dedicate acestui obiectiv în proiect, publicarea pe rețelele de socializare și în mas-media a acțiunilor proiectului, întâlniri tehnice cu diferiți factori de decizie la nivel local, regional și național, întâlniri la nivelul comunităților locale și cu ocazia implementării acțiunilor concrete în teren, când au luat parte și alte categorii de persoane care nu fac parte din echipa de proiect. Cu ocazia participării la diferite

conferințe și simpozioane naționale și internaționale, echipa proiectului a diseminat rezultatele parțiale din proiect și a promovat acțiunile proiectului.

Până în momentul actual, toate obiectivele proiectului sunt realizabile, însă cu mici modificări în spațiu a derulării acțiunilor proiectului, astfel că se constată o necesitate a prelungirii proiectului în etapa următoare.

Compararea rezultatelor așteptate cu rezultatele obținute

Rezultate așteptate	Schimbări solicitate	Rezultate obținute	Evaluarea
Cunoașterea necesităților și așteptărilor factorilor interesați	-	Finalizat Un studiu, care include cunoașterea necesităților și așteptărilor factorilor interesați. Bază de date grupuri de interese	<i>Anexa A.1.3 la Inception Report</i>
Analiza conflictelor om-urs	Prelungirea activității până la sfârșitul proiectului pentru a surprinde toată situația conflictuală apărută în urma opririi vânătorii la urs în anul 2016	Raport final I de analiză a conflictelor om-urs care cuprinde: -tipologia conflictelor -hartă GIS cu zonarea riscurilor. Harta modelului de risc al conflictelor directe provocate de urs în zona de implementare a acțiunilor concrete ale proiectului	<i>Anexa nr. A.2.3 la Progress Report I</i> <i>Anexa nr. A.2.1. la Midterm Report</i>
Distribuția comparativă a prezenței factorului antropic la nivelul ariei proiectului	-	Finalizat Hartă comparativă între anii 1990 și 2010 a factorului antropic în zona de implementare a proiectului	<i>Anexa nr. A.3.2. la Midterm Report</i>
Efectivele optime la nivel de fond cinegetic	-	Finalizat Efective optime pe fond cinegetic la nivel național	<i>Anexa nr. A.3.3. - Midterm Report</i> <i>A.3. Livrabil Midterm Report</i>
Bonitatea habitatelor naturale la nivel de fond cinegetic	-	Finalizat Analiza bonității habitatelor pentru urs și determinarea efectivului optim la nivel de fond cinegetic	<i>Anexa nr. A.3.1. Harta bonității fondurilor cinegetice și a efectivelor optime de urs</i> <i>A.3. Livrabil la Midterm Report</i>
Îndrumar practic pentru analiza bonității habitatelor populate de urs	Prelungire până în decembrie 2018	În derulare Realizat analiza cheii de diagnoză a habitatelor	<i>A.3. Livrabil la Midterm Report</i>

Plan de acțiune revizuit pentru conservarea populației de urs brun	-	Finalizat Ordinul nr. 625/2018 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru conservarea populației de urs brun din România	<i>C1. Livrabil Midterm Report</i>
Plan de management pentru conservarea populației de urs brun din România	Prelungirea activității până la sfârșitul proiectului pentru a integra toate rezultatele acțiunilor concrete din proiect	În derulare A fost realizat un draft, care urmează a se discuta în grupuri de lucru cu specialiștii la nivel național	Midterm Report – C1 În descrierea activității din Grant agreement, planul de management nu este specificat ca și rezultat și nu a fost bugetat, însă este specificat la livrabile. Cu economia făcută de la planul de acțiune se va realiza și planul de management.
Echipă BEAR CONFLICT agreată de ministerul mediului	-	Finalizat Adresa nr. 21830/ECU din 01.10.2018 prin care Ministerul Mediului agreează echipa de specialiști BEAR CONFLICT pentru rezolvarea situațiilor conflictuale dintre om și urs. Echipa a intervenit în 32 de cazuri conflictuale de la începutul proiectului. Ordin nr. 1072 din 10.11.2017 privind constituirea unei comisii mixte de evaluare a măsurilor pentru prevenirea situațiilor de urgență generate de urs și alte animale sălbatice în județul Brașov.	Midterm Report – C2 <i>Anexa C.2.7. la Midterm Report</i> <i>Anexa nr. C.2.1. la Midterm Report</i> <i>Anexa C.2.6. la Midterm Report</i>
Ghid de evaluare pagube	Prelungire 30.09.2019	În derulare Realizat draft	<i>Anexa nr. C.2.3 la Progress Report</i>
Harta zonelor de risc la nivel național	Prelungire 30.09.2019	În derulare Realizat hartă zone de risc la nivelul zonei de implementare acțiuni proiect	<i>Anexa nr. A.2.1. la Midterm Report</i>
Întâlniri cu specialiști (20)	Prelungire 30.09.2019	În derulare Realizat 9 întâlniri cu specialiști	C2 - Midterm Report <i>Anexa nr. C.2.2. la Midterm Report</i>
Un curs de pregătire 5 echipe regionale	Prelungire 30.09.2019	În derulare Curs o echipă regională	Midterm Report – C2
O propunere de completare a actelor normative	-	Finalizat Propunere completare acte normative Ordin de ministru comun	<i>Anexa nr. C.2.4. - Midterm Report</i>

		Ministerul Mediului și Ministerul Afacerilor Interne / Draft referat aprobare Ministerul Mediului	
O echipă BEAR TEAM perfecționată și dotată	-	Finalizat Echipă instruită dotată cu autolaborator, armă și trusă tranchilizare, cușcă tip capcană capturare, cușcă de transport, etc. Realizat protocol intervenție BEAR TEAM.	<i>Anexa nr. C.2. la Progress Report I</i> Anexe Inception Report <i>Anexa nr. C3.2. Agenda cursului training echipă BEAR TEAM</i> <i>Anexa nr. C3.3. Training echipă BEAR TEAM</i> <i>Anexa nr. C3.5. Prezență training BEAR TEAM</i> <i>Anexa nr. C3.6. Protocol intervenții BEAR TEAM</i>
Bază de date funcțională	-	În derulare Baza de date este la sediul INCDS Brasov și se completează periodic	C3 – Raport de activitate II – Midterm Report
Sistem de comunicare funcțional	-	În derulare Sistemul este la sediul INCDS Brasov și este disponibil non stop	<i>Anexa nr. C3.6 la Inception Report</i>
Îndrumar tehnic pentru capturarea, relocarea și monitorizarea prin sistem GPS în afara zonelor de conflict	-	În derulare S-a lucrat la draft, care este anexă la Protocolul de intervenție. Se va finaliza după ce se capturează și se montează toate sistemele GPS	<i>Anexa nr. C3.7. la Inception</i>
20 exemplare de urs relocate și monitorizate prin sisteme GPS	-	În derulare Au fost obținute derogări și autorizații de la autoritățile de mediu. Au fost capturate și relocate 11 exemplare de urs. Sunt monitorizate cu GPS 8 exemplare de urs.	C3 – Anexe Progres Report <i>Anexa nr. C.3.5.</i> <i>Anexa nr. C.3.6.</i> <i>Anexa nr. C.3.7.</i> C3 – Raport de activitate II Midterm Report <i>Anexa nr. C.3.1.</i> <i>Anexa nr. C.3.2.</i> <i>Anexa nr. C.3.3.</i> <i>Anexa nr. C.3.5.</i>
Îmbunătățirea ofertei trofice	Prelungire până la sfârșitul proiectului	13160 puiți + 6000 butați de arbuști fructiferi, zmeur și mur, plantați pentru îmbunătățirea ofertei	C4 – Midterm Report

		trofice pe o suprafață de aproximativ 18 ha. 140 mușuroaie de furnici multiplicte mutate în apropierea zonelor de conflict	
Norme tehnice privind setul de măsuri cu aplicabilitate în silvocienegetică pentru zonele conflictuale	-	În derulare Set de măsuri silvotecnice pentru conservarea ursului brun - draft	<i>Anexa nr. C.5.1. la Progress Report I</i>
Reducerea conflictelor prin implementarea unor măsuri de protecție a animalelor domestice, a culturilor agricole și pomicole	-	În derulare Au fost instalate 12 sisteme garduri electrice la stâne și livezi. Pagubele au fost reduse la minim în zonele unde au fost instalate sistemele. Au fost monitorizate 115 stâne de pe raza proiectului. Au fost realizate hărți cu distribuția stânelor și monitorizarea pagubelor la stâne.	<i>Anexa nr. C.6. la Progress Report Raport 1 de implementare a sistemelor de protecție.</i> C6. Midterm Report <i>Anexa nr. C.6.1.</i> <i>Anexa nr. C.6.2.</i> <i>Anexa nr. C.6.3.</i>
Baze de date și hărți tematice	-	În derulare La fiecare acțiune s-au realizat hărți de teren, hărți tematice și s-a completat baza de date. CD cu Baza de date GIS în format ESRI file geodatabase, în proiecție Stereografică 1970 (Datum Dealul Piscului 1970) – versiune la 31.05.2018	<i>Anexele nr. C.7. la Progress Report I și la Midterm Report</i>
Grup de lucru operativ – managementul resturilor menajere	-	În derulare 18.12.2015 a fost organizată o întâlnire de lucru la Predeal unde s-a format un grup de lucru operativ. Îmbunătățirea managementului deșeurilor menajere în zonele de conflict om-urs, printr-o colectare mai eficientă a resturilor menajere din zonele de conflict. Colectarea se face cu o periodicitate de 1 zi la Bușteni până la 3 zile la Brașov.	C8 Progres Report I
160 containere bear-proof montate în teren	-	În derulare Au fost identificate zonele cu frecvență ridicată a urșilor la resturile menajere, unde se vor monta containerele după achiziție	C8 Midterm Report
Echipă de patrulare dotată corespunzător	-	În derulare Echipa este funcțională și funcționează după un grafic sezonier.	C8 Progres Report Anexe la Progress Report <i>Anexa nr. C.8.2.</i>

			<i>Anexa nr. C.8.3.</i> <i>Anexa nr. C.8.4.</i> <i>Anexa nr. C.8.5.</i>
Reducerea cu 25% a fenomenului de habituale a urșilor	-	În derulare Sunt zone unde fenomenul de habituale s-a redus semnificativ spre 0 (zona Răcădău din Brașov), zone unde fenomenul este doar spontan (Râșnov, Cheia, Predeal), zone unde fenomenul persistă și este fluctuant (Bușteni – Valea Cerbului, Azuga, Sinaia).	C8 Progress Report
Rapoarte anuale de monitorizare a impactului acțiunii proiectului asupra stării de conservare a speciei urs brun	-	În derulare Au fost realizate două rapoarte anuale de monitorizare care stipulează o stare de conservare favorabilă a speciei urs brun în cele 5 situri Natura 2000 luate în studiu.	<i>Anexa D.1. la Progress Report I</i> D1-Midterm Report
Rapoarte anuale de monitorizare a impactului socio-economic al acțiunilor proiectului	Prelungire până la finalul proiectului	În derulare Au fost realizate trei rapoarte anuale de monitorizare, care stipulează o îmbunătățire a calității vieții diferitelor segmente sociale (rural, urban și turiști) în unele zone și agravarea în alte zone, unde a crescut simțitor densitatea urșilor.	<i>Anexa D.2.1 la Progress Report I</i> <i>Anexa D.2.2 la Progress Report</i> D2. – Midterm Report
Raport de evaluare a stării inițiale de conservare a speci urs brun	-	Finalizat Au fost evaluați 12 indicatori, rezultatul evaluării este consemnat în Raportul de evaluare a stării inițiale de conservare a ursului brun în zona proiectului, prin stabilirea indicatorilor de pornire pentru acțiunile de tip C.	Anexa D.3.1. la Inception Report
Promovarea proiectului prin evenimente de informare și materiale promoționale	-	În derulare Au fost realizate toate materialele promoționale propuse și distribuite în proporție de 70%. Au fost realizate 2 comunicate de presă și un eveniment de informare.	<i>Anexa nr. E.1.2 la Inception Report</i> <i>Anexa nr. E.1.3 la Inception Report</i> <i>Anexele nr. E.1.4 și E.1.5 la Inception Report</i> <i>Anexa nr. E.1.6 la Inception Report</i> <i>Anexa nr. E.1.7 la Inception Report</i> <i>Anexa nr. E.1.8 la Inception Report</i>

Website și forum de discuții	-	În derulare http://www.forbear.icaswildlife.ro (30.000 vizitor / 2017-2018) www.facebook.com/lifeforbear (de 1192 de aprecieri la 30 mai 2018)	E.2. - Midterm Report <i>Anexa E.2.1.</i> <i>Anexa E.2.2.</i>
Panouri informative despre proiect	-	În derulare Au fost montate 12 panouri informative despre obiectivele și acțiunile proiectului, la principalele căi de acces din zona proiectului	<i>Anexa nr. E.3.1 la Inception Report</i>
Conștientizarea grupurilor interesate relevante din aria proiectului		În derulare Au fost realizate toate materialele pentru conștientizare propuse în proiect. Până la data prezentului raport s-au distribuit 120 ghiduri, 225 de postere și 419 broșuri. Au fost montate toate cele 23 panouri informative în teren.	Livrabilele: <i>Anexele E.4.1-E.4.5.</i> la Progress Report I – panourile personalizate <i>Anexa E.4.6. la Progress Report I – ghidul pastoral</i> E.4. – Midterm Report
Conștientizare pentru promovarea siturilor 2000	-	În derulare Au fost realizate toate materialele pentru promovarea siturilor propuse în proiect. Până la data prezentului raport s-au distribuit aproximativ 270 de șepci, 270 de tricouri și 430 de broșuri ” <i>Martinel în situri Natura2000</i> ”.	Inception Report: <i>Anexa nr. E.5.1</i> <i>Anexa nr. E.5.2</i> Progress Report I: <i>Anexa nr. E.5.1.</i> E.5. Midterm Report
Laymans report	-	Activitatea se va realiza la sfârșit de proiect	E6
Managementul proiectului		Echipa de management este formată și dotată și își desfășoară activitatea la sediul INCDS Brașov.	F1 – Midterm Report
Schimb de experiență cu alte proiecte	Prelungire până la sfârșitul proiectului	În derulare Echipa proiectului a realizat un schimb de experiență în Montana/S.U.A., a participat la 2 conferințe IBA și a început un schimb de experiență în țară cu proiectul LIFE CONNECT CARPATHIANS și urmează să participe la următoarea conferință IBA.	Progress Report I: <i>Anexa F2.1</i> <i>Anexa F2.2</i> Midterm Report: <i>Anexa F.2.1.</i> <i>Anexa F.2.2.</i> <i>Anexa F.2.3.</i>
Audit extern	-	Activitatea se va realiza la sfârșit de proiect	F3
Plan de conservare After LIFE		Activitatea se va realiza la sfârșit de proiect	F4

Monitorizarea progresului proiectului	-	În derulare Au fost realizate 8 rapoarte de monitorizare a progresului proiectului.	F.5.Inception Report F.5.Progress Report I F.5.Midterm Report
---	---	--	---

5.4. Analiza beneficiilor pe termen lung

5.4.1. Beneficii directe pentru specie, habitate și situri Natura 2000

Principalele aspecte legate de conservarea speciei urs brun, a habitatelor acestuia și a siturilor Natura 2000, le constituie implicarea unei game largi de parteneri și susținători din instituții publice (parteneri din regii publice locale ale pădurilor și administrația siturilor Natura 2000, respectiv acordul comunităților locale pentru dezvoltarea proiectului), ceea ce permite o aplicare pe scară largă, de producție, a soluțiilor stabilite prin proiect.

Valoarea adăugată a proiectului rezidă din efectul combinat al soluțiilor vechi îmbunătățite cu cele noi - analiza bonității habitatului ursului brun prin prisma dezvoltării infrastructurii și îmbunătățirea ofertei trofice favorabile hrănirii naturale a ursului în vecinătatea zonelor de conflict (modificarea modalităților de conducere a arboretelor, stimularea înmulțirii faunei și florei utile, înființarea de suprafețe speciale pentru hrană).

Beneficii suplimentare sunt aduse de diminuarea impactului negativ antropic asupra populației de urs prin activitățile noi (de control al turismului agresiv - cu mijloace de transport zgomotoase, ATV-uri, motoare etc.) sau îmbunătățite (extinderea mijloacelor securizate de colectare a resturilor mejeane).

Câștigurile adiacente aduse de proiect pentru colectivitățile umane, rezultate ca urmare a reducerii impactului urșilor habitați sunt date de acțiunile concrete de implementare a unor sisteme moderne de protecție a culturilor agricole și fermelor de animale.

Creșterea eficienței măsurilor de conservare a populației de urs se bazează și pe crearea echipei de specialiști BEAR CONFLICT (“Conflicte urs-om”), cu experiență în managementul relațiilor dintre urs și colectivitățile umane, capabili să elaboreze cele mai bune soluții, respectiv să ofere consultanță de cel mai înalt nivel profesional. O măsură practică suplimentară este realizarea unei rețele (BEAR NETWORK) funcționale de instituții și specialiști (cuprinzând echipa de specialiști BEAR CONFLICT, echipa de intervenție BEAR TEAM și administrația publică, forestieră, de arii protejate, cinegetică etc.).

5.4.2. Sustenabilitatea și beneficii pe termen lung

Echipa proiectului este formată din personal specializat, care în trecut a avut continuitate în proiectele ce privesc managementul, conservarea și cercetarea ursului brun, iar proiectul LIFE FOR BEAR a consolidat rezultatele proiectelor anterioare și a pus baza unor viitoare proiecte de conservare a naturii.

Pe baza rezultatelor acțiunii C2 și C3, echipa proiectului a identificat ca presiune importantă uciderile accidentale ale unor exemplare de urs, provocate de autoturisme pe drumurile publice. În acest sens o parte din membrii echipei a propus un nou proiect LIFE, care să rezolve această presiune, prin montarea unor dispozitive de prevenție accidente pe drumurile publice cu animalele sălbatice, în special cu urșii („Prevenirea coliziunilor dintre animale și vehicule / Proiect demonstrativ de bune Practici pentru speciile prioritare de faună din SE Europei).

Beneficii economice și sociale pe termen lung

Pentru restul Europei, România reprezintă o sursă de biodiversitate, fapt ce implică și o mare responsabilitate în conservarea și transmiterea acestei bogății naturale.

În aceste condiții, s-au conturat mai multe inițiative care au ca scop conservarea biodiversității în regiunea carpato-danubiană. România implementează strategii naționale în diverse sectoare (transport, turism, silvicultură, agricultură, cinegetică etc.) care vizează dezvoltarea acestor sectoare în concordanță cu standardele Uniunii Europene.

În toată lumea, acest proces de dezvoltare a avut un anumit impact negativ asupra naturii. Tocmai de aceea proiectul LIFE FOR BEAR are rolul de-a armoniza interesele sociale-economice și de a ajunge la o conviețuire a ursului cu factorul antropic și necesitățile lui.

Susținând procesul de dezvoltare socio-economică, trebuie să ne unim eforturile pentru a reduce la minim efectele negative pe care acest proces le poate avea în plan ecologic. Apreciind impactul pe care îl poate avea asupra biodiversității și implementând metode de conservare ecologică, putem contribui la o mai bună planificare a diferitelor strategii sectoriale.

Prin prisma structurii de management și de implementare a proiectului, aceasta contribuie în mod direct la veniturile a circa 30 persoane care fac parte din 9 comunități locale (Brașov, Râșnov, Săcele, Babarunca, Sânpetru, Bușteni, Sinaia, Moroieni și Petroșița).

Asocierea în proiect a mai multor tipuri de entități (organizație neguvernamentală, administrație de parc, regii publice autonome locale, institut de cercetări și minister) a dezvoltat un parteneriat instituțional complex, care va putea să continue și în viitor în alte proiecte.

Toate serviciile din cadrul proiectului au fost contractate cu entități private, care fac parte din comunitățile de pe raza proiectului, fapt ce a fost un generator de venituri pentru mici întreprinzători locali.

Promovarea siturilor Natura 2000 din zona proiectului și potențialul natural al acestora, precum și prezența speciei urs brun în zonă, a atras anual un număr însemnat de turiști, care au contribuit la beneficiile economice ale comunităților locale.

Prin acțiunile concrete ale proiectului s-au redus pagubele produse de urs, fapt ce a contribuit la menținerea stabilității economice pentru unii fermieri.

5.4.3. Replicabilitate, transferabilitate, cooperare

Proiectul LIFE FOR BEAR a fost gândit pentru o parte din acțiunile concrete (C2, C3, C6 și C8) să fie replicate din proiectele LIFE desfășurate anterior (LIFE099NAT/RO006435 – Susținerea Parcului Național Piatra Craiului – Planul de management pentru carnivorele mari (1999-2004); LIFE05NAT/RO000170 – Îmbunătățirea sistemului de protecție a carnivorelor mari din județul Vrancea și LIFE05NAT/RO/000500 - Cele mai bune practici și acțiuni demonstrative pentru conservarea ursului brun în zona central estică a Carpaților Orientali (2010-2013) și a ținut cont de toate ghidurile și materialele realizate în aceste proiecte.

De principalele rezultate ale proiectului, beneficiază în mod direct gestionarii fondurilor cinegetice și autoritățile de mediu la nivel local și național.

Pe baza planului de acțiune aprobat, Ministerul Mediului a propus un proiect cu fonduri structurale (POIM), pentru implementarea planului de acțiune pentru conservarea populației de urs brun la nivel național. În cadrul acestui proiect, sunt propuse a se replica rezultatele acțiunilor C3(echipe de intervenție), C4 (instalarea de culturi pentru diversificarea ofertei trofice, C6 (achiziționare de garduri electrice) și C8 (achiziționarea unor containere anti-urs și montarea lor în zonele de conflict identificate în acțiunea A2 și C2).

Transferul de bune practici la nivel național și European, reprezintă o prioritate a proiectului și reprezintă baza unui management eficient în conservarea în situ a speciei urs brun.

5.4.4. Cele mai bune practici

Pentru a avea un real succes în implementarea practică a acțiunilor proiectului, încă de la alegerea partenerilor s-a ținut seama de toți factorii care ar influența rezultatele proiectului. Implementarea practică a acțiunilor în teren este realizată de specialiști ai gestionarilor fondurilor cinegetice și administratorilor fondului forestier local, împreună cu cercetătorii pe faună cingetică și experți de conservare ai custozilor și administrațiilor ariilor naturale protejate, face ca proiectul să fie un bun exemplu de bune practici la nivel național, prin abordarea de lucru care integrează toate interesele asupra speciei urs brun și habitatului acesteia. Astfel că LIFE FOR BEAR este primul proiect finanțat din programul LIFE care are ca și beneficiari asociați toate categoriile de entități care lucrează în mod direct cu specia și are atribuții în conservarea, managementul și cercetarea ei.

5.4.5. Inovația și caracterul demonstrativ al proiectului

Implementarea și promovarea unor tehnici demonstrativ inovative de cultivare (plantare) și întreținere a suprafețelor destinate hranei vânatului, cu precădere pentru urs. Multiplicarea mușuroiilor de furnici are deasemenea impact direct în reducerea acestei amenințări prin crearea unei surse proteice importante, cu precădere pentru juvenili, primăvara la ieșirea din bârlog, o perioadă în care aceasta este deficitară în natură. Deasemenea la nivel național se va elabora un set de măsuri care să conducă la modificarea legislativă a normelor de amenajare a arboretelor cu precădere în zona siturilor Natura 2000, care să permită promovarea într-un procent mai mare a speciilor erbacee, arbustive și arborescente care fac parte din dieta ursului.

Crearea și funcționarea unei echipe de specialiști (BEAR CONFLICT) agreați de Ministerul Mediului, pentru rezolvarea situațiilor conflictuale dintre om și urs, activitate ce are un caracter demonstrativ-inovativ, anticipând nevoia autorizării unor experți care să contribuie la simplificarea aplicării sistemului de compensare a pagubelor și de reducere a conflictelor. Apare astfel oportunitatea extinderii acestei practici la nivel național, putând fi creat cadru legal de autorizare a experților prin: proiecte de formare și specializare interdisciplinară (silvicultură, biologie, medicina veterinară, agricultură, științe juridice).

Capturarea, relocarea și monitorizarea exemplarelor de urs problemă la nivelul întregii arii a proiectului este o acțiune deosebită ca amploare și complexitate, întrucât își propune să reducă situațiile conflictuale la nivelul ariei proiectului. Aceasta presupune implementarea unor acțiuni cu puternic caracter demonstrativ-inovativ și de noutate pentru România. Această activitate va avea un caracter demonstrativ-inovativ prin faptul că se vor colecta informații privitoare la capacitatea urșilor de a reveni în locurile de origine, cu scopul de a îmbunătăți managementul urșilor din zonele conflictuale și implicit îmbunătățirea stării de conservare a populației de urs în zona proiectului.

Îmbunătățirea managementului deșeurilor menajere în zonele de conflict om urs din aria proiectului: ca și caracter demonstrativ-inovativ s-a prevăzut proiectarea a trei tipuri de containere (Bear-proof) pentru colectarea resturilor menajere, care să fie securizate din punct de vedere al accesului urșilor și care să se preteze sistemului actual de ridicare a resturilor menajere.

5.4.6. Indicatori de succes

Principalele rezultate ale proiectului vor fi asumate de proiect ca indicatori de succes:

- O nouă bonitare a fondurilor cinegetice la nivel național realizată în funcție de schimbările socio-economice și de habitat și determinarea efectivelor optime la nivel de fond cinegetic.
- Aprobarea prin Ordin de Ministru a Planului național de acțiune pentru conservarea populației de urs brun în România.
- Agrearea de către Ministerul Mediului a echipelor de specialiști care intervin în cazuri de conflict om-urs, formate în cadrul proiectului.
- Reducerea conflictelor om-urs în zona de implementare a proiectului cu 25%
- Îmbunătățirea managementului forestier în zona celor 5 situri Natura 2000 din proiect prin aplicare normelor realizate în cadrul proiectului.
- Identificarea zonelor de risc de conflicte din aria proiectului
- Reducerea fenomenului urșilor habitați în zona proiectului cu 25% prin optimizarea managementului deșeurilor menajere
- Menținerea stării de conservare favorabilă a populației de urs brun din zona de conflict Brașov-Valea Prahovei.
- Menținerea unei atitudini pozitive a comunităților locale asupra urșilor și îmbunătățirea atitudinii grupurilor de interese locale și naționale față de prezența speciei urs brun.

Progresul activităților

Tasks/ Activities		2014				2015				2016				2017				2018				2019			
		1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
Overall project schedule	Proposed				O		I					X		O								X		O	
	Actual				O		I					X						O							
A1	Proposed				■ ■ ■ ■																				
	Actual				■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■																				
A2	Proposed				■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■																				
	Actual				■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■																				
	New proposal				■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■																				
A3	Proposed				■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■																				
	Actual				■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■																				
C1	Proposed				■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■																				
	Actual				■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■																				
	New proposal				■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■																				
C2	Proposed				■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■																				
	Actual				■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■																				
C3	Proposed				■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■																				
	Actual				■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■																				

Tasks/ Activities		2014				2015				2016				2017				2018				2019			
		1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
C4	Proposed					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■					
	Actual					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■					
	New proposal					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
C5	Proposed					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	Actual					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■					
C6	Proposed						■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	Actual						■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■					
C7	Proposed				■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	Actual				■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■					
C8	Proposed						■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	Actual						■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■					
D1	Proposed				■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	Actual				■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■					
D2	Proposed						■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	Actual						■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■					
	New proposal						■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
D3	Proposed				■	■	■	■																	
	Actual				■	■	■	■																	

